

Spolufinancováno
Evropskou unií

Posouzení využitelnosti finančních nástrojů v OP Rybářství 2021–2027 a 2028+

Finální verze 11. 12. 2024

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	3
MANAŽERSKÝ SOUHRN	4
1. ÚVOD A KONTEXT ZAKÁZKY	8
2. METODIKA	9
3. ANALÝZA TRENDŮ V ODVĚTVĚ AKVAKULTURY V ČR	11
3.1 PRODUKCE	12
3.2 CENY	17
3.3 SPOTŘEBA	19
4. PODPORA RYBÁŘSTVÍ PROSTŘEDNICTVÍM FN V EU	22
4.1 VYHODNOCENÍ ZAHRANIČNÍCH ZKUŠENOSTÍ S FN V RYBÁŘSTVÍ	22
4.2 CASE STUDY: FINANČNÍ NÁSTROJE V ESTONSKU	25
5. OPERAČNÍ PROGRAM RYBÁŘSTVÍ V PROGRAMOVÝCH OBDOBÍCH 2014+ A 2021+	27
5.1 OPERAČNÍ PROGRAM RYBÁŘSTVÍ 2014–2020	27
5.2 OPERAČNÍ PROGRAM RYBÁŘSTVÍ 2021–2027	30
6. PRE-SCREENING	32
6.1 ZÁVĚRY PRE-SCREENINGOVÉHO ŠETŘENÍ	32
6.2 ANALÝZA ZÁVĚRŮ Z POLO-STRUKTUROVANÝCH ROZHOVORŮ S GESTORY AKTIVIT OPR 2021–2027 A Z DOSTUPNÝCH INFORMACÍ	34
7. ANALÝZA TYPOVÝCH PROJEKTŮ	35
7.1 PŘÍPADOVÉ STUDIE – AKTIVITA 2.1.2	37
7.2 PŘÍPADOVÉ STUDIE – AKTIVITA 2.1.3	43
7.3 SYNTÉZA POZNATKŮ Z ROZHOVORŮ S PŘÍJEMCI A ČÁSTEČNĚ NEPODPOŘENÝMI SUBJEKTY V SEKTORU RYBÁŘSTVÍ	51
7.3.1 Charakteristika respondentů	52
7.3.2 Zkušenosti respondentů s OPR	54
7.3.3 Vliv dotací na hospodaření firmy a realizaci investic	54
7.3.4 Financování rozvoje	56
7.3.5 Využití finančních nástrojů v OP Rybářství	57
7.3.6 Shrnutí	59
8. NÁVRH FUNGOVÁNÍ A INSTITUCIONÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ FINANČNÍHO NÁSTROJE	60
8.1 NAVRHOVANÁ VÝŠE PŘÍSPĚVKU Z PROGRAMU DO FN A OČEKÁVANÝ PÁKOVÝ EFEKT	61
8.2 NAVRHOVANÉ FINANČNÍ PRODUKTY, JEJICH KONEČNÍ PŘÍJEMCI VČETNĚ PŘÍPADNÉ POTŘEBY PŘILÁKÁNÍ INVESTORŮ	64
8.3 OČEKÁVANÉ PŘÍSPĚNÍ FINANČNÍHO NÁSTROJE K DOSAŽENÍ SPECIFICKÝCH CÍLŮ	72
8.4 IMPLEMENTAČNÍ MOŽNOSTI FN (VČ. REFLEXE ROZHOVORŮ SE ZÁSTUPCI PGRLF, NRB, SZIF, PRV-MZE)	74
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	80
SEZNAM PŘÍLOH	81

Seznam zkratk

AL	Albánie
AT	Rakousko
BA	Bosna a Hercegovina
BE	Belgie
BG	Bulharsko
CY	Kypr
CZ / ČR	Česká republika
DK	Dánsko
EE	EE – Estonsko
EMFAF	European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (česky <i>ENRAF – Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond</i>)
EMFF	European Maritime and Fisheries Fund (česky <i>ENRF – Evropský námořní a rybářský fond</i>)
EU	Evropská unie
FI	Finsko
FN	Finanční nástroj
FR	Francie
GE	Gruzie
GR	Řecko
HDP	Hrubý domácí produkt
HF	Holdingový fond
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HR	Chorvatsko
HU	Maďarsko
CH	Švýcarsko
IE	Irsko
IS	Island
IT	Itálie
LT	Litva
LU	Lucembursko
LV	Lotyšsko
ME	Černá Hora
MK	Severní Makedonie
MT	Malta
NL	NL – Nizozemsko
NO	NO – Norsko
OP	Operační program
OPR	Operační program Rybářství
PL	Polsko
PT	Portugalsko
RAS	Recirkulační akvakulturní systém
RO	Rumunsko
RS	Srbsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
SP	Španělsko (Poznámka: Správný kód je ES)
TR	Turecko
ZV	Způsobilé výdaje

Manažerský souhrn

Tato zpráva představuje závěry projektu „**Posouzení využitelnosti finančních nástrojů v OP Rybářství 2021–2027 a 2028+**“, který reaguje na potřebu aktualizace posouzení využití finančních nástrojů (dále jen FN) v OP Rybářství (dále jen OPR) pro druhou polovinu aktuálního programového období 2021–2027 a zároveň má za úkol posoudit vhodnost využití FN v OPR pro období 2028+. Dodavatel provedl aktualizaci posouzení využití zavedení FN u všech specifických cílů a k nim vztažených aktivit vymezených v programovém dokumentu OPR 2021–2027. Metodicky se v projektu vycházelo z již provedených ex-ante evaluací potenciálu využití FN v OPR v předchozích programových obdobích. **Hlavní metodické kroky** zahrnovaly zejména analýzu sektoru dle dostupných sekundárních dat a informačních zdrojů, analýzu sekundárních dat a informačních zdrojů z IS MZe (IS SZIF a MS2021+), prescreening zkušeností gestorů aktivit OPR, analýzu typových projektů, vyhodnocení zahraničních zkušeností s FN v rybářství, řízené rozhovory se zástupci PGRLF, SZIF, NRB, PRV-MZE a ŘO OPR a závěrečnou syntézu.

Analýza trendů v odvětví akvakultury

Dle analýzy trendů v odvětví akvakultury v ČR vyplynuly některé zásadní závěry ve vazbě na potenciál implementace FN v sektoru rybářství. **Odvětví akvakultury a celkové rybářství je v ČR sice relativně malé, od čehož se odvíjí i celková investiční absorpční kapacita, nicméně role tohoto odvětví je nenahraditelná.** Specifická je i další role sektoru s vazbou na krajínotvorbu, vodohospodářství, ochranu přírody a biodiverzitu. V období 2007–2023 byla zaznamenána nejvyšší produkce českého chovu ryb v roce 2016 (21,8 tis. tun). Po roce 2016 dochází ke stagnaci a postupnému poklesu. Významný je také vývoz ryb do zahraničí, který ve sledovaném období tvoří průměrně 47 % celkové produkce tržních ryb. **Celková produkce ryb chovem v ČR v období 2014 až 2023 relativně stagnuje, přičemž v posledních letech i mírně klesá.** Nejvyšší podíl na produkci chovem má jednoznačně kapr, ostatní druhy ryb jsou v podílu na produkci ryb chovem v ČR pouze doplňkové. Dosud se nepodařilo nastartovat, a hlavně udržet provoz dostatečného počtu velkých moderních provozů s RAS. Ceny kapra a pstruha v ČR v období 2013 až 2022 se držely na podobné úrovni, v roce 2023 docházelo v důsledku inflace k mírnému zvýšení cen. Spotřeba ryb v ČR ve sledovaném období mírně narůstá a nedochází k výrazným výkyvům, nicméně **lze identifikovat mírný pokles podílu spotřeby sladkovodních ryb tuzemského původu.** Tento trend naznačuje měnící se preference spotřebitelů a představuje limit pro potenciální zvyšování obratu rybářských podniků v ČR.

Financování sektoru rybářství v ČR

Podniky akvakultury mají již od vstupu ČR do EU možnost čerpat finanční prostředky v rámci příslušného fondu dedikovaného pro dané programové období. Za 20 let členství ČR v EU se dotační systém plně etabloval a příjemci z řad rybářských podniků jej využívají pro financování svých investičních i neinvestičních projektů. **FN představované různými způsoby návratných forem financování jsou již více než jednu dekádu téma, které se stále intenzivněji diskutuje, jako nutná alternativa ve využívání fondů EU.** I v případě sektoru rybářství se v zemích EU tato tematika dlouhodobě analyzuje a v některých zemích

i již zavádí. Dle analýzy zahraničních příkladů je v tomto směru nejdále Estonsko, které je však jediným státem EU, které plně implementuje FN v sektoru rybářství. Většina států EU zatím FN nezavedla z řady důvodů (např. administrativní zátěž, složitost mechanismu poskytování FN, nedostatek znalostí, omezený časový rámec, obavy z negativního vlivu na absorpční kapacitu apod.). Příklad Estonska však ukazuje, že lze úspěšně implementovat FN i v případě sladkovodního rybolovu a akvakultury.

Syntéza poznatků z prescreeningu, analýzy typových projektů a řízených rozhovorů s příjemci OPR i subjekty bez dotace

Dle výsledků prescreeningu vyplynulo, že jsou dva typy aktivit, které vykazují pozitivní potenciál pro FN, tj. **2.1.2 Investice do akvakultury** a **2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů**. U těchto aktivit bylo detailněji ověřováno, zda jsou podporované aktivity vhodné pro změnu formy podpory na FN. **Dle analýzy typových projektů** vyplývá, že v případě Investic do akvakultury vycházejí z hlediska potřebné rentability projekty pozitivně zejména **investice do dopravních prostředků** (vč. příslušenství). V případě Investic do intenzivních akvakulturních systémů vycházejí pozitivně výsledky jak u projektů zaměřených na **modernizaci RAS, tak i na výstavbu nových systémů**. Celkem bylo realizováno 15 rozhovorů s příjemci OPR 2014–2020 a 2 rozhovory se subjekty bez dotace. Z rozhovorů vyplynul velký význam dotací v případě investičně náročnějších projektů. Vliv dotací na hospodaření podniků spočívá zejména v obnovení vybavení podniků, přínosu pro lepší pracovní podmínky zaměstnanců, či větší efektivitě některých produkčních procesů. Projekty zvyšující obrát jsou nové RAS, nebo nově budované sádky (tj. zvýšení produkční kapacity). **Z hlediska využívání alternativních způsobů financování jsou podniky v sektoru rybářství velmi konzervativní**, což v praxi znamená, že se zpravidla snaží financovat své hospodaření primárně z vlastních zdrojů (tj. bez úvěrů) a doplňovat dotační podporu pro potřebné investice z OPR. Některé větší rybářské podniky využívají provozní úvěry na financování sezonnosti ve svém hospodaření (pokrytí cash-flow). Potenciální zájem o produkty FN však příjemci projeví až v průběhu diskuse v rámci řízených rozhovorů, ve kterých byly postupně vysvětlovány parametry jejich fungování a také i výhody v porovnání se standardními dotacemi (např. možnost získat finance před realizací investice, možnost kombinace zvýhodněných úvěrů a dotační složky ve finančním produktu, nebo jiný režim kontrolních mechanismů v porovnání se systémem operačních programů). FN by tudíž mohly být atraktivní alternativou k dotacím, pokud by byly nastaveny s výhodnými podmínkami.

Navrhovaná výše příspěvku z programu do FN a očekávaný pákový efekt

Výpočet navrhované výše příspěvku z OPR do FN byl počítán na základě sestavy pro OPR 2014–2020 dle dat MZE, protože v současném programovém období je zatím malý počet již dokončených projektů. **Z celkové alokace na aktivitu 2.1.2 Investice do akvakultury v rámci OPR 2021–2027 ve výši 636 mil. Kč by tak bylo možné pro FN vyčlenit 171 mil. Kč** (tzn. 27 % celkové alokace finančních prostředků na aktivitu). Tento podíl tvoří dopravní prostředky (automobily, pickupy, traktory, nakladače, bagry, vleky apod.). Pro aktivitu OPR 2021–2027 **2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů** byl na základě dat z OPR 2014–2020 stanoven podíl způsobilých výdajů, vhodných

pro implementaci FN, na celkové alokaci aktivity ve výši 5 %, čímž by bylo možné **z celkové alokace na aktivitu 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů ve výši 53 mil. Kč vyčlenit 2,6 mil. Kč pro FN** (tzn. 5 % celkové alokace finančních prostředků na aktivitu a projekty modernizace RAS). Dodavatel nicméně očekává vyšší poptávku po investicích v projektech modernizací RAS v porovnání se situací v programovém období 2014-2020 z toho důvodu, že v daném programovém období se značná část kapacit RAS v ČR teprve budovala. Celkově je tedy možné výši finančních prostředků pro OPR 2021–2027 na základě zkušeností s čerpáním z OPR 2014–2020 odhadnout na zhruba 174 mil. Kč. Vzhledem k nízkému podílu modernizací RAS na projektech v rámci OPR 2014–2020 a k jejich větší očekávané míře v programovém období 2021-2027 Dodavatel navyšuje vypočítanou částku na **200 mil. Kč** (dostatečná rezerva i na modernizace RAS) pro jedno programové období. **I tak je celková částka velmi nízká pro spuštění samostatného FN v rámci OPR**, neboť dle dosavadních zkušeností v této tématice je nezbytné alokovat cca 100 až 200 mil. Kč ročně na produkty FN. **Ekonomicky racionální se jeví implementace FN pro sektor rybářství jen ve spolupráci s jinými nástroji zaměřenými na investice v rozvoji venkova zahrnutými ve Strategickém plánu SZP v ČR.**

Nastavení finančních produktů

Pro zajištění potenciálního úspěchu implementace konkrétních finančních produktů v rámci FN v OPR bude nezbytné rozlišit jejich různé fáze životního cyklu. Zcela zásadním výchozím předpokladem je nutnost zajištění jejich dostatečné míry atraktivity zejména v období jejich zavedení. **Dodavatel vyhodnotil pro OPR v ČR jako nejvhodnější příklad kombinace FN a dotační složky, tj. kombinaci finančních nástrojů a kapitálových dotací.** Dodavatel v kontextu výše uvedených souvislostí pečlivě zvažoval vhodnost možných forem finančních nástrojů, včetně záruk. S ohledem na jednoznačná specifika rybářského sektoru (tj. zejména rizikovost segmentu akvakultury, významný environmentální dopad na krajinyotvorbu, socioekonomický rozvoj lokalit s ohledem na kulturní ochranu, Informační asymetrie a nedokonalý přenos informací, komplikovaná předvídatelnost budoucích cash flow), který je navíc velmi konzervativní ve svém finančním managementu vyplývá, že v rámci OPR je možné využít zejména úvěrové FN s určitým typem zvýhodnění. Případné spuštění kombinace FN a dotační složky již nelze kombinovat s paralelním poskytováním dotací pro daný typ aktivit nebo dílčích způsobilých výdajů z OPR.

Správa FN a závěrečná doporučení

Pro **výběr nejvhodnějšího správce FN nebo správce holdingového fondu** (dále jen HF) je nutné reflektovat zejména jeho dosavadní zkušenosti a finanční náročnost správy FN. V tomto kontextu je možné souhrnně odpovědět na cíle tohoto projektu, tj. že **v současném programovém období již není možné FN zavádět pro stávající aktivity OPR**. Nicméně dle provedených analýz vyplývá, že **je potřeba zahájit diskuse se zástupci Odboru Řídicího orgánu rozvoje venkova již v současném období ohledně spolupráce při spuštění společných FN, a tím začít připravovat tuto agendu pro období 2028+**, ve kterém by již vybrané finanční produkty mohly být realizovány

i pro nový OPR v příštím programovém období. Intenzita procesu přípravy FN by se měla zvýšit v momentě, kdy budou k dispozici první návrhy legislativních předpisů EU pro nové programové období 2028+ a kdy bude zřejmé, že Odbor Řídicí orgán rozvoje venkova finanční nástroje spustí.

Finanční náročnost správy FN vychází jednak dle stanovených limitů v Nařízení Rady EU č. 2021/1060 (tj. čl. 68, odst. 4), tj. max. 5 % celkové částky příspěvků z programu vyplacených konečným příjemcům formou úvěrů nebo vyčleněných na smlouvy o zárukách a až 7 % celkové částky příspěvků z programu vyplacených konečným příjemcům v podobě kapitálových a kvazikapitálových investic. Správa samostatného FN v rámci OPR by byla nepřiměřeně vysoká (fixní náklady), nicméně pokud by byly vyčleněny pouze dílčí aktivity OPR (nebo jen určité typy způsobilých výdajů pro vybrané investice), které by byly implementovány společně např. s dalšími investicemi v rámci PRV, tak by se jednalo řádově pouze o nižší desítky projektů v sektoru rybářství podpořených v rámci FN. Administrace takového počtu projektů by vyžadovala max. 1,5 pracovního úvazku. Je však potřeba zmínit, že implementace FN je spojena s vyššími správními náklady, které jsou způsobené zejména z důvodu odlišné délky období správy příslušných zdrojů v porovnání s dotacemi.

V tomto kontextu je **z institucionálního hlediska** ideální **variantou využití podmínek NRB**, a to s ohledem na dlouhodobou perspektivu koncentrace finančních nástrojů v jedné instituci v rámci členských států, kdy s ohledem na nákladovost celého systému bude preferován centralizovaný management. **Lze však zvažovat i variantu spuštění FN skrze PGRLF**, který by však musel být výrazněji posílen personálně, regionálně i technicky, **a zároveň by mělo dojít k politickému rozhodnutí ke spuštění finančních nástrojů i v rámci PRV společně s vybranými aktivitami nebo dílčími způsobilými výdaji investičních projektů OPR**, aby se dosahovalo úspor v rozsahu při zajišťování finančních nákladů spojených se správou FN. Podle zjištění v rozhovorech se zástupci NRB, PGRLF i PRV (MZE) však v současné době se o spuštění FN v rámci PRV stále neuvažuje.

Pro zajištění úspěšné implementace FN je **klíčovým výchozím bodem jejich atraktivita v nastavených podmínkách, která bude doprovázena dostatečným časem na propagaci a průběžné zvyšování informovanosti potenciálních žadatelů**. Podle zkušeností PGRLF vyplynulo, že při spouštění nových nástrojů financování trvalo několik let (přibližně dva roky), než se podařilo přesvědčit potenciální žadatele o prospěšnosti nového nástroje. Z toho vyplývá, že je již nereálné spouštět jakýkoliv FN v OPR v současném programovém období.

Pokud bude v rámci nástrojů rozvoje venkova zahrnutých do Strategického plánu SZP 2023–2027 (resp. navazujících pro období 2028+) rozhodnuto o jejich financování skrze FN, tak dodavatel doporučuje připravit nový projekt na podporu implementace FN v OPR 2028+, který by byl zaměřen na:

- specifikaci dílčích detailů finančních produktů pro vybrané aktivity nebo způsobilé výdaje investičních projektů OPR;
- specifikaci detailní institucionální, legislativní, procesní a personální stránky vybudování systému společné implementace FN pro OPR a také PRV v programovém období 2028+.

1. Úvod a kontext zakázky

Tento dokument představuje závěrečnou zprávu projektu „*Posouzení využitelnosti finančních nástrojů v OPR 2021–2027 a 2028+*“, který reaguje na potřebu aktualizace posouzení využití finančních nástrojů v OPR pro druhou polovinu aktuálního programového období 2021–2027 a zároveň posoudit vhodnost využití finančních nástrojů v OPR pro období 2028+. Závěry tohoto projektu proto slouží pro zajištění efektivního managementu OPR 2021–2027 a správné nastavení strategie poskytování finančních prostředků z ENRAF žadatelům po celé období realizace programu. Projekt realizuje společnost IREAS centrum, s. r. o.

Povinnost předběžného hodnocení využití finančních nástrojů pro řídicí orgány programů v programovém období 2021–2027, které uvažují o podpoře prostřednictvím finančních nástrojů, vyplývá z Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 58. Předběžné hodnocení je provedeno v souladu s ustanoveními tohoto obecného nařízení a zahrnuje v poslední kapitole zprávy tyto prvky:

- a) navrhovanou výši příspěvku z programu na FN a odhadovaný aktivační účinek společně se stručným odůvodněním;
- b) navrhované finanční produkty, které mají být nabízeny, včetně případné potřeby rozdílného zacházení s investory;
- c) navrhovanou cílovou skupinu konečných příjemců;
- d) očekávané přispění finančního nástroje k dosažení specifických cílů.

Dodavatel provedl aktualizaci posouzení využití zavedení finančních nástrojů u všech specifických cílů a k nim vztažených aktivit vymezených v programovém dokumentu OPR 2021–2027 ze dne 20. 6. 2022. Cílem bylo objektivně posoudit možnosti aplikace a následně přímé realizace nedotační formy podpory prostřednictvím finančních nástrojů, popřípadě kombinace nedotační a dotační podpory zároveň (ve všech fázích života projektů). Tato závěrečná zpráva tak navazuje na Ex-ante posouzení finančních nástrojů, které bylo zpracováno v lednu 2020, přičemž dodavatel touto zprávou jednak aktualizoval analýzy týkající se současné situace na trhu a dále také kladl důraz na kvantifikaci ekonomické rentability typových projektů zvažovaných pro případnou aplikaci prostřednictvím FN. Závěrečná kapitola věnovaná návrhu fungování a institucionálního zabezpečení finančního nástroje tak souhrnně odpovídá na následující klíčové záležitosti veřejné zakázky dle zadávací dokumentace tj.:

- potvrzení či vyvrácení vhodnosti využití finančních nástrojů v rámci jednotlivých specifických cílů a k nim vztažených aktivit ve schváleném programovém dokumentu OPR 2021–2027;
- určení vhodných typů projektů v rámci OPR, které by svým charakterem bylo možné financovat návratnými formami podpory;

- prověření celkové připravenosti a případného způsobu napojení OPR, resp. MZe, na implementaci finančních nástrojů a s tím související kroky, tj. možné varianty implementační struktury finančních nástrojů;
- potvrzení či vyvrácení vhodnosti využití finančních nástrojů pro další programové období 2028+.

2. Metodika

Metodický postup projektu „*Posouzení využitelnosti finančních nástrojů v OPR 2021–2027 a 2028+*“ vychází z již provedených ex-ante evaluací potenciálu využití FN v OPR v předchozích programových obdobích. Tým dodavatele IREAS centrum, s.r.o. již v minulosti zpracovával ex-ante analýzu s názvem „*Analýza zavedení finančních nástrojů v OPR 2020+*“¹ a metodicky navázal na tyto zkušenosti. Dodavatel reflektuje také studii Evaluation Advisory CE s.r.o. s názvem „*Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v OPR*“.

Analýza sektoru dle dostupných sekundárních dat a informačních zdrojů

Dodavatel aktualizoval analýzu sektoru rybnářství v České republice na základě volně dostupných sekundárních dat a informačních zdrojů. Navázal na podkapitolu 2.2.1 Analýza trendů v odvětví akvakultury studie „*Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v OPR²*“. Analýza sektoru rybnářství v České republice je důležitá pro objasnění kontextu potenciálního zavádění FN v OPR. Kontext poukazuje na limity, bariéry a příležitosti zavádění FN, jako např. velikost sektoru rybnářství a akvakultury, skladba sektoru rybnářství a akvakultury, skladba produkce ryb a navazujících výrobků v ČR apod. Účelem analýzy je dále identifikovat případné změny v sektoru, které jsou důležité pro zhodnocení využití finančních nástrojů (např. kontext, souvislosti a dopady energetické krize posledních let).

Analýza sekundárních dat a informačních zdrojů z IS MZe

Dodavatel získal od zadavatele vybraná data za OPR 2014–2020 a OPR 2021–2027. Jedná se o souhrnná data, poskytující lepší přehled o alokaci OPR, jednotlivých výzev, o počtech podaných / přijatých / zamítnutých žádostí, žádaných finančních prostředcích apod. Data z informačního systému MZE poskytla lepší přehled o celkovém rozsahu OPR v tomto a minulém programovém období a doplnila kontext analýzy volně dostupných sekundárních dat a informačních zdrojů. Účelem bylo analyzovat dostupná data související s financováním projektů a využít je k návrhu vhodného nastavení finančních nástrojů z hlediska typu žadatelů, aktivit, velikosti

¹ IREAS centrum, s.r.o. (2018). *Analýza zavedení finančních nástrojů v OP Rybnářství 2020+, Finální verze analýzy*. Dostupné z: <https://mze.gov.cz/public/portal/-q303883---f3DrTi8h/analýza-zavedeni-financnich-nastroju-v?linka=a424577>

² Evaluation Advisory CE s.r.o. (2020). *Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v OP Rybnářství, ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA*.

projektu apod. Současně byly příslušné informace využity i při přípravě pro polo-strukturované rozhovory s příjemci.

Prescreening

Prescreening sloužil k reflexi názorů dlouhodobých odborníků (gestorů aktivit OPR a expertů týmu dodavatele) na oblasti podpory, který představoval hodnotný informační zdroj pro další zacílení analýzy v rámci projektu. Gestoři a odborníci byli osloveni pomocí mailu a vyplnili prescreeningový dotazník k OPR 2021–2027. Tito odborníci byli následně ještě dotazováni formou polo-strukturovaného rozhovoru. Na základě syntézy získaných poznatků byly vytipovány aktivity OPR 2021–2027, vhodné pro další analýzu potenciálu využití FN. Eliminačním kritériem pro další zvažování využití finančních nástrojů byla ekonomická návratnost.

Typové projekty

Na základě vytipovaných aktivit vhodných pro implementaci FN z prescreeningu byly zpracovány analýzy typových projektů za každý vhodný specifický cíl OPR 2021–2027. Typové projekty byly vybrány z podpořených projektů MZE na základě expertního posouzení týmu dodavatele a na základě rozhovorů s gestory aktivit OPR 2021–2027 z MZE. Tým dodavatele zároveň zohlednil také různou velikost příjemců dotací, neboť vhodnost využití FN se může lišit i pro různé velikosti žadatelů či příjemců (mikro podniky / malé podniky / střední podniky).

Dodavatel dále realizoval polo-strukturované rozhovory s příjemci podpory z OPR 2021–2027 nebo OPR 2014–2020 u vytipovaných projektů. Návrh struktury těchto rozhovorů byl diskutován se zadavatelem. Na základě těchto rozhovorů, dat z informačního systému MZE a také dle expertní znalosti týmu dodavatele byly identifikovány parametry, na jak dlouhou dobu se budou proměnné počítat (prostá návratnost a diskontovaná návratnost). Dodavatel provedl na základě získaných dat a informací výpočet tří proměnných pro každý typový projekt. Tyto proměnné pomohly analyzovat potenciál využití FN v rámci typových projektů. Typové projektu poukázaly na potenciál využití FN v různých situacích, které v sektoru rybářství v ČR vznikají a pomohly identifikovat oblasti, kde je implementace FN vhodná. Současně pomohly studie a polo-strukturované rozhovory indikovat postoje příjemců k tomuto typu podpory.

Vyhodnocení zahraničních zkušeností s FN v rybářství

Tým dodavatele analyzoval zkušenosti s využitím FN v rybářství ve vybraných zemích EU. Primárním zdrojem dat byly studie FI-COMPASS³. Analýza zahraničních zkušeností s FN v rybářství indikuje poznatky pro konceptualizaci jejich využívání v ČR.

³ FI-COMPASS (2021): *fi-compass study on the use of EMFF financial instruments*. Final report, 66 pages. Dostupné z: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/fi-compass_study_on_the_use_of_emff_financial_instruments.pdf

Řízené rozhovory se zástupci PGRLF, SZIF, NRB, PRV-MZE a ŘO OPR

Dle výsledků provedených analýz byly realizovány v druhé fázi projektu řízené rozhovory se zástupci subjektů, jejichž zkušenosti jsou důležité při sestavování institucionálního rámce potenciálního fungování FN ve vybraných aktivitách OPR. Jedná se zejména o PGRLF, SZIF, NRB, PRV-MZE a ŘO OPR.

Závěrečná syntéza

Na základě výše popsaných dílčích šetření a analýz provedl dodavatel syntézu a vyhodnocení získaných informací do podoby syntetizující závěrečné zprávy a návrhu doporučení pro případnou aplikaci finančních nástrojů v OPR v současném i příštím programovém období (viz kapitola 8 této závěrečné zprávy).

3. Analýza trendů v odvětví akvakultury v ČR

Jedním z tradičních odvětví v České republice je odvětví akvakultury. Vzhledem k přírodním podmínkám země se odvětví zužuje především na tradiční rybníkářství, intenzivní akvakulturní systémy (např. recirkulační systémy), případně akvaponie⁴. Produkce ryb v akvakultuře v dnešním světě neustále roste, neboť tradiční mořský rybolov ztrácí z důvodu extrémně intenzivního rybolovu svoji výnosnost a stav mořských rybolovných zdrojů je i nadále znepokojivý, byť došlo v některých regionech ke zlepšení (FAO, 2024). V této souvislosti roste také význam akvakultury, neboť se stává významným alternativním zdrojem hodnotných potravin pro stále rostoucí světovou lidskou populaci. V roce 2022 akvakultura poprvé předstihla rybolov s 94,4 milionu tun, což představuje 51 procent celkové světové produkce a rekordních 57 procent produkce určené k lidské spotřebě a poukazuje na narůstající význam akvakultury (FAO, 2024). Na AQUA24 (AQUA 2024)⁵, akci zahrnující vědeckou konferenci, veletrh, oborová fóra, workshopy či studentské akce, upozorňující na nejnovější výzkum a inovace v oblasti akvakultury, byly prezentovány trendy z Norska, Dánska a dalších zemí týkající se zvýšení podpory land-based projektů (projekty realizované na pevnině). Na rozdíl od českých land-based projektů v intenzivní akvakultuře se v těchto zemích jedná o projekty s plánovanou produkcí v tisících tunách. Podpora ze strany EU je dle názoru expertního týmu IREAS nezbytná, neboť jde o strategicky významné projekty pro zajištění potravinové soběstačnosti v EU.

Význam odvětví akvakultury a celkově rybářství je pro českou ekonomiku relativně malý. V roce 2023 tvořil podíl Rybolovu a akvakultury na hrubé přidané hodnotě (HPH)

⁴ Přírodní princip využívaný v integrovaných systémech kombinujících chov ryb a pěstování rostlin.

⁵ Akce zahrnuje vědeckou konferenci, veletrh, oborová fóra, workshopy, studentské akce a recepce. Akce upozorňuje na nejnovější výzkum a inovace v oblasti akvakultury, které podporují další růst tohoto zajímavého odvětví produkce potravin. Akce je organizována institucemi World Aquaculture Society a European Aquaculture Society a ročník 24 se konal ve dnech 26. až 30. srpna v Copenhaгенu v Dánsku. Akce je organizována každoročně pod různými názvy.

necelou tisícinu procenta (Tabulka 1), což tvoří pouze zlomek procenta hrubého domácího produktu (HDP). České rybníkářství (včetně přilehlých oblastí ve střední Evropě) je velmi specifické. Nelze srovnávat s moderními velkými akvakulturními provozy v mezinárodním kontextu produkce ryb. Nízký podíl odvětví na HDP ČR však nereprezentuje komplexní roli rybníkářství, kterou plní při krajinotvorbě, vodohospodářství, ochraně přírody a udržování biodiverzity. V případě měření všech pozitivních externalit by mělo odvětví akvakultury mnohem silnější ekonomickou důležitost.

Tabulka 1: Hrubá přidaná hodnota podle odvětví a sektorů za rok 2023 v mil Kč (ČSÚ, 2024)

Národní hospodářství celkem	
ČR CELKEM	6 995 584
NACE 03 Rybolov a akvakultura	680
Podíl Rybolovu a akvakultury na HPH ČR	0,00972 %

3.1 Produkce

Z hlediska produkce odvětví akvakultury v tunách živé váhy patří Česká republika v kontextu EU mezi menší producenty (Tabulka 2). Ve sledovaném období 2018-2022 se objem produkce v České republice snížil o zhruba 11,45 %. Výrazné podíly na produkci akvakultury mají země s přístupem k moři / oceánu a s tradicí mořského rybolovu. Statistické údaje jsou zároveň uvedeny v absolutní hodnotě, tzn. není zohledněna velikost země a počet obyvatel. Dataset produkce akvakultury v tunách živé váhy pro delší časové období (období let 2013 až 2022) je Přílohou 1 tohoto dokumentu.

Tabulka 2: Produkce akvakultury v zemích EU mezi lety 2018-2022 (údaje v tunách živé hmotnosti, zaokrouhleno na jednotky) (Eurostat, 2024a)

	2018		2019		2020		2021		2022	
EU – 27 států (od 2020)	1 132 966	be	1 120 180	e	798 657	e	1 123 892	be	1 084 340	e
EU – 28 států (2013-2020)	1 318 262	be	1 120 180	e	798 657	e	n/a		n/a	
Belgie	111		86		209		223		243	
Bulharsko	10 758		11 959		8 860		10 726		9064	
Česká republika	21 750		20 989		20 402		20 991		19259	
Dánsko	32 167		40 221		37 839		35 640		36201	
Německo	31 796		37 998		32 128		32 586		26498	
Estonsko	944		1 062		1 040		849		801	
Irsko	35 252	e	34 977		35 152		39 384		39963	
Řecko	132 375		128 748		130 793		143 694		140452	
Španělsko	318 702		306 507		138		276 565		272590	
Francie	188 327	b	194 328		191 052		193 394	b	184052	

	2018		2019		2020		2021		2022	
Chorvatsko	19 680		20 444		21 771		27 920		27218	
Itálie	142 726		132 278		122 742		145 887		130247	
Kypr	7 347		8 079		7 343		7 862		7594	
Lotyšsko	828		626		727		902		870	
Litva	3 450		3 775		4 069		4 815		4394	
Maďarsko	17 900		17 315		18 385		17 956		18707	
Malta	19 291		13 823		19 829		16 410		18051	
Nizozemsko	53 004		45 750		39 468		40 527		39090	
Rakousko	4 084		4 250		4 527		4 920		4719	
Polsko	36 806		39 731		45 418		39 610		42201	
Portugalsko	11 766	b	12 881		13 648		17 562		18688	
Rumunsko	12 298		12 628	e	12 150	e	11 714	e	11212	e
Slovinsko	1 938		2 138		1 674		1 692		1466	
Slovensko	2 247		2 689		2 152		2 417		2681	
Finsko	14 323		15 296		15 053		14 399		16281	
Švédsko	13 094		11 600		12 089		15 246		11800	
Island	18 794		n/a		40 595		53 136		51348	
Norsko	1 355 115		1 453 042		1 490 412		1 665 112		1661740	
Velká Británie	185 296		n/a		n/a		n/a		n/a	
Bosna a Hercegovina	n/a	c	n/a	c	n/a	c	3 674,35		3 753	
Černá Hora	n/a		n/a		n/a		n/a		1 087	
Severní Makedonie	n/a		n/a		n/a		2 013		1 956	
Albánie	6 258		6 300		9 084		8 662		8 908	
Srbsko	7 339		6 807		6 010		7 308		5 776	
Turecko	310 966		371 029		417 073		466 730		510 924	

Pozn.: n/a – nedostupná data; be – přerušení časové řady, odhadované; b – přerušení časové řady; c – důvěrné; e – odhadované; f – předpověď; ep – odhadované, prozatímní; p – prozatímní.

V období 2007–2023 byla zaznamenána nejvyšší produkce českého chovu ryb v roce 2016 (21,8 tis. tun) s procentuálním nárůstem 8,5 % od roku 2007 (Tabulka 3). Po roce 2016 dochází ke stagnaci a postupnému poklesu na úroveň hluboko pod dosažené úrovně v roce 2007. Nejvyšší procentuální podíl prodeje živých ryb v tuzemsku byl v roce 2011 (47,3 %). V letech 2019-2023 se produkce tržních ryb průměrně pohybuje na úrovni 19,04 tis. tun, z nichž se k prodeji či zpracování využije zhruba 38 %. Významný je také vývoz ryb do zahraničí, který ve sledovaném období tvoří průměrně 47 % celkové produkce tržních ryb.

Podle zkušeností zástupců expertního týmu IREAS v oboru rybářství vyplývá, že kontext současného poklesu produkce ryb v ČR je komplexní a způsoben několika faktory. Trend je klesající jednak z důvodu vyšších nákladů na produkci (cena pohonných hmot, obilovin pro přikrmování, lidská práce), z důvodu sucha, s nímž je spojena nenaplněnost kapacity rybníků a také zvýšená eutrofizace vod⁶, dále z důvodu omezení ze strany orgánů ochrany přírody a krajiny a v neposlední řadě také kvůli mírným teplotám v zimních obdobích, což vede postupně k velkému výskytu predátorů (kormorán) a nemocí ryb (v poslední době velký problém např. Koi herpes viróza).

V kontextu české produkce ryb existují, dle expertního týmu IREAS, také dílčí nedostatky přímo na úrovni produkčních rybářských podniků. Ty se často nezaměřují na produkci s vyšší přidanou hodnotou, jako je zpracování ryb a nabídku širšího sortimentu rybích výrobků, související s využitím specializovaných prodejen a restaurací. Větší diverzifikace produktů akvakultury má potenciál přilákat také více spotřebitelů. Příkladem dobré praxe v ČR v těchto souvislostech mohou být například společnosti Rybníkářství Pohořelice nebo Tilapie Tábor.

Tabulka 3: Zhodnocení tržních ryb v České republice v letech 2007-2023 (tis. Tun) (Rybářské sdružení ČR, 2024)

Rok	Součet produkce ryb dle užití	Užití		
		Prodej živých ryb	Zpracované ryby	Vývoz živých ryb
2007	20,1	8,60	1,90	9,60
2008	19,1	8,40	1,70	9
2009	19,6	9,10	1,60	8,90
2010	20,4	9,50	1,80	9,10
2011	20,7	9,80	2,10	8,80
2012	20,4	9,50	2,30	8,60
2013	19,8	9	2,40	8,40
2014	19,0	8,50	2,10	8,40
2015	21,0	9,20	1,90	9,90
2016	21,8	8,30	2,50	11
2017	21,7	8,20	2,40	11,10
2018	20,9	8,40	2,20	10,30
2019	21,2	8,50	2,40	10,30
2020	19,2	7,6	2,4	9,2
2021	19,7	7,6	2,4	9,7
2022	18,2	6,4	2,4	9,4
2023	16,9	6,3	2,2	8,4

Pozn.: Sloupec Součet produkce ryb dle užití je spočítán jako prostý součet tří sloupců užití produkovaných ryb.

Výlov z rybníků zaznamenal klesající trend mezi lety 2018 a 2022, kdy poklesl až o 10,1 % a navrátil se zhruba k hodnotám z roku 2013 (Tabulka 4). V rozmezí těchto let můžeme sledovat i pokles prodeje živých ryb v tuzemsku ve výši 23,9 %. V roce 2022 představoval výlov z rybníků přibližně 95,6 % celkové produkce ryb, což poukazuje na přetrvávající dominantní postavení tradičního rybníkářství na českém trhu. V roce

⁶ Eutrofizace vod je proces obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor, vedoucí ke zhoršení kvality vody, projevující se nadměrným růstem fytoplanktonu a sinic, tvorbou toxických látek apod.

2022 je 12,5 % celkové produkce ryb určeno na zpracování a 82 % tvoří prodej živých ryb. Zpracování ryb drží ve sledovaném období poměrně stabilní úroveň.

Tabulka 4: Přehled o výlovu, prodeji a zpracování tržních ryb v letech 2013–2022 v ČR (údaje v tunách živé hmotnosti) (Ministerstvo zemědělství, 2023)

Ukazatele	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výlov z rybníků	18 660	19 453	19 570	20 261	20 767	20 478	19 894	19 257	19 741	18 411
Výlov ze speciálních zařízení	664	645	594	655	904	1 242	1 048	1 120	1 227	820
Výlov z přehrad	34	37	36	36	14	31	44	24	23	29
Výlov ryb celkem	19 358	20 135	20 200	20 952	21 685	21 751	20 986	20 401	20 991	19 259
Prodej živých ryb v tuzemsku	9 032	8 472	9 154	8 252	8 215	8 402	8 464	7 627	7 622	6 397
Prodej živých ryb na vývoz	8 373	8 407	9 884	10 977	11 053	10 321	10 297	9 232	9 716	9 401
Zpracování ryb do vnitřního trhu	1 936	1 801	1 704	1 978	1 930	1 681	1 931	1 997	2 008	1 998
Zpracování ryb na vývoz	462	337	245	496	464	490	497	419	377	416
Zpracování ryb celkem	2 398	2 138	1 949	2 474	2 394	2 171	2 428	2 416	2 385	2 414

Celková produkce ryb chovem v ČR v období 2014 až 2023 relativně stagnuje, přičemž nejvyšší úroveň dosáhla v roce 2018, nicméně v roce 2023 se dostala pod hodnoty z roku 2014 (viz Tabulka 5). Nejvyšší podíl na produkci chovem má jednoznačně kapr, ostatní druhy ryb jsou v podílu na produkci ryb chovem v ČR pouze doplňkové.

Odborníci na sektor rybářství v expertním týmu IREAS v této souvislosti poukázali na zajímavý vývoj a změny v evidované produkci tržních pstruhů (lososovité ryby), která již před více než 5 lety vystoupila nad tisíc tun a od té doby klesá. Jedním z důvodů poklesu produkce této skupiny ryb je výpadek velkého podniku s recirkulačním systémem (RAS), který měl původně ambice na postupné zvýšení své produkce na přibližně tisíc tun ročně. Druhým důvodem je, že část producentů přešla na prodej stejně velkých (někdy i větších pstruhů) pro zarybňování rybářských revírů a tato produkce se do produkce tržních ryb nepočítá.

Důvodem k poklesu české produkce ryb je také skutečnost, že se nepodařilo nastartovat, a hlavně udržet provoz dostatečného počtu a dostatečně velkých moderních provozů s RAS (chov pstruha duhového i teplomilných druhů). Původně se úspěšně rozvíjel chov v RAS sumce velkého, ale byl zcela vytěsněn chovem sumceka afrického. Nicméně jeho chov se stále nerozvíjí v rozsahu, který by odpovídal potenciálu produkce v ČR i přesto, že tyto RAS systémy se v praxi ověřily jako plně

funkční a prokázaly ekonomickou udržitelnost. V ČR existuje přibližně deset malých farem s celkově nižší produkcí (různých druhů ryb), za čímž stojí především nedostatečná kvalifikace chovatelů, kteří nevyužívají všeobecně doporučených postupů. Z tohoto kontextu vyplývá, že pracovníci rybářských podniků, provozujících RAS systémy, by měli být dále vzděláváni v obsluze RAS, což by mělo zajistit stabilizaci produkce. Na jedné straně je pro sektor rybářství v ČR příznivé, že se akvakulturou začaly zabývat i firmy ze zemědělství (příp. i s vazbou na jiná odvětví), ale tyto firmy obvykle podceňují potřebnou odbornou kvalifikaci pracovníků, což jim znemožňuje dosahovat vyšší produkce i vyšší kvality. Zároveň tyto zkušenosti a praxe odrazují další potenciální zájemce. V ČR nevznikly žádné dobře vybudované velké provozy⁷, které by mohly zásadním způsobem přispět ke zvýšení produkce.

Situace je dále rovněž nepříznivá i pokud jde o další teplomilné druhy pro chov v RAS – sumec velký v podstatě vymizel (je chován jen v rybnících), tilapie a případně další druhy jsou chovány jen zcela okrajově. U RAS se v posledních několika letech stala velkým problémem cena elektrické energie. Je vhodné také zmínit i dílčí část týkající se RAS – akvaponie, která se v ČR stala v posledních letech doménou podnikatelských subjektů, které však zpravidla nemají dostatečné znalosti nebo dobré strategické řízení. Výsledky fungování akvaponií v ČR jsou zatím tudíž jen minimální.

Tabulka 5: Druhové složení tržních ryb vyprodukovaných chovem v České republice v letech 2014–2023 (údaje v tunách) (Rybářské sdružení ČR, 2024)

Ryby podle druhů	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kapr	17833	17860	18362	18460	18430	17945	17370	17616	16437	15903
Lososovité ryby	692	611	668	777	1106	936	923	1070	694	657
Lín	151	152	157	158	147	145	135	140	150	150
Síhové	13	5	4	11	5	3	4	2	6	2
Býložravé ryby	779	822	1063	1243	1076	1092	995	1093	757	846
Dravé ryby	202	213	230	275	259	242	244	292	275	297
Ostatní	466	537	482	761	728	623	730	778	940	758
Celkem	20135	20200	20952	21685	21751	20986	20401	20991	19259	19259

Největší podíl na produkci odvětví akvakultury má v ČR dlouhodobě Kapr obecný, tvořící ve sledovaném období průměrně 84 % podílu na celkové produkci. Další významné podíly tvoří Pstruh duhový (2,9 %), Amur bílý (2,5 %) a Tolstolobik pestrý (1,6 %). Druhy jako Pstruh obecný, Cejn velký, Lipan podhorní, Karas stříbřitý

⁷ Klasifikace velikosti provozů RAS může být v různých zemích či institucích interpretována mírně odlišně. V českém kontextu se dají označit velké provozy RAS s produkcí přes zhruba 50 tun ryb ročně. Platí však, že největší farmy v zahraničí mohou mít produkci až v řádu stovek tun.

či Jelec tloušť se téměř neprodukuje tržně a dochází pouze k jejich výlovu na udici především v rámci rekreačního rybaření (Tabulka 6).

Tabulka 6: Produkce tržních ryb a výlov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR v letech 2019-2022 (údaje v tunách živé hmotnosti) (Ministerstvo zemědělství, 2023)

Druhy ryb	Produkce tržních ryb				Výlov ryb na udici				Celkem			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Kapr obecný	17 945	17 370	17 616	16 437	2 916	2 897	2 596	2 651	20 861	20 267	20 212	19 088
Lín obecný	145	135	139	150	24	23	22	21	169	158	161	171
Štika obecná	94	103	116	116	135	135	102	94	229	238	218	210
Candát obecný	62	54	66	57	121	128	101	93	183	182	167	150
Pstruh obecný	,	,	,	,	16	21	15	14	16	21	15	14
Pstruh duhový	649	699	761	438	64	68	80	81	713	767	841	519
Cejn velký	,	,	,	,	122	111	91	95	122	111	91	95
Sumec velký	76	73	84	78	103	101	96	103	179	174	180	181
Úhoř říční	1	0	0	0	12	15	11	11	13	15	11	11
Lipan podhorní	,	,	,	,	1	1	1	1	1	0	1	1
Amur bílý	536	611	695	548	94	111	112	125	630	722	807	673
Karas stříbřitý	.	.	.	.	21	23	17	19	21	23	17	19
Tolstolobik pestrý	389	269	278	146	,	,	,	,	389	269	278	146
Tolstolobik bílý	167	115	119	63	6	6	5	4	173	121	124	67
Okoun říční	9	13	26	24	13	14	9	10	22	27	35	34
Siven americký	287	224	309	257	7	6	6	7	294	230	315	264
Síh	3	4	2	5	0	0	0	0	3	4	2	5
Jelec tloušť	,	,	,	,	11	11	8	9	11	11	8	9
Ostatní	623	730	780	940	41	41	42	43	664	771	822	983
Celkem	20 986	20 401	20 991	19 259	3 721	3 729	3 314	3 381	24 707	24 130	24 305	22 640

3.2 Ceny

Ceny kapra v ČR byly v průměru v období 2013 až 2022 na podobné úrovni, dokonce došlo k mírnému zlevnění v absolutních hodnotách (Tabulka 7). Cena pstruha v ČR se v období 2013 až 2022 výrazně snížila o 51,3 % (Tabulka 8). U obou ryb dochází v letech 2021 a 2022 k výraznému kolísání ceny během jednotlivých let, přičemž cena bývá nejvyšší v prosinci, což je spojeno s tradiční konzumací ryb v období vánočních svátků. Tento trend nebyl v předchozích letech pozorován, nicméně v roce 2022 lze pozorovat významné meziměsíční nárůsty ceny kapra i pstruha, což reflektovalo zejména rostoucí ceny vstupů produkce nejen v sektoru rybářství (dopady inflace).

Tabulka 7: Vývoj ceny kapra v ČR dle jednotlivých měsíců v daném roce, sledované období 2013-2022 (Kč/kg)
(Ministerstvo zemědělství, 2023)

Měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Rok												
2013	50,237	51,731	46,076	46,985	48,06	48,331	49,171	48,589	49,059	47,781	46,383	47,522
2014	50,165	48,665	49,626	47,495	50,816	50,816	50,912	50,228	49,715	49,351	49,634	48,096
2015	49,812	48,961	47,697	48,805	50,615	50,638	50,138	49,351	49,567	48,541	49,421	46,867
2016	46,094	39,945	44,783	46,023	47,217	46,004	45,44	45,623	47,021	47,166	42,37	48,327
2017	49,6	51,683	50,605	49,83	52,194	51,501	49,706	51,656	50,681	49,593	49,42	48,418
2018	50,223	49,783	49,693	51,659	50,52	51,268	53,689	52,24	51,166	49,976	50,056	53,829
2019	55,485	50,953	44,138	50,336	50,244	47,741	48,375	47,99	49,805	48,944	46,139	42,761
2020	48,734	43,157	49,667	48,266	47,067	47,403	47,556	47,931	47,366	46,704	45,857	43,882
2021	45,807	45,789	46,32	48,911	50,145	50,676	49,833	51,776	49,471	50,268	50,844	52,411
2022	48,637	49,611	53,798	58,294	56,443	58,282	61,46	58,789	61,366	59,575	63,374	69,204

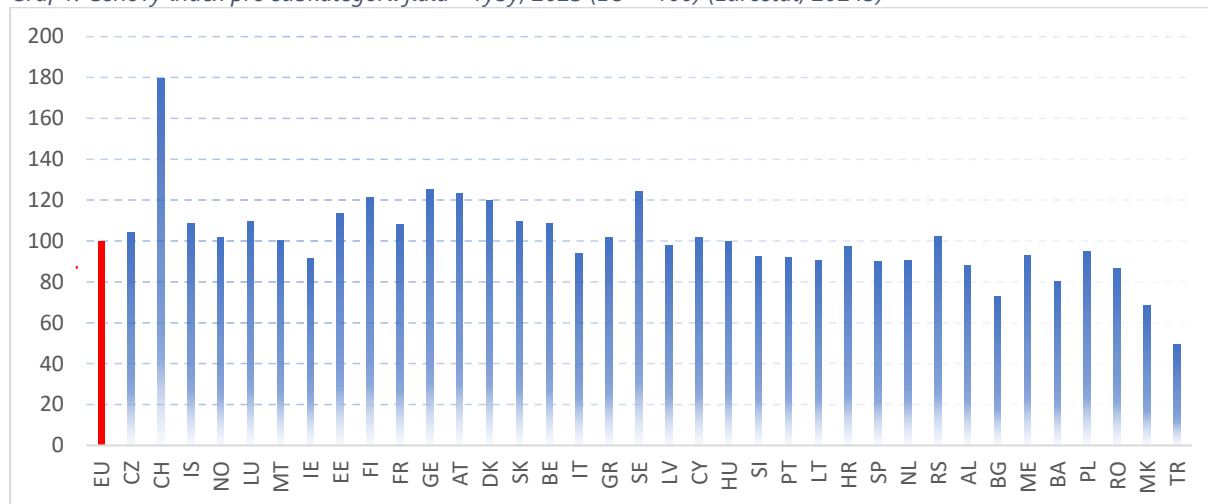
Tabulka 8: Vývoj ceny pstruha v ČR dle jednotlivých měsíců v daném roce, sledované období 2013-2022 (Kč/kg)
(Ministerstvo zemědělství, 2023)

Měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Rok												
2013	99,75	101,5	97,8	101,4	101,74	98	101,3	101,37	98,57	98,38	100,88	92,39
2014	96,69	100,1	100,45	.	120,33	116,33	113	.	.	.	116	.
2015	115,75	121,67	.	112,67	116,67	111,33	.	.	.	.	119,33	.
2016	112,41	110,57	108,69	112,86	108,19	106,72	103,42	106,29	101,68	103,21	105,1	105
2017	111,50	115,75	110,67	108,00	110,00	107,00	103,3	107,68	106,00	105,68	118,25	117,5
2018	113,75	100,00	101,68	102,25	99,50	90,33	92,68	90,68	100,33	104,33	114,00	.
2019	121,00	109,33	108,00	103,00	104,50	106,67	101,00	102,78	103,45	102,67	.	.
2020	.	.	.	107,45	106,45	105,40	102,70	106,10	107,1	.	107,10	.
2021	.	.	.	106,78	108,89	109,89	109,89	109,56	109,23	109,56	.	108,20
2022	114,67	.	120,70	122,54	122,95	120,24	119,02	119,02	115,78	121,19	123,15	125,36

Srovnání cen ryb mezi zeměmi EU reprezentuje cenový index pro subkategorii jídla – ryby, zpracovaný Eurostatem (Graf 1). Česká republika se dle tohoto indexu udržuje se svými cenami lehce nad průměrem cen v Evropě. Výrazně vyšší jsou ceny ve Švýcarsku, Švédsku a Gruzii, a naopak výrazně nižší v Turecku, Makedonii či Bulharsku.

Graf 1: Cenový index pro subkategorii jídla – ryby, 2023 (EU = 100) (Eurostat, 2024b)

3.3 Spotřeba

Spotřeba ryb v ČR ve sledovaném období mírně narůstá a nedochází k výrazným výkyvům (Graf 2). Zároveň lze identifikovat mírný pokles podílu spotřeby sladkovodních ryb tuzemského původu na spotřebě, což naznačuje měnící se preference spotřebitelů směrem ke spotřebě mořských ryb či sladkovodních ryb ze zahraničí. Ve srovnání se světovým průměrem ve spotřebě ryb a mořských plodů (20,03 kg/osoba/rok 2021 (FAO, 2023)) nebo s průměrem ve spotřebě ryb a mořských plodů v Evropě (21,7 kg kg/osoba/rok 2021 (FAO, 2023)) je spotřeba ryb a mořských plodů v ČR nízká (10,66 kg kg/osoba/rok 2021 (FAO, 2023), resp. 5,9 kg/osoba/rok 2022 (ČSÚ, 2020)) (Mapa 1, 2). Spotřeba ryb v ČR vykazuje výrazný potenciál pro zvýšení⁸, na což reagují i programy podpory odvětví. Jejich efekt však nelze na datech pozorovat.

Dle zkušeností odborníků na sektor rybářství v expertním týmu IREAS vyplývá, že charakter spotřeby ryb v České republice, resp. chování spotřebitelů, souvisí úzce s racionálním ekonomickým rozhodováním. Mírně vyšší ceny ryb ze zahraničí (často mořské ryby, losos) neodradí spotřebitele od jejich preference, neboť cenový rozdíl s českou produkcí sladkovodních ryb není značný. Nabídka mořských ryb je větší, jejich propagace a reklama je účinnější a lépe situovaná část obyvatelstva podstatně více kupuje mořské ryby a mořské plody, a také je konzumuje v restauracích. Zároveň přetrvává jistá nedůvěra k nákupu chlazených sladkovodních ryb (tzn. hlavně kapra), které ale v nabídce téměř schází. Častým argumentem spotřebitelů pro absenci ryb ve svém jídelníčku je množství kostí ryb. V ČR chybí povědomí a využívání prodeje filetů bez kostí, včetně jejich využití v restauracích. Pstruh duhový je jediný sladkovodní druh ryby, u kterého evidentně stoupla za posledních několik desítek let spotřeba

⁸ Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) doporučuje konzumovat alespoň 150–300 g ryb týdně (EFSA Scientific Committee, 2015), přičemž spotřeba v roce 2022 byla v ČR pouze 115,7 g ryb týdně.

na domácím trhu na dvoj až trojnásobek, nicméně ve většině případů se jedná o pstruha duhového z Turecka, Chile a dalších zemí, nejedná se o tuzemskou produkci.

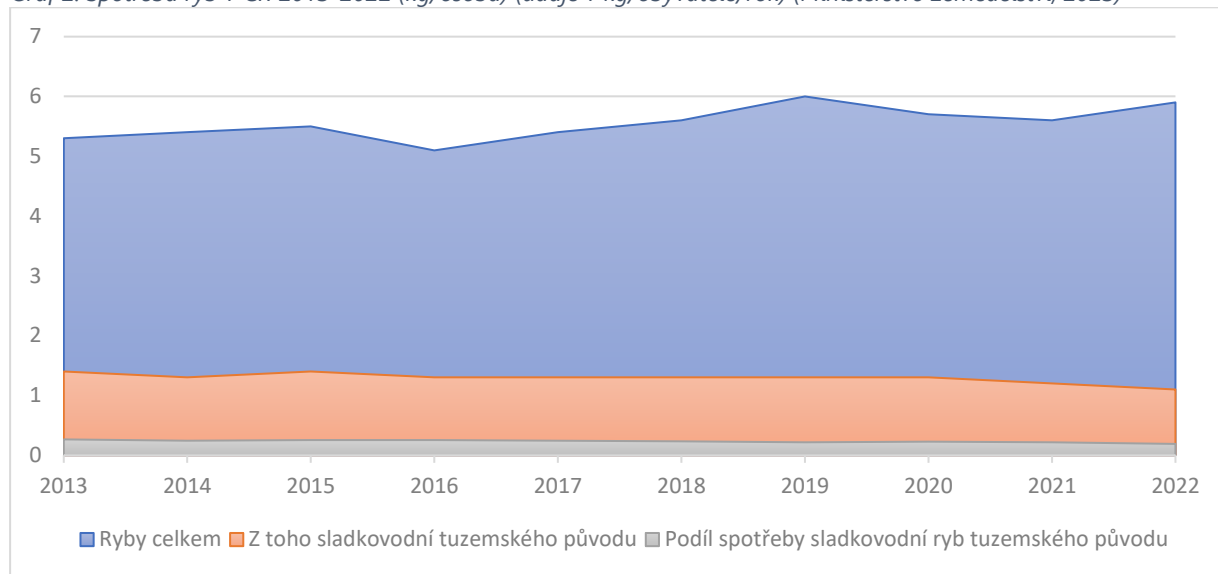
S přibývajícím počtem farmových chovů hlavně na severu Evropy zároveň roste tlak na cenu lososa. Stejná situace nastává i s dalšími mořskými druhy (pražma, mořský vlk, krevety atd.). Chovu lososa se věnují i v Polsku a zajímavostí je ambice společnosti MOWI⁹, která spočívá v dodání rekordního množství lososa na trh, činící 500 000 tun. Ani země Balkánského poloostrova v produkci ryb a mořských plodů nezaostávají, například Chorvatsko, Řecko a Turecko prodávají koncese na chov mořského vlka v klecích. Zajímavostí je produkce krevet v RAS, která nyní zažívá velký nárůst například ve Švýcarsku a Německu. Produkce těchto živočichů v RAS v ČR je na počátku, přičemž podle informací poskytnutých ŘO OPR vyplývá, že tato oblast je s žadateli v současném programovém období nově řešena.

Producenti v ČR mají výrazně nižší schopnost konkurovat těmto cenám a šíří nabídky zahraničních producentů. Jedinou možností většího prodeje na domácím trhu zůstává období hlavně před Vánocemi a Velikonocemi. Navíc český trh je velmi malý. Spotřebitelská preference Čechů spočívá především v konzumaci spojené se svátky. Spotřebitelé v ČR jsou navzdory dlouhodobě probíhající osvětě o benefitech konzumace sladkovodních ryb často skeptičtí a volí jiné alternativy rychlého (někdy i levnějšího), chutného, a zdravého jídla.

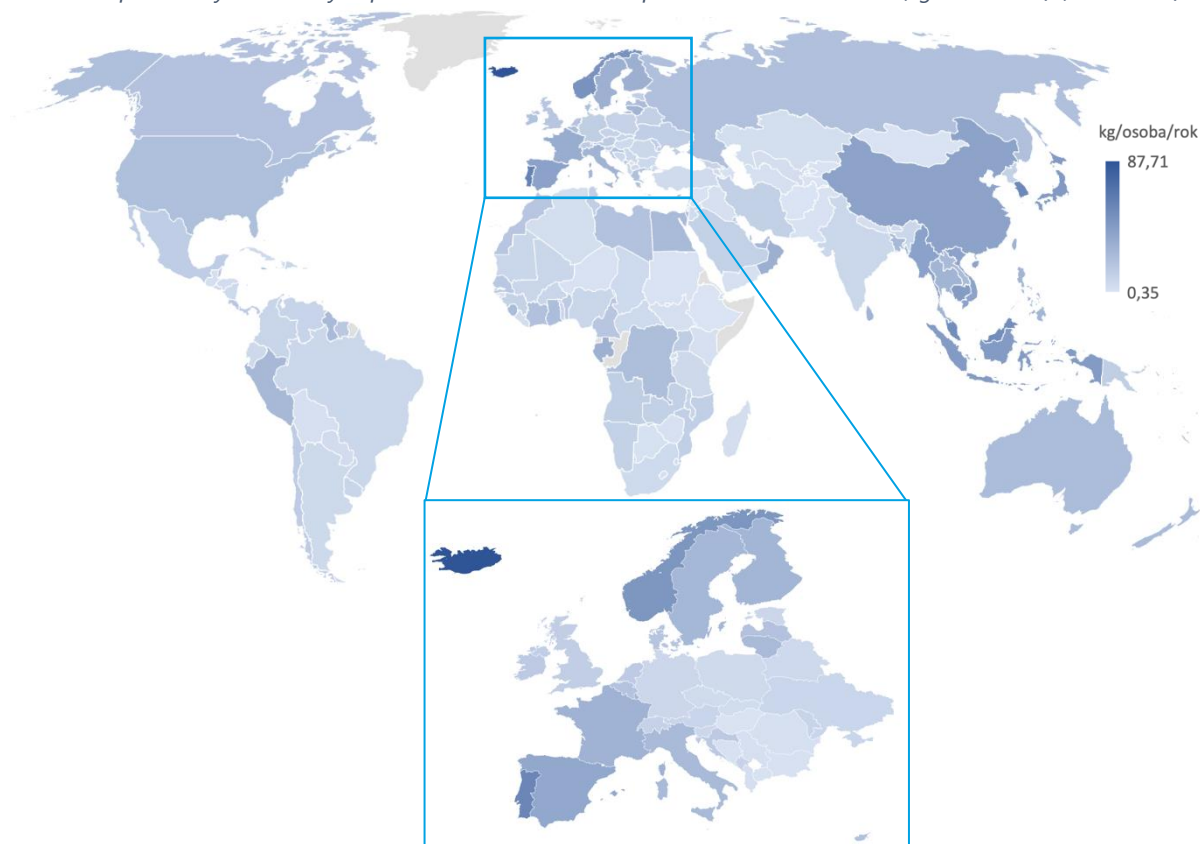
⁹ Globální společnost MOWI (<https://mowi.com>) je největším světovým dodavatelem lososa chovaného na farmách. Společnost MOWI se umístila na prvním místě v žebříčku Coller FAIRR Protein Producer Index 2019-2023, který komplexně hodnotí největší výrobce živočišných bílkovin z hlediska kritických environmentálních, sociálních a řídicích otázek (ESG). Mowi Poland je největší zpracovatelskou jednotkou MOWI Global s celkem 9 závodů, které zpracovávají lososa obecného i jiné druhy ve všech formách, od čerstvého přes uzeného až po různé speciality.

Graf 2: Spotřeba ryb v ČR 2013-2022 (kg/osoba) (údaje v kg/obyvatele/rok) (Ministerstvo zemědělství, 2023)

Obr. č. 1: Spotřeba ryb a mořských plodů v roce 2021 – svět, speciální zaměření na EU (kg/osoba/rok) (FAO, 2023)

4. Podpora rybářství prostřednictvím FN v EU

Nástrojem pro podporu rybářství v EU v současném programovém období je ENRAF – Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (*The European Maritime, Fisheries, and Aquaculture Fund – EMFAF*), navazující na Evropský námořní a rybářský fond (*European Maritime and Fisheries Fund – EMFF*) z předešlého programového období. EMFAF má v období 2021–2027 alokaci více než 6 miliard EUR (více než 152,5 mld. Kč). Prostředkem čerpání financí z tohoto fondu v ČR je OPR s celkovou alokací přes 1 mld. Kč¹⁰. OPR se zaměřuje na odvětví sladkovodní akvakultury, primárním cílem je konkurenceschopná, odolná a udržitelně se rozvíjející akvakultura¹¹. Podpora z fondu může být poskytována formou dotací (grantů), ale čím dál tím větší důraz je Evropskou komisí kladen i na využívání FN.

Dle FI-COMPASS¹² mohou FN přispět k dosažení následujících cílů Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu:

- podpora konkurenceschopného, environmentálně udržitelného, ekonomicky životaschopného a sociálně odpovědného rybolovu a akvakultury;
- podpora provádění společné rybářské politiky (SRP);
- podpora vyváženého a inkluzivního územního rozvoje oblastí rybolovu a akvakultury;
- podpora rozvoje a provádění integrované námořní politiky Unie způsobem doplňujícím politiku soudržnosti a SRP.

Dodavatel reflektuje zvyšující se využitelnost FN v rámci financování rybářství a akvakultury v EU a dále poskytuje přehled o způsobech, jakými se v zemích EU s FN pracuje.

4.1 Vyhodnocení zahraničních zkušeností s FN v rybářství

Studie FI-COMPASS¹³ „*fi-compass study on the use of EMFF financial instruments*“ ukazuje, že existuje potenciál pro větší využití FN v rámci nového Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu.

Iničiačním krokem pro implementaci FN je v zemích EU ex-ante evaluace potenciálu využití FN. Několik zemí EU projevilo o FN zájem takové ex-ante evaluace provedlo,

¹⁰ Dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OP Rybářství, stav ke dni 8. 8.2024.

¹¹ MMR: *Operační program Rybářství 2021–2027*. DotaceEU.cz. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-rybarstvi>

¹² FI-COMPASS: *Poradenská platforma pro uplatnění finančních nástrojů v ESIF*. Dostupné z: <https://www.fi-compass.eu>

¹³ FI-COMPASS (2021): *fi-compass study on the use of EMFF financial instruments*. Final report, 66 pages. Dostupné z: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/fi-compass_study_on_the_use_of_emff_financial_instruments.pdf

jiné však tuto evaluaci vůbec neprovedly. ČR takové evaluace pravidelně realizuje a mezi dosavadní patří studie IREAS (2018)¹⁴ a studie EACE (2020)¹⁵, z nichž tým dodavatele v rámci zpracování dokumentu vychází. Státy, ve kterých se již realizovalo předběžné posouzení implementace finančních nástrojů:

- **Estonsko:** V roce 2019 zadalo přípravu ex-ante evaluace pro období 2021–2027, která byla dokončena v dubnu 2020. Evaluace identifikovala odhadovanou poptávku po financích v sektoru rybolovu ve výši přibližně 28 milionů EUR. V období 2014–2020 Estonsko FN již využívalo;
- **Finsko:** Dokončilo svou ex-ante evaluaci v říjnu 2019. Evaluace studovala celý hodnotový řetězec rybolovu a akvakultury a identifikovala tržní mezeru pro FN v rybolovu, zejména pro malé rybáře. Zatím však FN nevyužívá;
- **Česká republika a Lotyšsko:** Pravidelně provádějí ex-ante evaluace a zkoumají možnost využití finančních nástrojů v rámci svých programů. Zatím však nedošlo k využití FN v rybářství;
- **Španělsko a Finsko:** Provedly ex-ante evaluace v období 2014–2020, ale rozhodly se přejít k realizaci finančních nástrojů až v období 2021–2027. Zatím však FN nevyužívají.

Tabulka 9: Zhodnocení postojů jednotlivých členských států EU k využití FN v sektorech pod EMFAF a EMFF

Plánované využití FN v rámci Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu členskými zeměmi EU (situace k 07/2024)

Země	Ex-ante evaluace	Implementace finančních nástrojů	Typy implementovaných/zvažovaných finančních nástrojů
Rakousko	Ne	Ne	N/A
Belgie	Ne	Ne	N/A
Bulharsko	Ano	V procesu	Půjčky a záruky na investice v rybolovu a akvakultuře
Chorvatsko	Ne	Ne	N/A
Kypr	Ne	Ne	N/A
Česká republika	Ano	Ne	Zkoumá možnosti pro období 2021–2027
Dánsko	Ne	Ne	N/A
Estonsko	Ano	Ano	Půjčky, odhadovaná poptávka 28 milionů EUR, zaměření na dlouhodobé investice
Finsko	Ano	Ne	Zkoumá možnosti pro období 2021–2027
Francie	Ne	Ne	N/A
Německo	Ne	Ne	N/A
Řecko	Ne	Ne	N/A
Maďarsko	Ne	Ne	N/A
Irsko	Ne	Ne	N/A
Itálie	Ne	Ne	N/A
Lotyšsko	Ano	Ne	Zkoumá možnosti pro období 2021–2027
Litva	Ne	Ne	N/A
Lucembursko	Ne	Ne	N/A
Malta	Ne	Ne	N/A
Nizozemsko	Ne	Ne	N/A
Polsko	Ne	Ne	N/A

¹⁴ IREAS (2018). Analýza zavedení finančních nástrojů v OP Rybářství 2020+ (Finální verze analýzy). Průběžné hodnocení OP Rybářství (k 31. 12. 2018) a analýza zavedení finančních nástrojů. Dostupné na: https://mze.gov.cz/public/web/file/624434/Ryb_Analyza_FN_pro_OP_Rybarstvi_2020_final.pdf.

¹⁵ EACE (2020). Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v OP Rybářství (ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA).

Portugalsko	Ne	Ne	N/A
Rumunsko	Ne	Ne	N/A
Slovensko	Ne	Ne	N/A
Slovinsko	Ne	Ne	N/A
Španělsko	Ano	Ne	Zkoumá možnosti pro období 2021–2027
Švédsko	Ne	Ne	N/A
Spojené království	Ne	Ne	N/A

Zdroj: vlastní zpracování dle FI-COMPASS (2021): *fi-compass study on the use of EMFF financial instruments*. Final report, 66 stran. Dostupné z: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/fi-compass_study_on_the_use_of_emff_financial_instruments.pdf.

Na základě informací z dokumentu FI-COMPASS¹⁶ jsou hlavní důvody, proč mnoho zemí nezavedlo FN nebo neprovedlo ex-ante evaluace, následující:

- **Preference příjemců pro granty:** Skoro 80 % odpovídajících uvedlo, že koneční příjemci preferují jiné formy financování, zejména granty;
- **Administrativní zátěž:** Polovina respondentů uvedla, že by zavedení finančních nástrojů znamenalo další administrativní zátěž, což by nebylo efektivní vzhledem k omezeným zdrojům dostupným pro tento sektor;
- **Složitost mechanismu poskytování FN:** 40 % respondentů považovalo mechanismus dodání finančních nástrojů za příliš složitý pro jejich možnosti;
- **Nedostatek znalostí:** 30 % respondentů uvedlo, že nemají dostatek znalostí o těchto typech podpory, příp. čelili mnoha obtížím při ex-ante hodnocení;
- **Časový rámec pro implementaci:** 25 % respondentů považovalo časový rámec pro implementaci za překážku pro zavedení finančních nástrojů;
- **Obavy z bankovního sektoru:** Banky jsou často neochotné financovat podniky v oblasti rybolovu a akvakultury kvůli specifickým rizikům těchto sektorů, což zahrnuje vysoký počet malých a středních podniků a nedostatečné zajištění;
- **Potenciální vliv na absorpční kapacitu:** Některé země se obávají, že FN mohou ovlivnit jejich schopnost plně využít prostředky z EMFF a EMFAF;
- **Soulad s pravidly státní pomoci:** Zajištění souladu s pravidly státní pomoci může znamenat další zátěž pro řídicí orgány;
- **Příprava a realizace při konci programového období:** Některá ex-ante hodnocení byla dokončena pozdě během programového období, což neumožnilo dostatek času na zavedení finančních nástrojů v daném období.

Tyto důvody ukazují na různé překážky, kterým země čelí při zvažování a zavádění finančních nástrojů, a zároveň zdůrazňují potřebu dalších kapacit a znalostí pro efektivní využívání těchto nástrojů v budoucnu. Dodavatel uvádí, že za primární bariéru pro implementaci FN v rámci OPR je celkově nízká alokace finančních prostředků v ČR.

¹⁶ FI-COMPASS (2021): *fi-compass study on the use of EMFF financial instruments*. Final report, 66 stran. Dostupné z: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/fi-compass_study_on_the_use_of_emff_financial_instruments.pdf

4.2 Case Study: Finanční nástroje v Estonsku

V období 2014–2020 bylo Estonsko jedinou zemí, která úspěšně implementovala FN v rámci Evropského námořního a rybářského fondu (EMFF). Před samotnou implementací byla provedena ex-ante evaluace, která měla za cíl identifikovat poptávku po finančních nástrojích v sektoru rybolovu a akvakultury. Evaluace ukázala, že existuje významná mezera na trhu a potřeba dlouhodobých investic. Estonsko se rozhodlo implementovat půjčky a záruky jako hlavní FN. Tyto nástroje měly podporovat dlouhodobé investice do sektoru rybolovu a akvakultury. Celková alokace pro tyto nástroje činila přibližně 11 milionů EUR ze zdrojů EU (přibližně 277 mil. Kč dle kurzu k 27.9.2024), doplňující financování z národních zdrojů a od privátních bank (celkem 15 mil EUR – viz FI-COMPASS, n/a). Díky těmto finančním nástrojům získali estonští rybáři a podnikatelé v oblasti akvakultury lepší přístup k finančním prostředkům, což jim umožnilo modernizovat své vybavení, zvýšit efektivitu a udržitelnost svých operací.

V programovém období 2021–2027 pokračuje Estonsko ve využívání finančních nástrojů, a to na základě pozitivních zkušeností z předchozího období. Nová ex-ante evaluace byla zadána v roce 2019 a dokončena v dubnu 2020. Tato studie identifikovala odhadovanou poptávku, která ve finančním vyjádření dosáhla výše přibližně 28 milionů EUR v sektoru rybolovu (přibližně 704 mil. Kč dle kurzu k 27.9.2024). V tomto programovém období se Estonsko zaměřuje na rozšíření a zlepšení stávajících finančních nástrojů. Plánuje pokračovat s půjčkami a zárukami, přičemž klade důraz na ještě větší podporu dlouhodobých investic a udržitelného rozvoje. Estonsko očekává, že pokračování finančních nástrojů povede k dalšímu posílení sektoru rybolovu a akvakultury, zvýšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti. Zvláštní pozornost bude věnována podpoře inovací a ekologicky šetrných technologií.

Estonsko je příkladem úspěšného využití finančních nástrojů v rámci EMFF a EMFAF. Jejich zkušenosti ukazují, že dobře navržené a implementované FN mohou výrazně přispět k rozvoji a modernizaci sektoru rybolovu a akvakultury, což může sloužit jako inspirace pro ostatní země EU. V období 2014–2020 Estonsko operovalo v rámci FN s rozpočtem kolem 15 mil. EUR, tj. přibližně 377 mil. Kč dle kurzu ke dni 27.9.2024, ve struktuře 11,5 mil. EUR z EMFF a 3,75 mil. EUR z národních zdrojů, doplňující spolufinancování ze strany bank formou dlouhodobých investičních úvěrů pro MSP – producenty v akvakultuře a rybářství (informace o finanční alokaci FN jsou uvedeny v případové studii na webovém portálu FI-COMPASS od EC a EIB s názvem „*Financial Instrument for Fisheries and Aquaculture 2014-2020, Estonia*“¹⁷).

¹⁷ FI-COMPASS (n/a). Financial Instrument for Fisheries and Aquaculture 2014-2020, Estonia Case Study. Dostupné na: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EMFF_Case_Study_02%20OCT%2018.pdf.

Podpora se týká především sladkovodního rybolovu a akvakultury v Estonsku, konkrétně chovu ryb, zejména pstruh duhový, který tvoří převážnou část produkce. Estonský mořský rybolov sice existuje a přispívá k rybářskému sektoru, avšak nástroj EMFF zaměřený na roky 2014–2020 se v této případové studii primárně soustředí na rozvoj a modernizaci sladkovodních akvakulturních provozů.

Finanční alokace FN na jednotlivé oblasti a formy nástrojů jsou následující¹⁸:

- Investiční úvěry pro rozvoj akvakultury: 4 mil. EUR;
- Dlouhodobé investiční úvěry pro zpracovatele ryb: 4 mil. EUR;
- Růstové úvěry pro zpracovatele ryb: 3,2 mil. EUR.

Formy finančních nástrojů:¹⁹

- Investiční úvěry pro akvakulturu: Jsou poskytovány s delší dobou splatnosti (až 15 let) a s nižšími požadavky na kolaterál. Cílem je podpořit nové technologie a zvýšit efektivitu a konkurenceschopnost produkce;
- Dlouhodobé investiční úvěry pro zpracovatele: Zahrnují spolupráci s bankami, kdy banka a implementační subjekt Maaelu Edendamise Sihtasutus (MES) sdílejí financování. Tyto úvěry jsou určeny na velké investice a modernizace výrobních zařízení;
- Růstové úvěry pro zpracovatele ryb: Cílí na malé a rostoucí podniky, pomáhají financovat růst a rozvoj podnikání se zaměřením na přidávání hodnoty k výrobkům.

Tyto nástroje poskytují lepší úvěrové podmínky než komerční půjčky, což zahrnuje nižší úrokové sazby a delší doby splatnosti. Pro srovnání: OPR 2021–2027 disponuje v rámci aktivity 2.1.2 OPR 2021–2027 alokací přes 636 mil Kč.

Dodavatel se dále zaměřil na země V4 (Slovensko, Polsko, Maďarsko) v identifikaci dosavadních zkušeností s implementací finančních nástrojů v OP financovaných z EMFAF. Dominantním nástrojem jsou dotace. Polsko poskytuje možnosti spolufinancování, které mohou zahrnovat další finanční mechanismy v závislosti na konkrétních projektech, ale neexistují žádné významné důkazy o tom, že by země V4 využívaly pokročilejší FN, jako jsou půjčky, záruky nebo vlastní kapitál pro tento fond. Na rozdíl od Estonska, kde byly tyto nástroje již zavedeny pro podobné fondy EU, nepředstavují zatím země V4 referenční státy pro případnou komparaci potenciálu implementace FN.

¹⁸ FI-COMPASS (n/a). Financial Instrument for Fisheries and Aquaculture 2014–2020, Estonia Case Study. Dostupné na: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EMFF_Case_Study_02%20OCT%2018.pdf.

¹⁹ FI-COMPASS (n/a). Financial Instrument for Fisheries and Aquaculture 2014–2020, Estonia Case Study. Dostupné na: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EMFF_Case_Study_02%20OCT%2018.pdf.

5. Operační program Rybářství v programových obdobích 2014+ a 2021+

5.1 Operační program Rybářství 2014–2020

Podniky akvakultury měly v minulém programovém období možnost čerpat finanční prostředky z Operačního programu Rybářství 2014–2020 (OPR 2014–2020) v rámci priority Unie 2 na opatření „Inovace“, „Produktivní investice do akvakultury“, „Podpora nových chovatelů“, Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním“, „Akvakultura poskytující environmentální služby“ a „Opatření pro posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury“, v rámci priority Unie 3 na opatření „Shromažďování údajů“ a „Sledovatelnost produktů“, v rámci priority Unie 5 na opatření „Plány produkce“, „Uvádění produktů na trh“ a „Investice do zpracování produktů“ a také v rámci technické pomoci. Konkrétní výše alokace na jednotlivá opatření a také na priority Unie jsou uvedeny v Tabulce 9. Dále jsou v tabulce uvedeny sloupce kumulované alokace v rámci všech výzev OPR 2014–2020. U jednotlivých výzev v rámci jednotlivých opatření často nedošlo k úplnému vyčerpání alokace, proto byly finanční prostředky převedeny do navazujících výzev a kumulovaná alokace je tak vyšší než alokace na jednotlivá opatření. Dále je v tabulce uveden sloupec zobrazující požadované prostředky a zasloužené prostředky, tzn. čerpání OPR 2014–2020. Poslední sloupec ukazuje na zvýšení celkové alokace OPR 2014–2020 ve výši 20 % v porovnání s původně plánovanou alokací.

Tabulka 10: Přehled alokací a čerpání OPR 2014–2020, kurz 25,429 CZK/EUR (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 5. 9.2024)

Priorita Unie	Opatření	Název opatření	Alokace	Kumulovaná alokace v rámci všech výzev OPR 2014-2020	Požadované prostředky	Zasmluvněné prostředky	Zasmluvněné prostředky (% alokace)
2	2.1.	Inovace	29 846 090,43 Kč	73 053 560,00 Kč	37 446 912,00 Kč	31 480 306,00 Kč	105 %
	2.2.	Produktivní investice do akvakultury	633 791 061,32 Kč	1 196 932 939,00 Kč	1 041 351 134,00 Kč	749 999 807,00 Kč	118 %
	2.3.	Podpora nových chovatelů	3 035 358,77 Kč	905 000 000,00 Kč	17 329 515,00 Kč	6 432 101,00 Kč	212 %
	2.4.	Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním	63 455 983,29 Kč	365 573 307,00 Kč	243 714 645,00 Kč	121 653 729,00 Kč	192 %
	2.5.	Akvakultura poskytující environmentální služby	35 192 597,55 Kč	39 950 820,00 Kč	39 943 550,00 Kč	37 944 550,00 Kč	108 %
	2.6.	Opatření pro posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury	46 224 290,32 Kč	47 000 000,00 Kč	64 318 202,00 Kč	46 274 493,00 Kč	100 %
		Celkem	811 545 381,68 Kč	2 627 510 626,00 Kč	1 444 103 958,00 Kč	993 784 986,00 Kč	122 %
3	3.1.	Shromažďování údajů	43 583 080,93 Kč	65 914 256,00 Kč	46 325 559,00 Kč	46 325 559,00 Kč	106 %
	3.2.	Sledovatelnost produktů	28 793 486,88 Kč	20 027 000,00 Kč	54 875 775,00 Kč	35 531 690,00 Kč	123 %
		Celkem	72 376 567,81 Kč	85 941 256,00 Kč	101 201 334,00 Kč	81 857 249,00 Kč	113 %
5	5.1.	Plány produkce	-Kč	6 000 000,00 Kč	-Kč	-Kč	-
	5.2.	Uvádění produktů na trh	27 377 345,10 Kč	98 970 800,40 Kč	87 588 956,00 Kč	55 620 491,00 Kč	203 %
	5.3.	Investice do zpracování produktů	91 479 571,20 Kč	317 828 061,00 Kč	157 804 634,00 Kč	100 953 012,00 Kč	110 %
		Celkem	118 856 916,30 Kč	422 798 861,40 Kč	245 393 590,00 Kč	156 573 503,00 Kč	132 %
TP	TP	Technická pomoc	43 284 516,03 Kč	61 462 800,00 Kč	68 433 503,00 Kč	61 120 871,00 Kč	141 %
		Celkem	1 046 063 381,82 Kč	3 197 713 543,40 Kč	1 859 132 385,00 Kč	1 293 336 609,00 Kč	124 %

Celkově bylo v rámci OPR 2014–2020 vypsáno 21 výzev a také byla podpořena technická pomoc OPR. Seznam výzev a opatření v nich podpořených ukazuje následující tabulka. V tabulce je uvedena i alokace výzev na jednotlivá opatření, požadované prostředky v rámci jednotlivých opatření v rámci výzev a také zasmluvněné prostředky (čerpání) dle jednotlivých opatření v rámci výzev. Data z níže uvedené tabulky jsou v agregované podobě použita pro dopočet sloupců „Kumulovaná alokace v rámci všech výzev OPR 2014–2020“, „Požadované prostředky“ a „Zasmluvněné prostředky“ v předchozí tabulce.

Tabulka 11: Data vztahující se k jednotlivým výzvám v OPR 2014–2020 (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024)

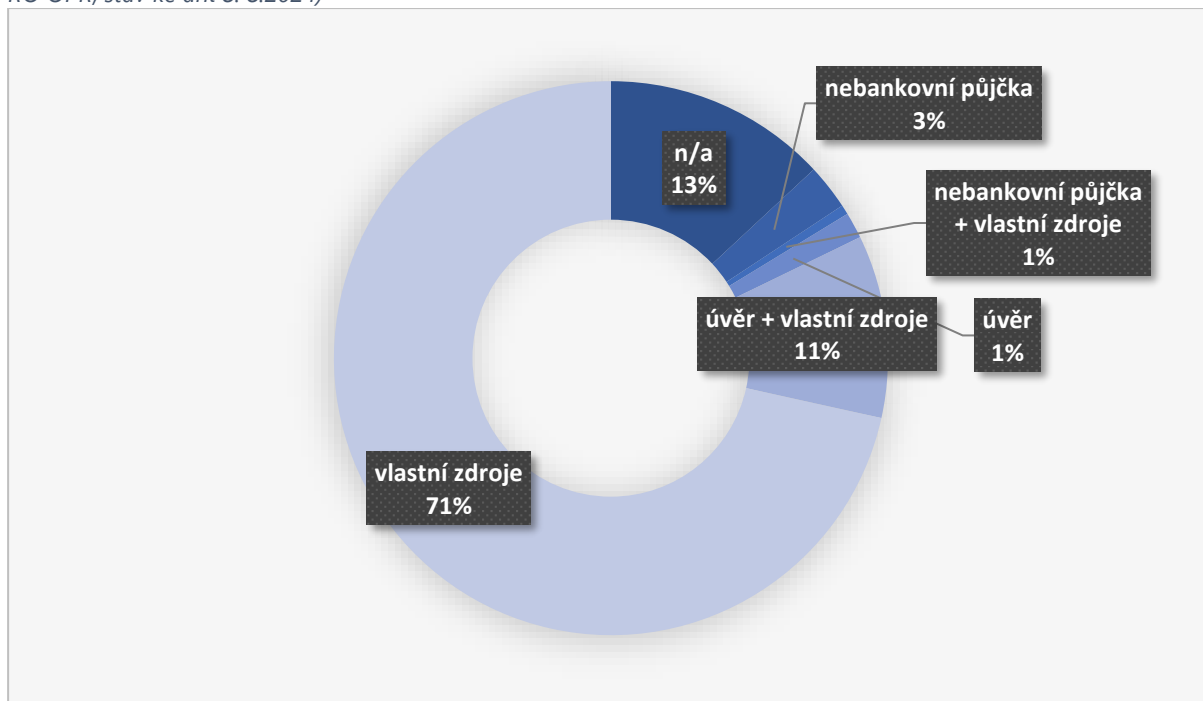
Číslovýzvý/název	Podporované Aktivity	Alokace	Požadované prostředky	Zasmluvněné prostředky
1	2.1.	11 609 640,00 Kč	3 089 850,00 Kč	1 250 000,00 Kč
1	2.2.a)	122 795 993,00 Kč	102 090 807,00 Kč	58 683 942,00 Kč
1	2.4.	79 901 640,00 Kč	75 411 088,00 Kč	48 203 000,00 Kč
1	5.3.	28 938 735,00 Kč	3 335 000,00 Kč	753 273,00 Kč
2	2.5.a)	39 950 820,00 Kč	39 943 550,00 Kč	37 944 550,00 Kč
3	5.2.b)	45 000 000,00 Kč	79 829 347,00 Kč	48 827 123,00 Kč
4	2.2.b)	30 000 000,00 Kč	3 699 000,00 Kč	2 573 091,00 Kč
4	2.3.	40 500 000,00 Kč	10 168 289,00 Kč	2 959 779,00 Kč
5	2.2.a)	250 000 000,00 Kč	181 871 430,00 Kč	111 449 244,00 Kč
5	2.4.	40 500 000,00 Kč	66 861 394,00 Kč	26 445 589,00 Kč
5	5.3.	70 000 000,00 Kč	21 780 209,00 Kč	18 297 436,00 Kč
6	3.2.	20 027 000,00 Kč	54 875 775,00 Kč	35 531 690,00 Kč
7	5.1.	6 000 000,00 Kč	- Kč	- Kč
8	5.2.a)	2 048 760,00 Kč	- Kč	- Kč
9	2.2.b)	37 415 000,00 Kč	4 652 288,00 Kč	4 603 681,00 Kč
9	2.3.	20 000 000,00 Kč	1 906 132,00 Kč	1 824 760,00 Kč
9	5.2.b)	35 000 000,00 Kč	3 107 900,00 Kč	2 675 499,00 Kč
10	3.1.	65 914 256,00 Kč	46 325 559,00 Kč	46 325 559,00 Kč
11	2.1.	33 578 920,00 Kč	9 791 051,00 Kč	8 721 661,00 Kč
11	2.2.a)	189 026 844,00 Kč	189 806 844,00 Kč	146 312 662,00 Kč
11	2.4.	85 000 000,00 Kč	52 499 958,00 Kč	25 044 258,00 Kč
11	5.3.	45 000 000,00 Kč	8 756 450,00 Kč	6 447 137,00 Kč
12	2.2.a)	100 000 000,00 Kč	59 332 724,00 Kč	48 341 974,00 Kč
12	2.2.b)	17 000 000,00 Kč	1 952 000,00 Kč	1 797 000,00 Kč
12	2.3.	20 000 000,00 Kč	4 183 434,00 Kč	642 914,00 Kč
12	5.2.b)	8 000 000,00 Kč	2 525 934,00 Kč	2 367 094,00 Kč
12	5.3.	40 000 000,00 Kč	18 536 535,00 Kč	9 368 635,00 Kč
13	2.1.	10 000 000,00 Kč	6 689 861,00 Kč	6 679 774,00 Kč
13	2.2.a)	83 000 000,00 Kč	82 033 722,00 Kč	62 338 856,00 Kč
13	2.4.	40 000 000,00 Kč	14 397 897,00 Kč	7 302 605,00 Kč
13	5.2.a)	1 922 040,40 Kč	- Kč	- Kč
13	5.3.	24 000 000,00 Kč	7 576 500,00 Kč	4 508 584,00 Kč
14	2.2.a)	66 000 000,00 Kč	65 876 714,00 Kč	55 125 411,00 Kč
14	2.2.b)	10 000 000,00 Kč	1 100 000,00 Kč	1 094 726,00 Kč
14	2.3.	10 000 000,00 Kč	1 071 660,00 Kč	1 004 648,00 Kč
14	5.2.b)	5 000 000,00 Kč	381 900,00 Kč	381 900,00 Kč
14	5.3.	20 000 000,00 Kč	17 276 650,00 Kč	5 957 870,00 Kč
15	2.4.	40 000 000,00 Kč	410 000,00 Kč	- Kč
16	2.1.	6 000 000,00 Kč	6 010 650,00 Kč	4 481 150,00 Kč
16	2.2.a)	71 000 000,00 Kč	67 419 900,00 Kč	56 512 495,00 Kč
16	2.4.	35 000 000,00 Kč	19 223 800,00 Kč	5 178 061,00 Kč
16	5.3.	18 000 000,00 Kč	14 669 000,00 Kč	4 447 392,00 Kč
17	2.2.a)	75 000 000,00 Kč	59 139 534,00 Kč	48 745 758,00 Kč
17	2.2.b)	4 065 000,00 Kč	4 064 999,00 Kč	955 000,00 Kč
17	2.4.	30 000 000,00 Kč	3 578 588,00 Kč	3 313 812,00 Kč
17	5.2.b)	2 000 000,00 Kč	1 743 875,00 Kč	1 368 875,00 Kč
17	5.3.	18 530 000,00 Kč	18 529 913,00 Kč	15 105 000,00 Kč
18	2.1.	6 745 000,00 Kč	6 745 000,00 Kč	5 406 450,00 Kč
18	2.2.a)	85 513 000,00 Kč	85 267 866,00 Kč	68 664 185,00 Kč
18	2.4.	8 000 000,00 Kč	4 160 253,00 Kč	- Kč
18	5.3.	20 000 000,00 Kč	10 700 000,00 Kč	3 312 500,00 Kč
19	2.1.	5 120 000,00 Kč	5 120 500,00 Kč	4 941 271,00 Kč
19	2.2.a)	16 000 000,00 Kč	68 797 893,00 Kč	48 041 839,00 Kč
19	2.4.	7 171 667,00 Kč	7 171 667,00 Kč	6 166 404,00 Kč
19	5.3.	10 359 326,00 Kč	10 359 326,00 Kč	9 759 326,00 Kč
20	2.6.	47 000 000,00 Kč	64 318 202,00 Kč	46 274 493,00 Kč
20	5.3.a)	23 000 000,00 Kč	26 285 051,00 Kč	22 995 859,00 Kč
21	2.2.a)	40 117 102,00 Kč	64 245 413,00 Kč	34 759 943,00 Kč
TP	TP	61 462 800,00 Kč	68 433 503,00 Kč	61 120 871,00 Kč

OPR 2014–2020 poskytoval dotace na opatření uvedená výše v tabulce 10 a koneční příjemci museli ve většině případů určitou část projektu spolufinancovat. Strukturu

zdrojů spolufinancování lze vidět v následujícím grafu. Jednoznačně dominuje spolufinancování z vlastních zdrojů příjemců a následuje kombinace úvěru a vlastních zdrojů. U 13 % projektů, podpořených z OPR 2014–2020, není tato informace dostupná, což může být způsobeno i tím, že v rámci některých opatření byla příjemcům poskytována dotace ve výši 100 %.

Graf 3: Podíl zdrojů financování v OPR 2014–2020 (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8. 2024)

5.2 Operační program Rybářství 2021–2027

Podniky akvakultury a další žadatelé mají v programovém období 2021–2027 možnost čerpat z Operačního programu Rybářství 2021–2027 (OPR 2021–2027) finanční prostředky v rámci priority 1 na aktivity „Shromažďování údajů“, „Sledovatelnost produktů“ a „Vysazování úhoře říčního“. V rámci priority 2 na aktivity „Inovace“ a „Investice do akvakultury“, „Investice do intenzivních akvakulturních systémů“, „Kompenzace“, „Propagační kampaně“, „Zpracování produktů“, „Organizace producentů“ a „Opatření pro neočekávané události“. V rámci priority EU 5 na aktivity „Technická pomoc“. Konkrétní výše alokace na jednotlivé aktivity a také na priority EU jsou uvedeny v následující tabulce.

Dále jsou v tabulce uvedeny sloupce kumulované alokace v rámci všech výzev OPR 2021–2027. Dále je v tabulce uveden sloupec zobrazující dosud požadované a zasmluvněné prostředky, tzn. dosavadní čerpání OPR 2021–2027. Poslední sloupec ukazuje procento zasmluvněných prostředků z alokace jednotlivých aktivit. Do srpna 2024 bylo z celkové alokace OPR 2021–2027 zasmluvněno 24 %.

Tabulka 12: Přehled alokací a dosavadního čerpání OPR 2021–2027, kurz 25,429 CZK/EUR (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 5. 9.2024)

Priorita	Aktivita	Název aktivity	Alokace celkem (CZK)	Kumulovaná alokace v rámci všech výzev OPR 2021–2027	Požadované prostředky	Zasmluvněné prostředky	Zasmluvněné prostředky (% alokace)
1	1.4.1.	Shromažďování údajů	24 216 252,69 Kč	32 000 000,00 Kč	12 113 266,00 Kč	8 993 266,00 Kč	37 %
	1.4.2.	Sledovatelnost produktů	6 780 554,01 Kč	n/a	n/a	n/a	n/a
	1.6.1.	Vysazování úhoře říčního	43 589 272,92 Kč	45 000 000,00 Kč	7 533 000,00 Kč	7 533 000,00 Kč	17 %
	Celkem		74 586 079,62 Kč	77 000 000,00 Kč	19 646 266,00 Kč	16 526 266,00 Kč	22 %
2	2.1.1.	Inovace	24 216 254,15 Kč	21 957 600,00 Kč	21 957 433,00 Kč	13 727 595,00 Kč	57 %
	2.1.2.	Investice do akvakultury	636 176 054,16 Kč	352 929 656,00 Kč	355 238 362,56 Kč	160 297 799,88 Kč	25 %
	2.1.3.	Investice do intenzivních akvakulturních systémů	53 275 751,96 Kč	26 360 573,00 Kč	26 360 572,50 Kč	1 281 062,50 Kč	2 %
	2.1.4.	Kompenzace	145 297 495,01 Kč	38 000 000,00 Kč	25 605 811,00 Kč	21 731 568,00 Kč	15 %
	2.2.1.	Propagační kampaně	29 059 512,48 Kč	25 000 000,00 Kč	1 877 772,00 Kč	698 326,00 Kč	2 %
	2.2.2.	Zpracování produktů	58 119 010,29 Kč	56 576 900,00 Kč	49 561 712,88 Kč	34 726 773,10 Kč	60 %
	2.2.3.	Organizace producentů	3 874 614,38 Kč	4 000 000,00 Kč	-Kč	-Kč	0 %
	2.2.4.	Opatření pro neočekávané události	-Kč	n/a	n/a	n/a	n/a
	Celkem		950 018 692,42 Kč	524 824 729,00 Kč	480 601 664,07 Kč	232 463 124,48 Kč	24 %
5	5.1.1.	Technická pomoc	65 400 285,66 Kč	67 000 000,00 Kč	18 870 955,21 Kč	9 452 754,00 Kč	14 %
Celkem			1 090 005 057,71 Kč	668 824 729,00 Kč	519 118 885,28 Kč	258 442 144,48 Kč	24 %

Do srpna 2024 bylo v rámci OPR 2021–2027 vypsáno 19 výzev, z nichž první byla technickou pomocí OPR. Seznam výzev a aktivit v nich podpořených ukazuje následující tabulka, ve které je uvedena i alokace výzev na jednotlivé aktivity, požadované prostředky v rámci jednotlivých aktivit dle výzev a také zasmluvněné prostředky (čerpání) v rámci jednotlivých aktivit dle výzev. Data z následující tabulky jsou v agregované podobě použita pro dopočet sloupců „Kumulovaná alokace v rámci všech výzev OPR 2014–2020“, „Požadované prostředky“ a „Zasmluvněné prostředky“ v předchozí tabulce.

Tabulka 13: Data vztahující se k jednotlivým výzvám v OPR 2021–2027 (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024)

Číslo výzvy/název	Podporované Aktivity	Alokace	Požadované prostředky	Zasmluvněné prostředky
1	TP	67 000 000,00 Kč	18 870 955,21 Kč	9 452 754,00 Kč
2	2.1.2	85 863 256,00 Kč	85 445 005,81 Kč	51 888 135,05 Kč
3	2.2.2	10 000 000,00 Kč	6 370 000,00 Kč	5 265 000,00 Kč
4	2.1.4	38 000 000,00 Kč	25 605 811,00 Kč	21 731 568,00 Kč
5	2.1.1	13 727 600,00 Kč	13 727 595,00 Kč	13 727 595,00 Kč
6	2.1.2	88 166 400,00 Kč	97 894 377,79 Kč	64 126 575,38 Kč
7	2.2.2	25 442 900,00 Kč	25 442 900,00 Kč	24 091 560,10 Kč
8	1.4.1	25 000 000,00 Kč	12 113 266,00 Kč	8 993 266,00 Kč
9	2.2.1	20 000 000,00 Kč	1 179 446,00 Kč	- Kč
10	1.6.1	45 000 000,00 Kč	7 533 000,00 Kč	7 533 000,00 Kč
11	2.1.3	26 360 573,00 Kč	26 360 572,50 Kč	1 281 062,50 Kč
12	2.1.2	80 000 000,00 Kč	73 005 942,14 Kč	44 283 089,45 Kč
13	2.2.2	10 000 000,00 Kč	6 615 213,00 Kč	5 370 213,00 Kč
14	2.2.1	5 000 000,00 Kč	698 326,00 Kč	698 326,00 Kč
15	2.1.1	8 230 000,00 Kč	8 229 838,13 Kč	-Kč
16	2.1.2	98 900 000,00 Kč	98 893 036,82 Kč	-Kč
17	2.2.2	11 134 000,00 Kč	11 133 599,88 Kč	-Kč
18	2.2.3	4 000 000,00 Kč	-Kč	-Kč
19	1.4.1	7 000 000,00 Kč	-Kč	-Kč

6. Pre-screening

Dodavatel v rámci prvního kroku Posouzení využitelnosti finančních nástrojů v OPR 2021–2027 a 2028+ provedl prescreening z pohledu několika klíčových podmínek, které musí podporované projekty splňovat pro potenciální využití finančních nástrojů.

Všechny aktivity aktuálního OPR 2021–2027 byly posouzeny z hlediska jejich vhodnosti pro případné zapojení těchto nástrojů. K tomu byly použity tři hlavní metody:

- Tzv. pre-screeningové šetření, aplikované podle osvědčených postupů Deloitte v rámci ex-ante analýz finančních nástrojů z jiných programů ESIF;
- Analýza závěrů z polo-strukturovaných rozhovorů s gestory aktivit OPR 2021–2027;
- Zhodnocení dostupných dat a informačních zdrojů.

6.1 Závěry pre-screeningového šetření

Závěry dotazníkového šetření, ve kterém byly hodnoceny aktivity na základě sedmi atributů odbornými gestory MZe a členy expertního týmu Dodavatele, jsou shrnuty v následující tabulce. Na základě dohody mezi Dodavatelem a Zadavatelem, a v souladu s osvědčenými postupy společnosti Deloitte používanými při ex-ante analýzách jiných programů ESIF v ČR, byly pro další podrobnou analýzu v tomto projektu doporučeny aktivity s průměrným skóre potenciálu dva a více. Aktivity s hodnocením mezi 1,5 a 2 by měly být také analyzovány, ale v omezenějším rozsahu.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Tabulka 14: Závěry realizovaného pre-screeningového šetření – vstupní vyhodnocení potenciálu pro využití finančních nástrojů u aktivit OPR

Priorita	Specifické cíle	Průměrné hodnocení expertů na rybářství (IREAS)	Průměrné hodnocení věcných gestorů a zástupců ŘO OPR	Výsledná průměrná hodnota	Hodnocení jednotlivých aktivit pouze příslušným gestorem	Potenciál pro FN**
2.A.1	Specifický cíl 1.6 – Přispívání k ochraně a obnově vodní biologické rozmanitosti a ekosystémů (Aktivita 1.6.1 Vysazování úhoře říčního)	1,72	0,21	0,97	1,04 (pro FN nevhodné)	
2.A.2	Specifický cíl 2.1 – Podpora udržitelných činností v oblasti akvakultury, zejména posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné (Aktivita 2.1.1 Inovace)	2,29	0,66	1,47	0 (pro FN nevhodné)	
2.A.2	Specifický cíl 2.1 – Podpora udržitelných činností v oblasti akvakultury, zejména posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné (Aktivita 2.1.2 Investice do akvakultury)	3,41	0,58	2,00	2,92	
2.A.2	Specifický cíl 2.1 – Podpora udržitelných činností v oblasti akvakultury, zejména posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné (Aktivita 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů)	3,60	1,01	2,30	1,83	
2.A.2	Specifický cíl 2.1 – Podpora udržitelných činností v oblasti akvakultury, zejména posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné (Aktivita 2.1.4 Kompenzace)	1,82	0,54	1,18	0 (pro FN nevhodné)	
2.A.2	Specifický cíl 2.2 – Podpora uvádění na trh, kvality a přidané hodnoty produktů rybolovu a akvakultury, jakož i zpracování těchto produktů (Aktivita 2.2.1 Propagační kampaně)	1,83	0,51	1,17	1,51* (pro FN nevhodné)	
2.A.2	Specifický cíl 2.2 – Podpora uvádění na trh, kvality a přidané hodnoty produktů rybolovu a akvakultury, jakož i zpracování těchto produktů (Aktivita 2.2.2 Zpracování produktů)	2,67	0,40	1,53	1,98	
2.A.2	Specifický cíl 2.2 – Podpora uvádění na trh, kvality a přidané hodnoty produktů rybolovu a akvakultury, jakož i zpracování těchto produktů (Aktivita 2.2.3 Organizace producentů)	1,70	0,05	0,88		
2.A.2	Specifický cíl 2.2 – Podpora uvádění na trh, kvality a přidané hodnoty produktů rybolovu a akvakultury, jakož i zpracování těchto produktů (Aktivita 2.2.4 Opatření pro neočekávané události)	2,13	0,00	1,06		
2.B.1	Specifický cíl: 5.1 – Technická pomoc podle čl. 36 odst. 4 nařízení o společných ustanoveních (Aktivita 5.1.1 Technická pomoc)	1,66	0,57	1,11	1,98 (pro FN nevhodné)	

Zdroj: vlastní zpracování;

Pozn: * - byly posuzovány projekty kolových výzev, nebyla zohledňována průběžná výzva, kde je žadatelem MZE (ŘO OPR)

Pozn: ** - červená – nevhodné pro FN, oranžová – vhodné pro FN za určitých předpokladů; zelená – vhodné pro implementaci FN.

Dle výsledků šetření vyplývá, že jsou dva typy aktivit, které dle popsané metodiky vykazují pozitivní potenciál pro FN. Jedná se o aktivity **2.1.2 Investice do akvakultury** a **2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů**. U těchto aktivit bylo detailněji ověřováno, zda jsou podporované aktivity vhodné pro změnu formy podpory na FN – skrze další analýzu investiční situace (typové projekty). V rámci šetření pak byla dále zvýrazněna jedna aktivita, která vykazuje částečně vhodný potenciál pro FN, která byla také blíže analyzována v rámci této studie, avšak v omezenějším rozsahu. Jedná se o aktivitu **2.2.2 Zpracování produktů**.

6.2 Analýza závěrů z polo-strukturovaných rozhovorů s gestory aktivit OPR 2021–2027 a z dostupných informací

Závěry pre-screeningového šetření byly Dodavatelem dále doplněny o závěry přímých rozhovorů s gestory OPR a také o dostupné informace k sektorové analýze akvakultury ČR a využívání FN v EU. Ve výsledku bylo potvrzeno, že u sledovaných aktivit, které byly v rámci pre-screeningového šetření vytipovány, je skutečně potenciál pro zapojení FN. Tento potenciál však má své limity a implementace FN je u některých z nich spíše méně reálný. Největší bariérou implementace FN u vytipovaných aktivit je především nízká výchozí finanční alokace pro jednotlivé aktivity v rámci OPR, jejíž potenciální administrace v rámci FN by v procentuálním podílu měla značné náklady na správu daného nástroje (2.1.3 disponuje celkovou alokací cca 53,3 mil Kč / 7 let; 2.2.2 disponuje celkovou alokací cca 58,1 mil Kč / 7 let). Příklad Estonska však ukázal, že i s finanční alokací menší než 400 mil Kč lze FN ve formě půjček a záruk ve spolupráci s bankami implementovat. To poukazuje na potenciál pro implementaci FN v rámci aktivity 2.1.2, která disponuje alokací cca 636,2 mil. Kč v sedmileté programovém období 2021–2027, nicméně s velmi širokým spektrem způsobilých výdajů a tím i různých typů projektů.

Gestoři aktivit OPR 2021–2027 se k možné implementaci FN vyjadřovali spíše negativně, přičemž největší obava spočívala v potenciální konkurenceschopnosti FN na trhu finančních produktů (bankovní úvěry, soukromý kapitál apod.). Aktivity 1.6.1, 2.1.1, 2.1.4, 2.2.1 a 5.1.1 jsou dle poskytnutých informací zcela nevhodné pro implementaci FN vzhledem k jejich účelu a nastavení. Všechny výše uvedené závěry podpořily rozhodnutí Dodavatele blíže analyzovat dva typy aktivit s potenciálem pro implementaci finančních nástrojů (2.1.2; 2.1.3) s důrazem na aktivitu 2.1.2, vzhledem k nejvyšší celkové finanční alokaci, v souladu se závěry použitých metod u pre-screeningového šetření a rešerše českého sektoru akvakultury a využívání FN v EU. Zároveň bude věnována pozornost částečně i aktivitě 2.2.2.

7. Analýza typových projektů

Dle dílčích zjištění a výsledků provedených analýz v předchozích kapitolách vyplývá, že existují dvě aktivity, u kterých je vhodné zvážit případné zavedení podpory FN v programovém období 2021–2027 a 2028+. V rámci těchto aktivit je podporována velmi různorodá paleta typových projektů, a to jak dle věcného zaměření a složení rozpočtu, dle velikosti způsobilých výdajů, tak dále dle velikosti žadatele. Jedná se o aktivity OPR 2020–2027:

- 2.1.2 Investice do akvakultury,
- 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů.

V rámci této kapitoly prezentuje Dodavatel závěry realizovaných detailních rozborů v minulosti podpořených projektů (především v OPR 2014–2020) ve formě stručných případových studií, na kterých je možné rámcově demonstrovat efekt případné změny financování z dotací na FN. Z praktických důvodů jsou srovnání zaměřena na kombinovaný nástroj dotace + zvýhodněný úvěr, a zvýhodněný úvěr samotný. Z těchto ukázek lze rámcově odvodit, jak by mohla fungovat podpora formou FN v rámci konkrétních aktivit. U každé případové studie, kde byly k dispozici potřebné ekonomické údaje, porovnal Dodavatel pět situací, které jsou prezentovány v tabulkovém srovnání ve sloupcích, a to:

- Varianta bez dotace, bez finančního nástroje (sloupec 100 % tržní úvěr);
- Varianta s dotací (stávající stav, tj. 50 % dotace, 50 % tržní úvěr);
- Varianta kombinovaná dotace + FN (40 % dotace, 60 % zvýhodněný úvěr);
- Varianta kombinovaná dotace + FN (30 % dotace, 70 % zvýhodněný úvěr);
- Varianta pouze s finančním nástrojem (100 % zvýhodněný úvěr).

U každé případové studie, kde byly k dispozici potřebné ekonomické údaje, jsou prezentována srovnání za využití tří nejvíce vyhovujících ekonomických ukazatelů, a to:

- **Vnitřní výnosové procento (IRR)** = projekty vykazující kladné skóre jsou ekonomicky zajímavou investicí, jako slušné hodnoty lze považovat rozmezí 5–10 %, nad 10 % jsou vynikající výsledky, značí tržně velmi zajímavou investici;
- **Prostá návratnost** = indikuje, za kolik let se zisky projektu dorovnají původní investici, tedy kdy se „projekt zcela zaplatí“. Dobré výsledky do 5–7 let, vynikající do 3 let;
- **Diskontovaná návratnost** = indikuje, za kolik let se zisky projektu dorovnají původní investici, tedy kdy se „projekt zcela zaplatí“ – se zohledněním ceny peněz. Dobré výsledky do 5–7 let, vynikající do 3 let.

Jako zdroje pro případové studie byly využity sdílené anonymizované informace z informačního systému MZe (předáno ze strany Zadavatele). V případě, že u typových projektů chyběly některé informace např. o cashflow (roční výnosnost), Dodavatel

na základě rozhovorů s příjemci OPR do výpočtu zahrnul proporční zohlednění předpokládaných ekonomických přínosů realizace investice. V rozhovorech s příjemci Dodavatel cíleně mířil na potenciál návratnosti investic a na vliv investic do hospodaření podniků. Diskutovány byly také roční uzávěrky podniků, na které je nutné brát zřetel, které ukazují, že prosperujícím rybářským podnikům rostou obraty meziročně o cca 3 až 6 %, i když obecně je meziroční vývoj v hospodaření rybářských podniků velmi variabilní v závislosti na konkrétním kontextu a jejich investičních aktivitách. Dodavatel stanovil pro výpočty následující parametry aproximace:

- započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 % a snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 % (rozhovory s příjemci potvrdily, že mnohem zásadnější než navýšení obratu, jsou úspory na nákladech v důsledku realizace investic);

Z parametrů aproximace lze nadále odvozovat tři typy projektů dle skutečnosti, zda projekt vedl ke:

- zvýšení tržeb žadatele o 5 %;
- snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %;
- započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 % a snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

Dodavatel při výpočtu ročních úspor u typových projektů v rámci aktivity 2.1.2 *Investice do akvakultury* i aktivity 2.1.3 *Investice do intenzivních akvakulturních systémů*, které investice přináší, zohlednil také podíl celkové výše investice na obratu příjemce. Tímto se eliminuje významná rozdílnost obrátů jednotlivých příjemců a je tak možné mezi sebou typové projekty a jejich návratnost porovnávat. Do výpočtů tak vstupuje vážená roční úspora dle podílu výše investice na obratu příjemce, přičemž tato váha je shora omezena na maximálně 100 %, neboť situace, kdy je investice výrazně vyšší než obrát žadatele, nemá v praxi potenciál výrazně přispět k nárůstu roční úspory.

Dodavatel dále stanovil dobu odpisování hmotného majetku, pořízeného v rámci mapovaných aktivit, na 5 let (druhá odpisová skupina) dle zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů²⁰. Druhá odpisová skupina obvykle zahrnuje technologie používané v zemědělství a rybářství, kam může patřit i technické zařízení RAS, pokud jej účetní jednotka zařadí mezi tyto typy majetku. Konkrétní příklady zařazení majetku se mohou někdy lišit podle interního posouzení účetních, případně konzultace s daňovými poradci. Takže i výpočet ročního výnosového procenta se vztahuje na 5 let.

²⁰ ČESKO. Fragment #f1460164 zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů – znění od 1. 8. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 28. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#f1460164>

Druhým hlavním zdrojem pro případové studie byly realizované rozhovory s úspěšnými žadateli a také s producenty, kteří o dotace v minulosti vůbec nežádali, realizované po vlastní linii Dodavatele.

Na základě vytipovaných aktivit vhodných pro implementaci FN z prescreeningu (kapitola 6) je dále zpracováno 5 typových projektů za každou vhodnou aktivitu OPR 2021-2027. Typové projekty jsou vybrány z podpořených projektů MZE na základě expertního posouzení Dodavatele a na základě rozhovorů s gestory aktivit OPR 2021-2027 z MZE. Dodavatel při výběru zohlednil také různou velikost podniků příjemců dotací, neboť vhodnost využití FN se může lišit i pro různé velikosti žadatelů / příjemců (mikro podniky / malé podniky / střední podniky).

7.1 Případové studie – aktivita 2.1.2

Jedná se o aktivitu 2.1.2 Investice do akvakultury, která je ze všech podporovaných aktivit největší z hlediska alokace (alokace aktivity 2.1.2 v rámci OPR 2021-2027 činí 636,2 mil. Kč) a o finanční prostředky v rámci této aktivity se uchází nejvíce žadatelů. Diverzita mezi jednotlivými projekty v rámci aktivity je výrazná, řada projektů má velmi malý finanční objem, řada naopak velký. V rámci OPR 2021-2027 byl rozsah finančního objemu projektů ke dni 8. 8. 2024 od 70 tis. Kč do 10,2 mil. Kč (zasmluvněné prostředky ve výši 35 tis. Kč až 5,1 mil. Kč). Aktivita je specifická také z toho důvodu, že někteří příjemci své projektové záměry rozkládají do více žádostí a jiní je shrnují do jedné žádosti, což poté ovlivňuje výši žádaných finančních prostředků. I u malých projektů z hlediska finančního objemu má realizace projektů významný vliv na ekonomiku daného rybářského podniku. Jednak jsou často žadatelé menší svou vlastní velikostí (a tím se násobí efekt projektu na hospodaření), jednak dané projekty významněji zasahují do infrastruktury, se kterou je podnikání realizováno – mají tedy velký vliv na zvyšování efektivity, úsporu nákladů apod.

Projekt č. 1

Žadatel: mikropodnik, obrat 2 mil. Kč

Anotace projektu: Projekt řeší nákup nového dopravního prostředku do 3,5 tuny, přepravní bedny a křovinořezu.

Podstata problému: Jedná se o investici do vybavení rybářství potřebným technickým zařízením. Projekt je kombinací nákupu dopravního prostředku a dalšího vybavení pro rybářství. Cílem projektu je posílit technické vybavení rybářství a zajistit možnost přepravy vybavení v rámci provozu a zvýšit tak efektivitu a produktivitu pracovníků. Nákup drobného vybavení (přepravní bedny) je spíše obnovovacího charakteru a snižuje podniku provozní a obnovovací náklady, podobně jako nákup křovinořezu, který však přispívá i k větší produktivitě práce.

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²¹:

Tabulka 15: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 1, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			1 441 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			108 075,00 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-35 %	-18 %	-23 %	-27 %	-35 %
Prostá návratnost (roky)	14,3	7,7	9,0	10,3	14,3
Diskontovaná návratnost (roky)	28,63	9,77	9,00	10,33	14,33

Závěr: Vzhledem k malému obratu společnosti a relativně vysoké vstupní investici se tento projekt jeví jako investičně nezajímavý a horizont návratnosti investice je minimálně 9 let i při zvážení různých druhů financování. Dotační složka a také zvýhodněný úvěr dobu návratnosti investice výrazně zkracují a zpřístupňují tak investici žadateli. Nejvýznamnější je toto pro kombinaci 40 % dotace a 60 % zvýhodněný úvěr. Žadatel v rozhovoru jednoznačně potvrdil, že tato investice má význam především pro snížení jeho nákladů a že bez podpory z OPR by si investici nemohl dovolit a nerealizoval by ji, i přesto, že nakoupená technika je pro efektivní fungování podniku nezbytná.

Projekt č. 2

Žadatel: mikropodnik, obrat 1,75 mil. Kč

Anotace projektu: Jedná se o pořízení techniky pro hospodářství chovatele. Manipulátor, traktory, čelní nakladač, zametací kartáč, kádě, plachtové bazény a nerezový stojan se zugskými lahvemi.

Podstata problému: Jedná se o investici do techniky pro hospodaření chovatele. Cílem projektu je vybavit podnik moderním vybavením a technikou a zajistit tak zefektivnění pracovní síly pracovníků podniku. Technika a další vybavení mají potenciál přinést zefektivnění pracovní síly, výrazně přispět k zlepšení charakteru práce vůči pracovníkům z důvodu práce s moderním vybavením a snížit tak dobu, za kterou se některé aktivity v rybářství bez moderního vybavení realizují. Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²²:

²¹ Investice zásadní pro snížení nákladů firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

²² Investice zásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 % a snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

Tabulka 16: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 2, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			10 284 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			252 500,00 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-54 %	-44 %	-47 %	-49 %	-54 %
Prostá návratnost (roky)	41,7	21,4	25,4	29,5	41,7
Diskontovaná návratnost (roky)	více než 50 let	více než 50 let	25,44	29,51	41,73

Závěr: Investice se jeví z hlediska všech zvažovaných forem financování jako nezajímavá. Je však evidentní, že dotační složka v kombinaci se zvýhodněným úvěrem tuto investici výrazně žadateli zpřístupňuje a zkracuje časový horizont návratnosti investice. Nejvýhodnější formou financování pro tento typ projektu je 40 % dotace a 60 % zvýhodněný úvěr s nulovou úrokovou sazbou. Využití tržního úvěru ani jeho kombinace s dotací v tomto případě nedává smysl, neboť diskontovaná návratnost zde vzhledem k úrokové sazbě běžného úvěru ve výši 6 % postupně omezuje diskontované peněžní toky v letech a investice se z tohoto hlediska nenavrátil ani za 50 let. Naopak zvýhodněný úvěr, který redukuje úrokovou sazbu na 0 %, návratnost investice zkracuje. Žadatel v rozhovoru uvedl, že projekty na pořízení strojů by bez dotačních programů bylo možné realizovat, ale jejich doba návratnosti by byla extrémně dlouhá a docházelo by k většímu uvažování o potřebnosti nákupů a k jejich rozkládání v čase. Doplnil také, že investice do výstavby a rekonstrukcí rybníků by bez dotací vůbec nerealizoval, neboť by se to v přípustném časovém horizontu nevrátilo (tento typový projekt však popisuje nákup techniky a vybavení).

Projekt č. 3

Žadatel: střední podnik, obrát 158 mil. Kč

Anotace projektu: Předmětem investice je pořízení vozidla nad 12 tun s přídatnými stroji a příslušenstvím.

Podstata problému: Jedná se o investici do nákupu techniky (vozidlo nad 12 tun) a doplňkového vybavení, nutné k provozu rybářství a distribuci produktů. Cílem investice je zajistit efektivnější a flexibilnější možnosti distribuce a prodeje rybích výrobků. Investice má potenciál přiblížit producenta zákazníkovi a zprostředkovat lepší přístup na trh. Investice přináší zlepšení pracovních podmínek pro zaměstnance a snižuje náklady. Zároveň umožňuje zaměstnancům pracovat s moderní technikou, která splňuje nároky dnešní doby (ekologická kritéria apod.).

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²³:

Tabulka 17: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 3, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			3 848 450,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			363 678,53 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-30 %	-10 %	-16 %	-21 %	-30 %
Prostá návratnost (roky)	11,6	6,3	7,3	8,4	11,6
Diskontovaná návratnost (roky)	18,30	7,56	7,35	8,41	11,58

Závěr: Tato investice se jeví jako relativně nevýhodná z hlediska své návratnosti. Dotační složka a také financování za pomoci zvýhodněného úvěru tuto investici žadateli významně zpřístupňuje. Nejrychleji se investice navrátí pro kombinaci financování 40 % dotace a 60 % zvýhodněný úvěr, přičemž rozdíly oproti ostatním formám financování (kombinace úvěr + dotace) jsou relativně malé. Je však vidět evidentní rozdíl oproti scénářům bez dotace. Žadatel v rozhovoru doplnil, že investice přinesla především zlepšení pracovních podmínek pro zaměstnance a neměla enormní dopad do ziskovosti podniku.

Projekt č. 4

Žadatel: střední podnik, obrat 55 mil. Kč

Anotace projektu: Odbahnění rybníka Skalka s rekonstrukcí hráze, výpustního zařízení, bezpečnostního přelivu, loviště, kádiště a nákup oximetru.

Podstata problému: Investice míří na rekonstrukci rybníka a jeho odbahnění za účelem prodloužení jeho životnosti a navýšení kapacity z důvodu nutných průběžných oprav, jejichž součástí je i pravidelné odbahňování, které je součástí dlouhodobého produkčního cyklu v rybářství. Cílem investice je prodloužení životnosti rybníka a navýšení kapacity (odbahnění). Investice má potenciál přinést zároveň pohodlnější a efektivnější možnost výlovu rybníka díky vybudování nového loviště a kádiště, a také zajistit větší vodohospodářskou bezpečnost díky vybudování nového bezpečnostního přelivu. Projekt míří také na možnost zajištění většího welfare ryb nákupem nového oximetru, díky kterému bude možné intenzivně měřit úroveň kyslíku ve vodě.

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²⁴:

²³ Investice zásadní pro snížení nákladů firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

²⁴ Investice zásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 % a snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

Tabulka 18: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 4, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			4 974 900,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			673 872,82 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-21 %	3 %	-4 %	-10 %	-21 %
Prostá návratnost (roky)	8,38	4,69	5,43	6,17	8,38
Diskontovaná návratnost (roky)	11,04	5,30	5,43	6,17	8,38

Závěr: Investice se jeví jako relativně dobrá, přičemž dotační složka ji výrazně zpřístupňuje a návratnost investice v případě financování kombinací dotace a úvěru se navrácí mezi 5 a 6,2 lety. Nejkratší dobu diskontované návratnosti vykázala kombinace financování prostřednictvím 50 % dotace a 50 % tržního úvěru. Zajímavě také vychází kombinace 40 % dotace a 60 % tržního úvěru. 100 % zvýhodněný úvěr zkracuje dobu diskontované návratnosti oproti tržnímu úvěru o téměř necelé 3 roky. Na návratnosti investice se dotační složka promítá výrazně více než možnost financování skrze zvýhodněný úvěr. Zde se tedy jeví, že je výhodné zachovat podporu formou dotace. Žadatel v rozhovoru uvedl, že jde spíše o provozní investice, kdy se zastaralé provozy obnovují. Nedá se tedy mluvit o zvýšení obrátů a ani o výrazném snížení nákladů. Jedná se především o podporu provozu.

Projekt č. 5

Žadatel: střední podnik, obrát 97 mil. Kč

Anotace projektu: Nákup dopravních prostředků do 3,5 tuny s ložnou plochou.

Podstata problému: Investice míří na pořízení nového dopravního prostředku do 3,5 tuny s ložnou plochou. Investice se realizovala především za účelem obnovy vozového parku a dovybavení středisek podniku dopravními prostředky pro rozvoz krmiv a další práci v rybářství. Cílem investice je šetřit čas pracovníků a zefektivnit produkční procesy podniku jako je krmení, závoz materiálu apod. Krmit rychleji a po troškách a častěji, což je pro růst ryb lepší i zdravější (tj. kontinuální krmení je rovněž lepší i kvůli prevenci vůči nemocem). Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²⁵:

²⁵ Investice nezásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

Tabulka 19: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 5, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			1 600 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			131 134,02 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-33 %	-15 %	-20 %	-25 %	-33 %
Prostá návratnost (roky)	13,2	7,1	8,3	9,5	13,2
Diskontovaná návratnost (roky)	23,61	8,83	8,32	9,54	12,80

Závěr: Investice se jeví jako relativně nevýhodná z hlediska návratnosti, přičemž dotační složka výrazně snižuje dobu návratnosti investice, která je jinak velmi dlouhá. Nejpriznivější se zde jeví způsob financování skrze kombinaci 40 % dotace a 60 % zvýhodněného úvěru. Žadatel v rozhovoru doplnil, že investice přispěje především k ulehčení práce zaměstnancům (šetří čas a usnadňuje práci v terénu), tudíž snižuje výrazně náklady podniku.

Projekt č. 6

Žadatel: mikro podnik, obrat 1,75 mil. Kč

Anotace projektu: Výstavba nové vodní nádrže. Pořízení vybavení pro chov ryb.

Podstata problému: Investice míří na výstavbu nové vodní nádrže, určené pro chov ryb, a tudíž k posílení produkční kapacity příjemce. Cílem investice je rozšířit produkci žadatele, zařídit nový rybník potřebným vybavením pro chov ryb a přispět tak ke zvýšení obrátu a potenciálně i zisku společnosti.

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²⁶:

Tabulka 20: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 5, aktivita 2.1.2

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			1 404 015,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora			70 200,75 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40 % dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30 % dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-43 %	-29 %	-33 %	-36 %	-43 %
Prostá návratnost (roky)	21,0	11,0	13,0	15,0	21,0
Diskontovaná návratnost (roky)	více než 50 let	16,73	13,00	15,00	21,00

²⁶ Investice zásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 %.

Závěr: Investice se jeví jako relativně nevýhodná z hlediska návratnosti, přičemž dotační složka a také zvýhodněný úvěr výrazně snižují dobu návratnosti investice, která je jinak velmi dlouhá. U tohoto typu investice se jeví jako vhodné zachovat podporu skrze dotace.

7.2 Případové studie – aktivita 2.1.3

Jedná se o aktivitu 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů. Alokace aktivity 2.1.2 v OPR 2021-2027 činí 53,3 mil Kč. V České republice existuje omezený počet intenzivních akvakulturních systémů (RAS – recirkulační akvakulturní systém). Jejich provoz je technologicky náročný a vyžaduje patřičné vzdělání obsluhy. Řada RAS vznikla v OPR 2014-2020 a stihla už i zaniknout právě z důvodu náročnosti provozu. Aktivita 2.1.3 podporuje dvě dílčí aktivity. Jedná se o 1) výstavbu nových intenzivních akvakulturních systémů a 2) modernizaci stávajících intenzivních akvakulturních systémů. Projekty a žádané finanční prostředky v rámci dílčí aktivity 2) modernizace se řádově pohybují ve výši jednotek milionů korun. Projekty a žádané finanční prostředky v rámci dílčí aktivity 1) výstavba nových provozů RAS se pohybují ve vyšších jednotkách až desítkách milionů korun.

Pro výpočet návratnosti investic v oblasti RAS je nutno zohlednit širší kontext a řadu proměnných, které do produkce ryb tímto způsobem vstupují. Životnost RAS je s ohledem na expertní posouzení Dodavatele zhruba 12 let, přičemž po uplynutí této doby je již třeba realizovat výrazné investiční náklady do modernizace, oprav apod.

V rámci fungující RAS se chovají různá vývojová stadia ryb zároveň, aby byla zajištěna konstantní produkce ryb v roce. To znamená například u pstruha, že je nutné každé 2 měsíce vysazovat nové plůdky. RAS se tak skládá z různých zařízení pro různá vývojová stadia ryb a ryby se mezi těmito stanovišti průběžně přesouvají, až nakonec dosáhnou tržní velikosti.

Produkce v RAS může nabývat mnoha podob. Producenti chovají různé druhy ryb, které produkují buď od jikry a sami si zajišťují celý životní cyklus ryb, nebo si nakupují plůdky určitých velikostí. Od toho se odvíjí, za jak dlouhou dobu dosahují ryby tržní velikosti, která je však také variabilní a závisí na požadavcích odběratele. V kontextu ČR patří mezi nejčastější druhy ryb keříčkovec červenolemý (sumeček africký) a pstruh. V zemi existují i producenti, kteří produkují širší spektrum ryb (candát, kapr, jeseter, pstruh duhový, lín, štika a další), avšak tyto kombinované provozy v praxi nefungují dobře, neboť parametry RAS musí být přizpůsobeny konkrétnímu druhu ryby a není možné efektivně přecházet od chovu jedné ryby k druhé. A štiky v RAS nahusto vůbec chovat nejde, neboť se jedná o dravce, kteří potřebují k udržitelnému růstu dostatek životního prostoru.

Dále jsou uvedeny charakteristiky chovu dvou zásadních druhů ryb pro kontext ČR:

- **Keříčkovec červenolemý (sumeček africký)**
 - Drtivá většina českých producentů si plůdek ryby odkupuje od akademického prostředí (JČU, MENDELU). Běžně nakupují plůdek s hmotností 30 g. Doba dosažení tržní velikosti (počítáno pro 2 kg z důvodu reálného kontextu prostředí ČR, přičemž ideální tržní velikost by byla spíše 2,5 kg) pro tuto velikost plůdku činí 1,5 roku. Chov ryb od jikry by byl ještě o 3 měsíce delší, pro účely dalších výpočtů se však pracuje s pěstováním o plůdku s váhou 30 g.
- **Pstruh duhový**
 - Produkce pstruha v kontextu ČR v RAS se zaměřuje na chov od plůdku s hmotností 50 g, přičemž tržní velikost ryby je poté 350 g a dosažení této tržní velikosti trvá $\frac{3}{4}$ roku. Tržní velikost ryby může být i větší, avšak ta už je poté určena spíše na další zpracování na filety apod. Pro účely zhodnocení vhodnosti FN je počítáno s tržní velikostí ryby 350 g. Chov ryb od jikry by byl ještě o 4 měsíce delší, pro účely dalších výpočtů se však pracuje s pěstováním o plůdku s váhou 50 g.

Vzhledem k uvedeným charakteristikám chovu vybraných druhů ryb je evidentní, že v případě investice do nového provozu RAS a jeho budování bude produkce postupně nabíhat. Dále jsou uvedeny scénáře spuštění RAS po letech, přičemž produkcí se myslí plánovaná produkce, kterou tým Dodavatele čerpal z dodaných podkladů z informačního systému MZE z žádostí o podporu.

- Chov **pstruha** – v 0. roce proběhne investice a stavba RAS, v 1. roce provozu bude produkce na 25 %, přičemž je potřeba počítat s 30 % neúspěšností z důvodu technických a organizačních závad a také problémům s dodavatelským řetězcem, 2. rok již dosáhne produkce 100 % s 20 % neúspěšností z důvodu technických a organizačních závad a také problémům s dodavatelským řetězcem a od 3. roku bude produkce na 100 %.
- Chov **sumečka afrického** – v 0. roce proběhne investice a stavba RAS, v 1. roce bude produkce na 0 % vzhledem k delší době dosáhnutí tržní velikosti ryb, ve 2. roce bude dosaženo 50 % produkce s 30 % neúspěšností z důvodu technických a organizačních závad a také problémům s dodavatelským řetězcem, ve 3. roce a dále již bude dosahováno 100 % produkce.

Rychlost růstu ryb zároveň výrazně ovlivňuje teplota vody (optimální teplota pro chov pstruha činí 10-18 °C a pro chov sumečka afrického 26-28 °C). Výkyvy teploty nejsou pro ryby a jejich růst dobré a případné extrémy mohou vést až k jejich hromadnému úhynu. Z toho plyne, že při zvažování produkce RAS se musí zohlednit také zařízení, v rámci kterého je RAS instalována. Pro účely dalších výpočtů je počítáno s RAS ve vnitřních prostorech s kvalitní izolací, která zajistí stabilní teplotu v provozu po celý

rok. Avšak kontext ČR takový není a producenti často realizují své provozy v neoptimálních teplotních podmínkách.

RAS s chovem sumečka afrického probíhá při vyšších teplotách vody (jedná se o tropický druh ryby) a je nezbytné mít v rámci RAS integrovaný systém vytápění (buď haly, nebo spíše vody). Toto se zabezpečuje buď tepelným čerpadlem, nebo častěji s využitím tepla z bioplynové stanice, která je zpravidla součástí areálu. Majitelé využívají pro jejich provoz především domovní, zemědělský aj. odpad, ale často pro tyto účely produkují také biomasu. Stát zajišťuje atraktivitu bioplynových stanic příspěvkem k ceně za prodanou elektrickou energii, kterou dodávají producenti do sítě. Jeho vyplácení je podmíněno využíváním odpadního tepla. Vzhledem k tomu, že se dříve obyvatelé obcí oprávněně obávali výstavby bioplynových stanic na svém území, vznikaly mimo území obcí a bylo velmi neefektivní a neekonomické vést teplo do obce a využívat jej k vyhřívání např. veřejných budov. Možným využitím tepla z RAS se tak stává RAS. Takto fungují bioplynové stanice u některých RAS v ČR. Tyto provozy tedy mimo příjmy z produkce mají i příjmy z potenciálního prodeje elektřiny. Do výpočtu však toto zakomponováno není, neboť se jedná o výrazně variabilní složku, která se nedá pro účely výpočtů zobecnit.

Pro účely výpočtu návratnosti investic prostřednictvím pěti forem financování je dále pracováno se zjednodušujícími parametry, neboť zachycení reality je vzhledem k výše uvedeným důvodům nemožné. Zároveň je pro účely výpočtu návratnosti investic vypočítán orientační obrat typových projektů RAS zařízení na základě informací z informačního systému MZE a na základě vstupní analýzy sektoru rybářství (kapitola 3). Vstupními informacemi pro výpočet jsou: celková výše investice, plánovaná produkce a cena ryb (kapitola 3, podkapitola 3.2 – průměr za rok 2022 pro pstruha, aktuální cena Sumečka afrického byla stanoveno expertem z týmu Dodavatele na 140 Kč/kg). Příjem producenta s takovou RAS se tak vypočítá jako **plánovaná roční produkce*cena ryb**. Výpočet nákladů je komplikovanější, avšak s využitím expertního týmu Dodavatele byly odhadnuty výdaje na provoz jednotlivých modelových projektů RAS.

V případě projektů na budování nových provozů RAS (typové projekty 1–3), byla k posouzení ekonomiky investice využita metoda modelování cash flow nového provozu s následným výpočtem čisté současné hodnoty cash flow počítané za období 12 let, což odpovídá obvyklé životnosti investice.

Pro výpočet cash flow byly použity následující výdaje:

- Náklady na plůdek – s ohledem na úhyn je počítáno s nákupem dvojnásobného množství plůdků, než je produkce tržních ryb. Cena za 1 ks plůdku je počítána jako 1 Kč;

- Náklady na krmivo – $45 \text{ Kč/kg krmiva} \times 1,2 \text{ koeficient hmotnosti krmiva k hmotnosti produkce}$;
- Náklady na energie – velmi variabilní složka nákladů, která odvisí především od způsobu zajišťování stability teploty vody, s využitím expertního týmu Dodavatele byly stanoveny výdaje za energie pro jednotlivé provozy;
- Personální náklady – bylo počítáno s průměrnou mzdou ve výši 35 tis. Kč plus odvody. Počet osob zajišťujících provoz jednotlivých RAS byl stanoven odhadem expertního týmu Dodavatele;
- Náklady na úpravu vody – pro výpočty byl použit pro všechny tři modelové projekty expertní odhad ve výši 120 000 Kč ročně;
- Opravy a údržba – cca 10 % z tržeb;
- Režie – cca 10 % z tržeb.

Z údajů o plánované produkci je možné odvodit množství plůdků, které je nutné pro dosažení produkce vysadit, přičemž je nutné počítat s 50 % úhynem plůdku především v prvních dvou měsících produkce. Zároveň na základě krmného koeficientu (1,2 – na kilogram přírůstku je třeba 1,2 kilogramu krmiva) je možné odvodit náklady na krmivo a stanovit tak celkové náklady.

Při výpočtu výhodnosti typových projektů byly uplatněny dva rozdílné přístupy, a to s ohledem na to, zda v rámci projektu byla vybudována zcela nová RAS, nebo byla projektem pouze rekonstruována stávající RAS. V případě vybudování zcela nové RAS využil tým dodavatele posouzení investice s využitím metody čisté současné hodnoty diskontovaného cash flow, která je nejvhodnější pro posouzení nových investic. V rámci tohoto přístupu byla využita diskontní sazba ve výši 6 % a hodnota investice byla počítána za období 12 let, což dle expertního týmu Dodavatele odpovídá bezproblémové době životnosti RAS.

V případě projektů na modernizaci RAS byla využita aproximace jako v případě aktivity 2.1.2 Investice do akvakultury, totiž že realizací investice dojde k navýšení tržeb podniku o 5 % při současném snížení nákladů o 10 %.

Expert na sektor rybářství z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích prof. Jan Kouřil potvrdil, že metodika pro výpočet finanční návratnosti RAS je vhodně nastavena. Doplnil, že v kontextu ČR jsou na jedné straně odborné kapacity u vysokých škol. Výsledky jejich výzkumu, vlastní zkušenosti i informace ze zahraničí s provozováním RAS jsou prezentovány nejen ve vědeckých publikacích, ale i formou metodik a workshopů, umožňováním exkursí na svých pracovištích s dlouhodobě provozovanými i novými RAS a poskytováním informací o nových metodách intenzivního chovu netradičních druhů ryb, individuálním poradenstvím a v neposlední řadě přípravou svých absolventů se zaměřením na tuto problematiku. Na druhé straně je možné konstatovat, že noví zájemci o intenzivní chov ryb v RAS, ať již z řad tradičních rybníkářských podniků, nebo zcela noví podnikatelé v rybářství, si tyto systémy budují

často sami, nebo s pomocí firem, které bohužel nerespektují vývoj v této oblasti, opakují své dřívější chyby a nepodílí se na uvádění těchto nových produkčních kapacit do provozu či zaškolení nekvalifikovaného personálu. Po uvedení do provozu jsou nově vybudované kapacity pro jejich konstrukční nedostatky často dodatečně upravovány, což v lepším případě zvyšuje náklady a oddaluje uvedení do plného provozu, v horším případě není plně hodnotná náprava možná. Častým nešvarem je skutečnost, že některé subjekty zcela ignorují potřebu kvalitního personálního obsazení a při vlastním chovu ryb v těchto systémech postupují metodou pokus omyl. Teprve poté někteří podnikatelé hledají odbornou pomoc, což není ideální a příslušní zástupci akademické sféry se snaží dlouhodobě na tento negativní aspekt upozorňovat.

Projekt č. 7

Žadatel: střední podnik, obrat RAS při 100 % produkce činí 8,54 mil. Kč

Anotace projektu: Předmětem projektu je realizace moderního komplexního recirkulačního systému s rybí líhni.

Podstata problému: Cílem investice je stavba nového moderního komplexního recirkulačního systému s rybí líhni za účelem produkce sumečka afrického. Systém bude používán po dobu udržitelnosti – cca 12 let, popř. déle (zaleží na životnosti zařízení a vybavení, resp. velikosti investic na jejich opravu či pořízení).

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele:

Tabulka 21: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 1, aktivita 2.1.3

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			15 950 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní CF (při 100 % produkci)			1 609 000 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	N/a	29 %	46 %	31 %	-1 %
Prostá návratnost (roky)	16,8	5,0	4,4	4,0	10,4
Diskontovaná návratnost (roky)	20,0	5,3	4,4	5,8	13,2
NPV cash flow (v tis. Kč)	-4 909	3 066	4 355	3 240	-103

Závěr: Modelový propoččet ukazuje, že investice není ekonomicky rentabilní v případě 100 % financování formou komerčního úvěru. Varianty s podporou z OPR, ať již ve formě dotace, zvýhodněného úvěru či jejich kombinace, ukazuje ekonomickou smysluplnost ve formě kladné čisté současné hodnoty investice. Jako nejvýhodnější se jeví varianta 40 % dotace a 60 % zvýhodněný úvěr, kdy čistá současná hodnota dosahuje více než 4,3 mil. Kč za 12 let provozu investice. Z hlediska návratnosti jsou pak zajímavé varianty s jakoukoli mírou dotací, kdy se návratnost pohybuje mezi 4 až 6 lety od pořízení investice. Ve variantě se 100 % zvýhodněným úvěrem je diskontovaná návratnost investice více než 13 let, tedy již za předpokládanou životností RAS. Žadatel

v rozhovoru doplnil, že by skutečně bez dotací výstavbu nové RAS nerealizoval. Také uvedl, že návratnost investice do RAS se ve firmě zvýšila v návaznosti na zahrnutí celého produkčního řetězce od chovu přes zpracování až po finální prodej. Tzn. přínos samotné stavby RAS pro podnik dle jeho slov nelze takto moc dobře měřit.

Projekt č. 8

Žadatel: střední podnik, obrat RAS při 100 % produkce činí 5,6 mil. Kč

Anotace projektu: Pořízení kompletní technologie k chovu ryb – RAS, která bude umístěna ve stávající zemědělské budově.

Podstata problému: Jedná se o investici do výstavby intenzivního akvakulturního systému, která reaguje na zvýšenou poptávku po produkci tímto způsobem. Cílem projektu je vybudovat nové produkční kapacity. Dojde k vytvoření produkčních kapacity RAS, které bude možné využít k produkci tržních ryb (sumečka afrického). Systém bude používán po dobu udržitelnosti – cca 12 let, popř. déle (zaleží na životnosti zařízení a vybavení, resp. velikosti investic na jejich opravu či pořízení). Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele:

Tabulka 22: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 2, aktivita 2.1.3

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			3 659 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní CF (při 100 % produkci)			458 500 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	-21 %	50 %	69 %	52 %	19 %
Prostá návratnost (roky)	14,1	4,2	3,8	4,1	6,0
Diskontovaná návratnost (roky)	15,5	4,3	3,8	4,2	6,5
NPV cash flow (Kč)	-513	1 317	1 612	1 357	590

Závěr: Hodnota čistého diskontovaného cash flow ukazuje, že jediná ekonomicky nevýhodná varianta financování investice je opět případ financování komerčním úvěrem. V této variantě je ČSH záporná za posuzovanou dobu 12 let. Varianty s kombinací dotace a tržního nebo zvýhodněného úvěru vycházejí kladně s hodnotami od 1,3 mil. do 1,6 mil. Kč. Již méně výhodná, avšak stále ekonomicky smysluplná je varianta financování zvýhodněným úvěrem, kdy hodnota investice dosahuje 590 tis. Kč. Z hlediska návratnosti investice jsou varianty s 30 %, 40 % i 50 % dotací atraktivní a nabízejí shodně splatnost okolo 4 let. Žadatel v rozhovoru doplnil, že bez dotací se RAS nedají dělat, což potvrzují i výše uvedené výpočty. Zdůraznil, že při jejich budování je zásadní nastavit všechny parametry RAS správně.

Projekt č. 9

Žadatel: malý podnik, obrat RAS při 100 % produkce činí 4,44 mil. Kč

Anotace projektu: Záměrem projektu je vybudování nového recirkulačního akvakulturního systému pro chov lososovitých ryb.

Podstata problému: Jedná se o investici do výstavby nového intenzivního akvakulturního systému, která reaguje na zvýšenou poptávku po produkci tímto způsobem. Cílem projektu je vybudování produkční kapacity pro chov lososovitých ryb (pstruh). Systém bude používán po dobu udržitelnosti – cca 12 let, popř. déle (zaleží na životnosti zařízení a vybavení, resp. velikosti investic na jejich opravu či pořízení). Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele:

Tabulka 23: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 3, aktivita 2.1.3

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice			9 836 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní CF (při 100 % produkci)			995 500,00 Kč
	100 % tržní úvěr	50 % dotace, 50 % tržní úvěr	40 % dotace, 60 % zvýhodněný úvěr	30 % dotace, 70 % zvýhodněný úvěr	100 % zvýhodněný úvěr
Vnitřní výnosové procento (IRR)	n/a	68 %	111 %	72 %	11 %
Prostá návratnost (roky)	16,2	3,5	3,0	3,4	6,8
Diskontovaná návratnost (roky)	19,0	3,6	3,1	3,5	7,7
NPV cash flow (Kč)	-2 442	2 476	3 271	2 584	522

Závěr: I v tomto případě jsou výsledky posouzení srovnatelné s předchozími dvěma typovými projekty, kdy čistě tržní financování nedává ekonomický smysl a za dobu životnosti RAS je vypočtená čistá současná hodnota záporná. Naopak varianty s dotací nabízejí zajímavou návratnost investice v řádu 3–4 let. Nejvýhodněji přitom vychází kombinace 40 % dotace a 60 % zvýhodněného úvěru. Podobně jako v předchozích případech vychází 100 % financování zvýhodněným úvěrem na hranici rentability, kdy čistá současná hodnota investice je sice kladná, ale velmi nízká a návratnost v délce téměř 8 let je na hranici akceptovatelnosti. Žadatel v rozhovoru doplnil, že tato investice přispěla k navýšení obratu podniku.

Projekt č. 10

Žadatel: střední podnik, obrat RAS při 100 % produkce činí 8,54 mil. Kč

Anotace projektu: Předmětem projektu je rozšíření recirkulačního systému o zdroj kyslíku, vybavení pro dezinfekci vody a pro manipulaci s rybami.

Podstata problému: Jedná se o investici do modernizace intenzivního akvakulturního systému, který již existuje. Tato investice reaguje na zvýšenou poptávku po produkci tímto způsobem a řeší nutnou údržbu RAS za účelem zachování produkce na stávající

úrovni. Cílem projektu je modernizace produkční kapacity chovu teplomilných ryb (sumeček africký).

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²⁷:

Tabulka 24: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 4, aktivita 2.1.3

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice				3 780 000,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora				1 492 060,00 Kč
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr	
Vnitřní výnosové procento (IRR)	14 %	54 %	41 %	32 %	14 %	
Prostá návratnost (roky)	3,5	2,3	2,5	2,8	3,5	
Diskontovaná návratnost (roky)	4,57	2,92	2,99	3,25	4,01	

Závěr: Investice je z hlediska návratnosti velmi atraktivní pro všechny zvažované způsoby financování. Využití některé z forem kombinace dotace a úvěru přináší zkrácení doby návratnosti. Nejlépe vychází možnost 50 % dotace a 50 % tržní úvěr, přičemž kombinace 40 % dotace a 60 % zvýhodněný úvěr vychází také poměrně atraktivně a je tak vhodné zvažovat její využití a implementaci FN s tímto parametrem. Žadatel v rozhovoru doplnil, že tento typ investice přinesl především snížení nákladů podniku. Poukázal také na produkční a ekonomický význam zahrnutí celého produkčního řetězce od chovu přes zpracování až po finální prodej.

Projekt č. 11

Žadatel: střední podnik, obrát RAS při 100 % produkce činí 11,2 mil. Kč

Anotace projektu: Modernizace akvakulturního recirkulačního systému.

Podstata problému: Jedná se o investici do modernizace intenzivního akvakulturního systému, který již existuje. Tato investice reaguje na zvýšenou poptávku po produkci tímto způsobem a řeší nutnou údržbu RAS za účelem navýšení produkce provozu. Cílem projektu je modernizace produkční kapacity chovu teplomilných ryb (sumeček africký) a rozšíření chovné kapacity.

Níže je modelován dopad různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele²⁸:

²⁷ Investice zásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením efektu zvýšení tržeb žadatele o 5 % a snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

²⁸ Investice nezásadní pro chod firmy – roční provozní výnosy / úspora počítána započtením snížení výdajů vlivem zvýšení efektivity žadatele o 10 %.

Tabulka 25: Modelování dopadu různých forem veřejné podpory na hospodaření žadatele – projekt č. 5, aktivita 2.1.3

Sazba běžného úvěru	6 %	Investice				1 962 125,00 Kč
Sazba zvýhodněného úvěru	0 %	Roční provozní výnosy / úspora				1 193 142,86 Kč.
	100 % tržní úvěr	50% dotace, 50% tržní úvěr	40% dotace, 60% zvýhodněný úvěr	30% dotace, 70% zvýhodněný úvěr	100% zvýhodněný úvěr	
Vnitřní výnosové procento (IRR)	48 %	116 %	94 %	78 %	48 %	
Prostá návratnost (roky)	2,6	1,8	2,0	2,2	2,6	
Diskontovaná návratnost (roky)	2,90	1,92	1,99	2,15	2,64	

Závěr: Investice je z hlediska návratnosti velmi zajímavá pro všechny zvažované způsoby financování. Žadatel v rozhovoru doplnil, že tento typ investice přinesl především snížení nákladů podniku a přispěl také k navýšení obrátu prostřednictvím navýšení produkce. Poukázal také na produkční a ekonomický význam zahrnutí celého produkčního řetězce od chovu přes zpracování až po finální prodej, který jeho podniku umožňuje dosahovat ekonomické rentability.

7.3 Syntéza poznatků z rozhovorů s příjemci a částečně nepodpořenými subjekty v sektoru rybářství

Příjemci ORP 2014-2020 používali ke spolufinancování podpořených projektů zdroje financování jako nebankovní půjčky, bankovní úvěry, a především vlastní zdroje. Níže jsou uvedeny zdroje spolufinancování pro různé projekty, rozdělené do kategorií dle výše celkové investice, realizované v rámci projektů. Uvedena je tabulka 26 pro celý ORP 2014-2020 a dále dílčí tabulky pro aktivity, vytipované v rámci prescreeningu k ověření vhodnosti využití FN.

Tabulka 26: Zdroje financování projektů ORP 2014-2020 (dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO ORP, stav ke dni 8. 8.2024)

ORP 2014-2020	do 0,5 mil. Kč	0,5-1 mil. Kč	1-2 mil. Kč	2-3 mil. Kč	3-4 mil. Kč	nad 4 mil. Kč	Celkový součet
nebankovní půjčka	7	5	8	4	2	7	33
nebankovní půjčka + vlastní zdroje	1	0	2	3	0	1	7
úvěr	1	1	8	2	3	4	19
úvěr + vlastní zdroje	5	23	34	16	12	43	133
vlastní zdroje	308	189	197	80	52	66	892
Celkový součet	322	218	249	105	69	121	1084

Tabulka 27: Zdroje financování projektů aktivity 2.2 Produktivní investice do akvakultury, OPR 2014-2020 (dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024)

Aktivita 2.2 OPR 2014-2020	do 0,5 mil. Kč	0,5-1 mil. Kč	1-2 mil. Kč	2-3 mil. Kč	3-4 mil. Kč	nad 4 mil. Kč	Celkový součet
nebankovní půjčka	7	5	8	4	2	6	32
nebankovní půjčka + vlastní zdroje	1	0	1	3	0	0	5
úvěr	0	0	5	2	3	3	13
úvěr + vlastní zdroje	4	18	28	13	9	24	96
vlastní zdroje	236	153	153	74	48	55	719
Celkový součet	248	176	195	96	62	88	865

Tabulka 28: Zdroje financování projektů aktivity 2.4 Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním, OPR 2014-2020 (dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024)

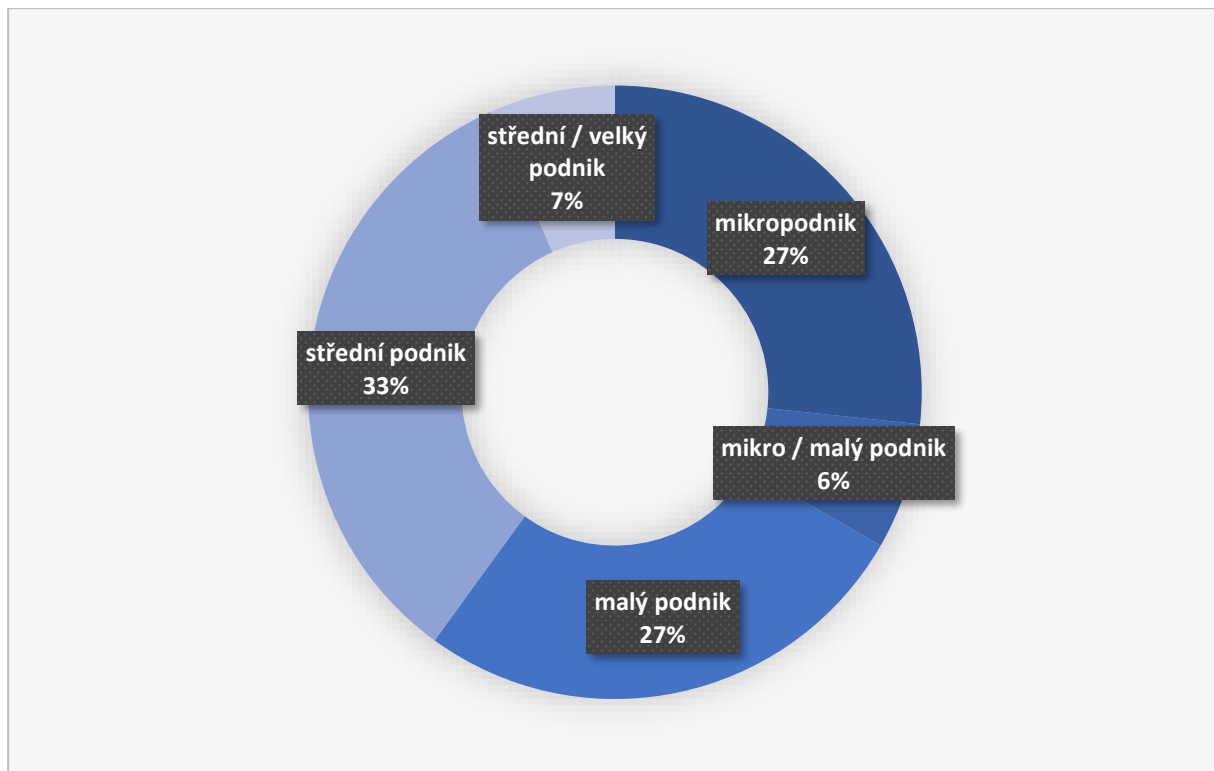
Aktivita 2.4 OPR 2014-2020	do 0,5 mil. Kč	0,5-1 mil. Kč	1-2 mil. Kč	2-3 mil. Kč	3-4 mil. Kč	nad 4 mil. Kč	Celkový součet
nebankovní půjčka	0	0	0	0	0	1	1
nebankovní půjčka + vlastní zdroje	0	0	0	0	0	1	1
úvěr	0	0	0	0	0	1	1
úvěr + vlastní zdroje	0	0	1	1	2	11	15
vlastní zdroje	2	2	0	2	2	8	16
Celkový součet	2	2	1	3	4	22	34

7.3.1 Charakteristika respondentů

V rámci ověřování vhodnosti využití finančních nástrojů v OPR bylo realizováno 15 rozhovorů s příjemci OPR 2014–2020 a 2 rozhovory se subjekty, které dosud z různých důvodů o dotaci z OPR nežádaly. Konkrétní subjekty, se kterými byly rozhovory vedeny, jsou uvedeny v tabulce 29. Šetření mezi příjemci OPR bylo úmyslně vedeno napříč různými velikostmi firem a graf 4 zobrazuje procentuální podíl respondentů různých velikostí na celkovém počtu 15 rozhovorů.

Graf 4: Procentuální zastoupení různých velikostí firem mezi respondenty z řad příjemců OPR

Tabulka 29: Seznam respondentů z řad příjemců OPR

Příjemci dotací OPR 2014-2020			
Podnik	Velikost podniku *	Datum rozhovoru	Forma rozhovoru
CHANA - DW, s.r.o.	malý podnik	1.10.2024 (13:00)	telefonicky
NDCON s.r.o.	malý podnik	1.10.2024 (14:00)	online
Český rybářský svaz, z. s. (Chotěboř)	mikro / malý podnik	1.10.2024 (15:00)	online
RYBÁŘSTVÍ LITOMYŠL s.r.o.	malý podnik	2.10.2024 (13:00)	online
Jindřich Smolík	mikropodnik	7.10.2024 (16:00)	telefonicky
Rybníkářství Pohořelice a.s.	střední podnik	9.10.2024 (13:00)	online
Rybářství Křtěnovice, s.r.o.	mikropodnik	7.10.2024 (10:00)	online
Blatenská ryba, spol. s r.o.	střední podnik	7.10.2024 (11:00)	online
Tilapia s.r.o.	mikropodnik	15.10.2024 (16:00)	osobně
BioFish s.r.o.	malý podnik	16.10.2024 (13:00)	telefonicky
Rybářství Kardašova Řečice s.r.o.	střední podnik	14.10.2024 (8:00)	osobně
Rybářství Třeboň a.s.	střední podnik	11.10.2024 (9:00)	telefonicky
Zemědělská akciová společnost Mžany, a.s.	střední podnik	15.10.2024 (14:00)	telefonicky
Rybářství Vysočiny v.o.s.	mikropodnik	21.10.2024	telefonicky
Rybářství Kolář	střední / velký podnik	17.10.2024 (14:30)	online
Producenti, kteří o dotace zatím neusilovali			
Firma	Velikost podniku	Datum rozhovoru	Forma rozhovoru
Vladimír Šefl	malý podnik	10. 10. 2024	telefonicky
Zdeněk Hodiánek	mikropodnik/OSVČ	6. 11. 2024	telefonicky

* rozdělení dle typu žadatele dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024

Společnosti, zastoupené respondenty polostrukturovaných rozhovorů, se běžně kromě rybářské činnosti věnují ještě dalším aktivitám, a to především zemědělské produkci či lesnictví. Výhradně rybářské jsou pouze některé podniky. Téměř všechny podniky jsou z dlouhodobého hlediska ziskové a krátkodobé záporné zisky jsou způsobeny realizací velkých investic, nebo kontinuální expanzí jejich podnikání (např. Tilapia s.r.o., jejíž obrat během posledních let výrazně meziročně narůstá).

7.3.2 Zkušenosti respondentů s OPR

Respondenti polostrukturovaných rozhovorů byli vybráni z datové sestavy Ministerstva zemědělství (ŘO OPR, stav ke dni 8. 8.2024) dle aktivit, ve kterých realizovali své projekty. Vzhledem k identifikaci aktivit, vhodných pro prověření potenciálu pro využití FN, se tým dodavatele rozhodl oslovit v empirickém šetření příjemce aktivit v rámci OPR 2014–2020 2.2 Produktivní investice do akvakultury a 2.4 Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním, přičemž mnozí z nich se věnují i zpracování ryb, propagaci apod., a i v rámci těchto aktivit žádají o podporu.

Z toho lze odvodit, že variabilita žádostí je vysoká a je tak náročné vyspecifikovat konkrétní skupiny typových projektů. Obecně však lze říci, že v rámci aktivity 2.2 se realizovaly projekty v oblasti rybníkářství (rekonstrukce rybníků, úprava hrází, odbahnění, budování nových rybníků), staveb, nákupy vybavení (rybářské bedny či jiné drobné vybavení) a nákupy strojů (traktory, rypadla, automobily s ložnou plochou atd.) a částečně také nákup stánků či dalších potřeb pro prodej. Finanční variabilita projektů je také značná a pohybuje se v rozmezí desítek tisíc korun až 20 mil. Kč, přičemž velké investice směřovaly na výstavbu nových rybníků, zpracoven či sádek, nebo se skládaly z více náročných projektových aktivit (např. rekonstrukce rybníka plus nákup stroje a nákup vybavení). Projektové aktivity totiž lze seskupit pod jednu žádost o podporu v rámci OPR.

Aktivity 2.4 se zaměřovaly na podporu budování recirkulačních akvakulturních systémů (RAS) pro chov převážně lososovitých ryb či třeba sumečka afrického. Jednalo se o projekty výstavby nových RAS či modernizaci těch existujících. Respondenti empirického šetření této studie se podíleli za období OPR 2014-2020 na čerpání celkové alokace aktivity 2.4 z 58 %.

7.3.3 Vliv dotací na hospodaření firmy a realizaci investic

Pro realizaci velké části projektových záměrů, obzvláště těch investičně náročnějších, byly dotace pro příjemce zcela zásadní. Bez dotací by realizovali jenom část projektových záměrů, rozkládali by investice více v čase a prováděli by cenovou optimalizaci skrze nákupy levnějšího, někdy i použitého zboží a techniky.

Pro respondenty je těžké odhadnout, jak ovlivnila jejich investice hospodaření firmy a jestli přinesla zvýšení obrátu či ziskovosti. Shodují se ale na pomoci v obnově

vybavení podniků. Obecně se dále shodují, že investice přinesly lepší pracovní podmínky pro zaměstnance a také přinesly nárůst jejich produktivity – spatřují přínos ve větší efektivitě některých produkčních procesů. Toto zdůraznily např. v oblasti nákupu strojů na sečení hrází. I v sektoru rybníkářství panuje zkušenost, že při realizaci investic do rybníků se obraty nakonec zvýší. Lze však zobecnit, že existují tři skupiny investic ve vazbě na hospodaření podniku, tj. (1) investice, které jednoznačně zvyšují obrát, jako např. nové RAS, nebo nově budované sádky (tj. přímá vazba na zvýšení produkční kapacity); (2) investice, které nezvyšují obrát, ale spíše snižují náklady, jako např. nové stroje, auta, vybavení; (3) investice, u nichž není zvýšení produkce (obratu) jednoznačně prokazatelné (např. odbahnění rybníků).

Pro realizaci investic v oblasti RAS je však situace jiná a dotace jsou zde dle slov respondentů zcela zásadní a většina z investic by neproběhla, nebo by se rozkládala do dlouhého časového horizontu. Většina investic by z hlediska relativně vysokého rizika neproběhla, což částečně poukazuje na identifikované tržní selhání, kdy veřejný program podporuje projekty, které nemají reálnou šanci dosáhnout rozumné návratnosti investice, a jejich produkce ani po složitých optimalizacích produkce nenaplnuje plánovaný potenciál. Na druhé straně tým dodavatele doplňuje, že provozy RAS se v zahraničí budují za výrazně nižší ceny (násobně nižší), než v českém přeregulovaném prostředí, a fungují lépe, neboť byly kvalitně připraveny v součinnosti s odborníky. Jeden z respondentů potvrdil vyšší ceny v důsledku dotačního prostředí především v oblasti RAS.

Velká část respondentů má v plánu žádat o dotace na různé aktivity i nadále. Jeden respondent však naopak vyjádřil názor, že kdyby znal úroveň administrativní zátěže předem, tak by raději o podporu znovu nežádal a investice financoval z vlastních zdrojů, nebo by si zařídil úvěr u komerční banky, čemuž se však věnuje další část této analýzy.

Dva respondenti z řad podniků, které o dotace vůbec nežádají, doplnili kontext a uvedli shodně, že dotační systém obecně hodnotí spíše negativně. Dle jejich názoru nejsou veřejné prostředky vynakládány efektivně. FN se jim jeví vhodnější pro redistribuci veřejných peněz a o jejich využití by uvažovali. Dále doplnili, že pokud má podnik dobrý podnikatelský plán nebo model, tak dotace nepotřebuje. Jednak jsou dotace dle jejich vnímání velmi složité na vyřízení (administrativní zátěž) a také křiví trh. Jeden z respondentů doplnil, že pokud investice není schopen zafinancovat z vlastních prostředků, může si na ně půjčit u komerčních bank a dotace nepotřebuje. Tyto poznatky zjištěné u dvou respondentů nepodpořených podniků mají jen malý indikativní charakter vůči prezentované analýze, nicméně Dodavatel měl záměr doplnit výše uvedená zjištění u podpořených podniků.

7.3.4 Financování rozvoje

Alternativní způsoby financování rozvoje podniků

Podniky v sektoru rybářství jsou velmi konzervativní a preferují financování rozvoje firmy z vlastních zdrojů. Pouze výjimečně pracují některé střední a velké podniky s komerčními úvěry či úvěry od akcionářů / zaměstnanců. Jeden z respondentů doplnil, že jejich úvěr u banky je pouze kontokorentem, který pomáhá s cashflow firmy, jinak však bankovní produkty ve své firmě nevyužívají a další, že využívají dlouhodobý provozní úvěr k profinancování výkyvů v sezónnosti produkce. Pouze malý podíl respondentů z řad středních podniků využívá úvěrů i k financování investičních aktivit.

Dostupnost zdrojů financování na trhu

Respondenti hodnotili dostupnost finančních zdrojů různě, přičemž se objevily jak pozitivní, tak negativní zkušenosti v závislosti na typu podnikání, finanční situaci podniku a zkušenostech s financováním.

Pro některé respondenty je získání úvěru komplikované, zejména z institucionálního hlediska. Uvedli, že vzhledem k organizační struktuře (zapsaný spolek) a specifickému zaměření na rybníkářství mají jen velmi omezené možnosti získat vysoký úvěr. Významnou roli zde hraje i dlouhá doba návratnosti investic, kdy rozšíření kapacity rybníků nepřináší zisk odpovídající vysokým nákladům na financování, což bankám ztěžuje schvalování úvěrů na takové projekty. Někteří respondenti zároveň uvedli, že banky nemají zkušenosti s oceňováním rybníků a neakceptují je jako zástavu, což financování přes banky dále komplikuje.

Další skupina respondentů vyjádřila pozitivní zkušenosti s dostupností bankovních úvěrů. Některé podniky disponují vysokým kreditním ratingem, který jim umožňuje získat úvěry s příznivými podmínkami a nízkými úroky. Tito respondenti preferují financování bez nutnosti zaměstnávat další pracovníky a své příjmy z prodeje ryb reinvestují zpět do provozu. Zmiňují také, že bankovní trh nabízí „normální“ produkty, i když se sazby v poslední době zvyšují.

Část respondentů využívá nebankovních půjček, především v situacích, kdy se jim nedaří získat úvěry kvůli nízkým obrátům či nedostatečným ziskům. Tito podnikatelé se často obrací na soukromé zdroje, jako jsou známí či kamarádi. Pro větší investice, jako je nákup strojů, však někteří z nich úspěšně získali úvěry i od banky, což považují za výjimečné případy.

Obecně respondenti preferují financování z vlastních zdrojů a případně kombinují s dotacemi. Používání úvěrů je u nich obvykle záležitostí počáteční fáze podnikání, kdy potřebovali pokrýt náklady, než začali generovat zisk. S růstem firmy se však většina snaží fungovat samostatně a bez závislosti na úvěrových produktech, což je způsobeno jednak zkušenostmi s vysokými úroky u investičních úvěrů, jednak snahou minimalizovat zadlužení.

Největší překážky dostupnosti financování

Z odpovědí respondentů vyplývá, že za největší překážky dostupnosti financování považují zejména prokazování příjmů, vysoké úrokové sazby a nutnost poskytovat záruky.

Pro některé respondenty představuje zásadní překážku právní forma jejich organizace, zejména pokud jde o zapsané spolky (z.s.), které mají kvůli svému statusu komplikovanější přístup k úvěrům. Důležité je rovněž prokázání příjmů a ekonomická udržitelnost, což jsou faktory, které banky pečlivě posuzují. Respondenti také zdůraznili, že s rostoucími úrokovými sazbami se financování stává méně atraktivní; úvěry s úrokem okolo 10 % jsou pro ně již příliš nákladné, a proto je raději odmítají.

V některých případech se respondenti setkali s požadavkem na vysoké záruky a zástavy, které pro ně byly další bariérou. Ačkoli banky dříve požadovaly záruky až ve výši 130 % hodnoty úvěru, dnes již někteří podnikatelé, kteří jsou stálými klienty, získávají úvěry s méně přísnými požadavky na záruky, například se zajištěním formou směnky.

Pro část respondentů je překážkou i samotné zaměření na rybníkářství a akvakulturu (RAS), které banky podle nich plně nerozumí a které je proto méně ochotně financují. Většina bank preferuje financování projektů s jasnějšími parametry zajištění, což pro tento obor představuje komplikaci. Někteří respondenti se kvůli těmto překážkám bankám zcela vyhýbají a řeší financování mimo tradiční bankovní sektor.

Další respondenti uvedli, že přímé zkušenosti s bankovním financováním nemají a ani je v současné době nezvažují, protože nemají plány na významné investice. Pro část z nich představuje také překážku úroveň zadlužení jejich podniku, což spolu s vyššími úroky vytváří méně příznivé podmínky pro další úvěrování.

Shrnuto, respondenti vidí hlavní bariéry v právní formě jejich podniků, v požadavcích na prokázání příjmů a ekonomické udržitelnosti, ve vysokých úrokových sazbách a v komplikované dostupnosti financování specifických projektů v oblasti rybníkářství.

7.3.5 Využití finančních nástrojů v OP Rybářství

FN by mohly být atraktivní alternativou k dotacím, pokud by byly nastaveny s výhodnými podmínkami, jako je nízký úrok či zajištění bez administrativní zátěže. Avšak kvůli tradičním preferencím a obavám z dopadu na odvětví převládá názor, že zachování dotací má pro rybářské podniky stále větší hodnotu než FN.

Zájem o finanční nástroje (FN)

Z hlediska využívání alternativních způsobů financování jsou podniky v sektoru rybářství velmi konzervativní, což v praxi znamená, že se zpravidla snaží financovat své hospodaření primárně z vlastních zdrojů (tj. bez úvěrů) a doplňovat dotační podporu pro potřebné investice z OPR. Některé větší rybářské podniky využívají provozní úvěry

na financování sezonnosti ve svém hospodaření (pokrytí cash-flow). Odpovědi ukazují, že respondenti mají k využití finančních nástrojů smíšené postoje. Někteří vidí FN jako efektivnější alternativu k dotacím, hlavně díky nižší administrativní zátěži a možnosti rychlejšího přístupu k financím. Potenciální zájem o produkty FN však příjemci projevili až v průběhu diskuse v rámci řízených rozhovorů, ve kterých byly postupně vysvětlovány parametry jejich fungování a také i výhody v porovnání se standardními dotacemi (např. možnost získat finance před realizací investice, možnost kombinace zvýhodněných úvěrů a dotační složky ve finančním produktu, nebo jiný režim kontrolních mechanismů v porovnání se systémem operačních programů). V tomto smyslu oceňují například zvýhodněné úvěry s případnou možností doplnění dotační složky, které by mohly být vhodné pro menší investice do vybavení či strojů. Celkově však FN považují za nevhodné a jednoznačně preferují zachování současného systému dotací. Tito respondenti však také uvádějí, že FN by pro ně byly atraktivní pouze za předpokladu mimořádně výhodných podmínek, jako je nízký úrok nebo ideálně nulové úrokové sazby, které by byly doplněny i dotační složkou. FN by tudíž mohly být atraktivní alternativou k dotacím, pokud by byly nastaveny s výhodnými podmínkami.

Typ finančních nástrojů a důvody preferencí

Největší zájem by respondenti měli o kombinaci dotace a zvýhodněného úvěru. Pro část z nich by byly FN zajímavé zejména v podobě záruk za úvěr, což by jim usnadnilo jednání s bankami, kde je často problém s oceněním specifického majetku (např. rybníků). Někteří také uvádějí zájem o bezúročné půjčky, které by jim umožnily zvládnout sezónní výkyvy produkce, aniž by museli vysoké částky investovat naráz. FN by podle respondentů dávaly smysl hlavně u menších investic do zařízení a vybavení; u velkých projektů (např. rekonstrukce rybníků) by však byly dotace stále preferovaným zdrojem financování. Většina z nich FN považuje za zajímavé, ale podmínky by musely být mimořádně atraktivně nastaveny.

Preference dotací před finančními nástroji

Převážná část respondentů preferuje zachování dotací. Argumentují tím, že dotace jsou důležité pro podporu velkých investic a také pro udržení konkurenceschopnosti vůči sousedním státům, které obdobnou podporu poskytují. V případě, že by se dotace zcela nahradily FN, existují obavy, že by se tyto nástroje setkaly s nevolí a konzervativní sektor by je nepřijal. Někteří respondenti uvedli, že pro rybářské podniky jsou dotace zásadní i z důvodu mimoprodukčních funkcí rybníků, které by FN nedokázaly dostatečně zohlednit. Obecně tedy platí, že dotace mají pro rybářský sektor vyšší hodnotu než FN, a to i za cenu potenciálního narušení konkurence v odvětví.

Respondent, který patří mezi podniky, které o dotace vůbec nežádají, doplnil, že FN se mu zdají vhodnější pro redistribuci veřejných peněz než dotace a o jejich využití by uvažoval. Mezi nejvhodnější FN zařadil bezúročnou půjčku se zárukou a za pomoci tohoto nástroje by investoval do zařízení a stavby.

7.3.6 Shrnutí

Z rozhovorů vyplynulo, že většina rybářských podniků přistupuje k financování své činnosti a investic konzervativně, tj. využívá primárně vlastní prostředky, které doplňují dotacemi z OPR. Zároveň ale někteří zástupci větších rybářských podniků uváděli, že samotný provoz je také problematický a občas musí čerpat i provozní úvěr k profinancování sezonnosti sektoru (pokrytí cashflow). Většinovou částí empirického šetření však byly menší rybářské podniky, které intenzivně využívají OPR. Tyto rybářské podniky nevykazují významné problémy ve financování, naopak mají dostatek vlastních prostředků pro krytí běžných výdajů. Pro potenciální zájem příjemců o FN byly identifikovány následující body:

- V případě finančních nástrojů převažuje zájem o nízkoúročené, ideálně bezúročné úvěry. Zájem o záruky projeví zástupci sektoru spíše výjimečně;
- Na dotaz, kdy je zvýhodněný úvěr ještě atraktivní, se většina shodovala, že při rozdílu minimálně 3 % oproti komerčním úvěrům;
- Za těchto podmínek a za předpokladu omezení podpory formou dotací mají o zvýhodněné úvěry zájem prakticky všichni respondenti;
- Drtivá většina osob, se kterými byly vedeny rozhovory, však preferuje zachování dotací a zvýhodněné úvěry vnímají spíše jako možný doplněk k dotacím.

Z odpovědí respondentů vyplývá několik zásadních podmínek, které by mohly zvýšit atraktivitu FN v rámci OPR oproti běžnému komerčnímu financování:

- **Jednodušší administrativa a kontrola:** Podle respondentů je snížení administrativní náročnosti a omezení počtu kontrol jedním z klíčových prvků. Ideálem by bylo udržet vše v duchu „selského rozumu“, což by mohlo zahrnovat i flexibilitu v oblasti udržitelnosti;
- **Úrokové sazby a bezúročné financování:** Dalším zásadním faktorem je výše úrokové sazby. Atraktivita FN roste s poklesem úroků, přičemž bezúročné financování by bylo ideální. Malé rozdíly v úrokové sazbě (např. půl procenta) mohou být klíčové. Někteří respondenti aktuálně s dosažením komerčního financování nemají problém a potřebovali by mít jasnou představu o výhodách FN oproti komerčním produktům;
- **Flexibilita při pořízování vybavení:** Pro mnohé respondenty by bylo FN atraktivnější, pokud by umožnilo nákup staršího použitého vybavení, například starších traktorů či strojů, což v současnosti dotace neumožňují (OPR 2021-2027 s tímto v omezené podobě také pracuje, umožňuje nákup vozů ne starších než 3 roky, ŘO OPR toto plánuje dále rozvíjet a limitovat nákup starších strojů pomocí nájezdu kilometrů a motohodin). Tento přístup by umožnil výrazné snížení nákladů;
- **Vhodnost pro menší firmy:** FN se jeví jako vhodné řešení zejména pro menší firmy, které nemají kapacity na zvládání složitých dotačních řízení. Pro větší podniky s potřebným zázemím naopak zůstávají dotace zajímavým nástrojem.

K otázce, jaké typy projektů by byly vhodné pro financování s využitím FN, respondenti nejčastěji zmínili následující oblasti:

- **Investice do vybavení a modernizace:** FN by bylo vhodné pro nákup dopravních prostředků, vybavení, čerpadel nebo bubnových filtrů, a to zejména v případě možnosti pořídit použité vybavení. Fotovoltaika a modernizace stávajících provozů také zazněly jako vhodné oblasti pro FN;
- **Rozvoj RAS a výstavba nových provozů:** Pro větší a dlouhodobé investice, jako je výstavba nových sádek nebo modernizace rybochovu, FN nabízí zajímavou alternativu. U těchto projektů respondenti zmiňují financování v hodnotě 5–10 milionů Kč a více;
- **Specifické investice spojené s rybářstvím:** Respondenti by přivítali, pokud by FN zahrnovalo i projekty na zpracování uhynulých ryb a další nezbytné provozní náklady. V oblasti zpracování ryb by FN mohlo podpořit modernizaci, i když výstavba nových zařízení by byla vhodnější spíše formou dotací.

Na základě těchto odpovědí se jeví jako vhodné přemýšlet do budoucna o implementaci FN a naplnit poptávku po snížení úrokových sazeb, zjednodušení administrativních procesů a možnosti pořízení staršího vybavení, čímž by FN mohly nabídnout rybářskému sektoru výhodnou alternativu ke komerčnímu financování. V rámci implementace FN v ČR by také bylo vhodné koordinovat tento postup s ostatními okolními státy, neboť jejich nekoordinované zavedení v ČR by mohlo ohrozit konkurenceschopnost českých producentů.

8. Návrh fungování a institucionálního zabezpečení finančního nástroje

V této kapitole je věnována pozornost dílčím implementačním detailům, které by měly být reflektovány v přípravě FN v OPR, pokud tak bude rozhodnuto ze strany ŘO. Toto předběžné posouzení je z hlediska struktury sestaveno v souladu s Nařízením Rady EU č. 2021/1060, čl. 58, odst. 3, tj. v následujících kapitolách jsou zahrnuty následující prvky:

- a) navrhovaná výše příspěvku z programu na FN a odhadovaný aktivační účinek společně se stručným odůvodněním (tzv. pákový efekt);
- b) navrhované finanční produkty, které mají být nabízeny (včetně případné potřeby rozdílného zacházení s investory);
- c) navrhovaná cílová skupina konečných příjemců;
- d) očekávané přispění FN k dosažení specifických cílů.

Poslední podkapitola je zaměřena na specifikaci implementačních možností FN v rámci OPR, ve které byly reflektovány nejen legislativní možnosti a limity dle výše uvedeného nařízení, ale také metodická doporučení MMR a rovněž i zjištění z realizovaných rozhovorů se zástupci relevantních institucí v ČR (tj. PGRLF, NRB, SZIF, PRV/MZE).

8.1 Navrhovaná výše příspěvku z programu do FN a očekávaný pákový efekt

Pro sestavení návrhu výše příspěvku z programu do FN a kvantifikaci očekávaného pákového efektu je nejdříve nutné sestavit shrnutí klíčových zjištění z provedených analýz tak, aby se naplnil první dílčí cíl tohoto evaluačního projektu (dle zadávací dokumentace). Jedná se o **potvrzení či vyvrácení vhodnosti využití FNv rámci jednotlivých specifických cílů a k nim vztažených aktivit ve schváleném programovém dokumentu OPR 2021–2027**.

Dle analýzy typových projektů (viz kapitola 7 této zprávy) a na základě poznatků z empirického šetření a také expertního posouzení vyplynuly následující zjištění ke splnění druhého cíle tohoto evaluačního projektu, tj. určení vhodných typů projektů v rámci OPR, které by svým charakterem bylo možné financovat návratnými formami podpory. Dodavatel navrhuje zahrnout FN do obou aktivit, vytipovaných z prescreeningu (2.1.2 *Investice do akvakultury*, 2.1.3 *Investice do intenzivních akvakulturních systémů*). Tyto FN by v rámci vytipovaných aktivit pokryly část způsobilých výdajů, které aktivity podporují, a nefungovaly by plošně pro celé aktivity. V rámci aktivity 2.1.2 *Investice do akvakultury* Dodavatel navrhuje vytvořit FN pro způsobilé výdaje, spojené s obnovovacími investicemi, především s nákupem dopravních prostředků. V rámci aktivity 2.1.3 *Investice do intenzivních akvakulturních systémů* Dodavatel navrhuje rozdělit investice na dva typy projektů – na budování nových provozů RAS a na modernizaci stávajících RAS, přičemž FN by pokrýval modernizaci RAS, případně v kombinaci s dotací i výstavbu nových RAS.

Uvedené způsobilé výdaje (dále jen ZV) tvoří pouze část alokace finančních prostředků aktivit OPR 2021–2027 a na základě podílu těchto způsobilých výdajů na celkové alokaci aktivit v OPR 2014–2020 je dále vypočítán pákový efekt a také doporučená finanční alokace pro FN (tabulka 30). OPR 2021–2027 se stále administruje a není uzavřený a tento podíl tak není vzhledem k neustále probíhající administraci OPR 2021–2027 možné vypočítat, proto jsou pro výpočet podílů ZV na celkové alokaci aktivit využita data za OPR 2014–2020, která již jsou kompletní. Vypočítané podíly jsou poté využity pro výpočet teoretické finanční alokace na ZV, vhodné pro implementaci FN v rámci OPR 2021–2027.

Tabulka 30: Přehled alokací OPR 2014–2020, vytipované aktivity pro implementaci FN, kurz 25,429 CZK/EUR (vlastní zpracování dle dat sestavy Ministerstva zemědělství, ŘO OPR, stav ke dni 8. 8. 2024)

Opatření	Název opatření	Přidělené finanční prostředky celkem	Finanční prostředky přidělené na způsobilé výdaje, vhodné pro implementaci FN	Podíl alokace, zvažovaný pro FN
2.2.	Produktivní investice do akvakultury	749 999 807,00 Kč	203 111 099,00 Kč (dopravní prostředky)	27 %
2.4.	Recirkulační zařízení a průtočné systémy s docišťováním	121 653 729,00 Kč	6 224 901,00 Kč (modernizace RAS)	5 %

Podíly alokace zvažované pro implementaci FN byly vypočítány na základě sestavy pro OPR 2014–2020 dle dat Ministerstva zemědělství (ŘO OPR, stav ke dni 8. 8. 2024).

Hlavním důvodem je nedostupnost dat pro OPR 2021–2027 s ohledem na probíhající administraci projektových žádostí a průběžnému vypisování výzev. Na základě vypočítaných podílů pro OPR 2014–2020 je stanovena výše alokace pro implementaci FN v rámci OPR 2021–2027 (tj. podíly pochází z OPR 2014–2020, dle kterých byla alikvotně stanovena alokace pro implementaci FN v OPR 2021–2027).

Pro aktivitu OPR 2021–2027 *2.1.2 Investice do akvakultury* byl na základě dat z OPR 2014–2020 stanoven podíl způsobilých výdajů, vhodných pro implementaci FN, na celkové alokaci aktivity ve výši 27 %. Tento podíl tvoří dopravní prostředky (automobily, pick upy, traktory, nakladače, bagry, vleky apod.). **Z celkové alokace na aktivitu 2.1.2 Investice do akvakultury v rámci OPR 2021–2027 ve výši 636,2 mil. Kč by tak bylo možné pro FN vyčlenit 171,8 mil. Kč** (tzn. 27 % celkové alokace finančních prostředků na aktivitu).

Pro aktivitu OPR 2021–2027 *2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů* byl na základě dat z OPR 2014–2020 stanoven podíl způsobilých výdajů, vhodných pro implementaci FN, na celkové alokaci aktivity ve výši 5 %. Tento podíl je však nutno vnímat relativně vzhledem k danému programovacímu období OPR. V období 2014–2020 probíhala výstavba řady nových provozů RAS, přičemž v současném období 2021–2027 bude dle odhadu Dodavatele (reflexe informací ŘO OPR) na všech projektech větší podíl modernizací, případně rozšiřování stávajících RAS. Bude-li se však počítat s 5 %, který směřovaly do modernizace RAS v OPR 2014–2020, bylo by možné **z celkové alokace na aktivitu 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů ve výši 53,3 mil. Kč vyčlenit 2,7 mil. Kč pro FN** (tzn. 5 % celkové alokace finančních prostředků na aktivitu).

Celkově je tedy možné výši finančních prostředků pro OPR 2021–2027 na základě zkušeností s čerpáním z OPR 2014–2020 odhadnout na zhruba 174 mil. Kč. Vzhledem k nízkému podílu modernizací RAS na projektech v rámci OPR 2014–2020 a vzhledem k jejich větší očekávané míře v programovacím období 2021–2027 Dodavatel navyšuje vypočítanou částku na **200 mil. Kč**, aby byla vytvořena dostatečná rezerva i na modernizace RAS.

Pákový efekt určuje, jaký multiplikační efekt mají veřejné prostředky, tj. kolik dodatečných investic mohou generovat. Pro zjednodušení se počítá se situací, kdy příjemci nepřidávají žádné vlastní prostředky, což znamená, že veškeré investice jsou omezeny na celkovou alokaci z FN (200 mil. Kč).

V tomto scénáři můžeme definovat pákový efekt takto:

$$\text{Pákový efekt} = \frac{\text{Celkové investice mobilizované FN}}{\text{Veřejné prostředky alokované do FN}}$$

Jelikož příjemci neinvestují nad rámec FN a celkové investice odpovídají alokaci 200 mil. Kč, je pákový efekt určen pouze tím, jak se prostředky FN znovu použijí díky návratným půjčkám.

Předpoklady pro výpočet:

- Financováno 70 % z fondů EU a 30 % z národních zdrojů ČR.
 - Veřejné prostředky použité na FN jsou plně financovány (tj. 100 % spolufinancování z veřejných zdrojů).
- **Půjčky jsou návratné** a mohou být reinvestovány (zvyšují pákový efekt).
- **Spolufinancování příjemce:** Pro odhad celkových investic se předpokládá, že příjemci nepřidávají žádné vlastní prostředky.

Zvažované kombinace podpory:

- 100 % bezúročný úvěr
- 40 % dotace + 60 % bezúročný úvěr
- 30 % dotace + 70 % bezúročný úvěr

Výpočet pákového efektu pro zvažované kombinace podpory

1. 100 % bezúročný úvěr:

- Celá alokace 200 mil. Kč bude poskytnuta jako bezúročné úvěry.
- Jakmile příjemci úvěry **splatí**, prostředky lze znovu použít na další investice.
- Pokud předpokládáme, že půjčky budou splaceny v plné výši a znovu využity na další projekty, může se alokace **využít opakovaně**.

Výpočet pákového efektu:

- Předpokládejme, že úvěry lze využít dvakrát (po prvním splacení).

$$\text{Pákový efekt} = (200 \text{ mil. Kč} + 200 \text{ mil. Kč}) / 200 \text{ mil. Kč} = 2$$

2. 40 % dotace + 60 % bezúročný úvěr:

- Z celkové alokace **200 mil. Kč**: 80 mil. Kč půjde na dotace, 120 mil. Kč na bezúročné úvěry.
- Dotace (80 mil. Kč) jsou **nevratné**, ale půjčky (120 mil. Kč) se vrací a mohou být znovu využity.
- Po splacení půjček lze **120 mil. Kč využít znovu**.

Výpočet pákového efektu:

- Celkové investice budou 200 mil. Kč (první kolo) + 120 mil. Kč (druhé kolo díky návratnosti půjček).

$$\text{Pákový efekt} = (200 \text{ mil. Kč} + 120 \text{ mil. Kč}) / 200 \text{ mil. Kč} = 1,6$$

3. 30 % dotace + 70 % bezúročný úvěr:

- Z celkové alokace **200 mil. Kč**: 60 mil. Kč půjde na dotace, 140 mil. Kč na bezúročné úvěry.
- Dotace (60 mil. Kč) jsou **nevratné**, ale půjčky (140 mil. Kč) se vrací a mohou být znovu využity.
- Po splacení půjček lze **140 mil. Kč využít znovu**.

Výpočet pákového efektu:

- Celkové investice budou 200 mil. Kč (první kolo) + 140 mil. Kč (druhé kolo díky návratnosti půjček).

$$\text{Pákový efekt} = (200 \text{ mil. Kč} + 140 \text{ mil. Kč}) / 200 \text{ mil. Kč} = 1,7$$

Tabulka 31: Shrnutí výsledků výpočtu pákového efektu pro jednotlivé varianty financování

Varianta podpory	Dotace	Bezüročný úvěr	Celkové investice (1. + 2. kolo)	Pákový efekt
100 % bezúročný úvěr	100 %		400 mil. Kč	2
40 % dotace + 60 % bezúročný úvěr	40 %	60 %	320 mil. Kč	1,6
30 % dotace + 70 % bezúročný úvěr	30 %	70 %	340 mil. Kč	1,7

Varianta 100 % bezúročného úvěru umožňuje plné využití návratných prostředků, což může mít dlouhodobě vyšší dopad, protože po splacení mohou být úvěry reinvestovány do dalších projektů. Kombinace dotace a úvěru (40:60 nebo 30:70) může být vhodná pro různorodé potřeby příjemců, protože poskytuje nižší míru zadlužení. Platí, že nejvyšší pákový efekt (2) dosahuje varianta s 100 % bezúročným úvěrem, protože všechny prostředky jsou návratné a mohou se použít opakovaně. Kombinace dotace a úvěru snižuje pákový efekt, protože dotace jsou nevratné, a tedy se neobnovují pro další investice.

8.2 Navrhované finanční produkty, jejich koneční příjemci včetně případné potřeby přilákání investorů

Pro zajištění potenciálního úspěchu implementace konkrétních finančních produktů v rámci FN v OPR bude nezbytné rozlišit jejich různé fáze životního cyklu. Zcela zásadním výchozím předpokladem je **nutnost zajištění jejich dostatečné míry atraktivity zejména v období jejich zavedení**, přičemž atraktivitou se myslí jejich nastavení v porovnání se stávajícím systémem dotací. V rámci rozhovorů se zástupci klíčových institucí, které mají určitou vazbu na implementaci dosavadního systému dotací či úvěrových nástrojů (zejména PGRLF, SZIF, NRB) vyplynulo, že nejen zástupci

rybářského sektoru, ale i zemědělství, jsou v dlouhodobé perspektivě obecně velmi konzervativní ve svém rozhodování ve vazbě na hospodaření svých podniků. Rybářské podniky v ČR mají navíc vyšší míru averze k riziku v segmentu úvěrování, což lze doložit i vysokou mírou pokrytí investic z vlastních zdrojů. V případě nezískání dotačních prostředků jsou pak finančně náročnější investice spíše odkládány na pozdější období, pokud je to možné a jejich odložení nijak výrazně neohrožuje fungování daného rybářského podniku. Z tohoto kontextu vyplývají východiska pro nastavení finančního produktu.

Finanční produkty, které mohou jednotlivé FN poskytovat, lze rozdělit do tří hlavních skupin, tj.:

- Úvěrové FN
- Záruky
- Kapitálové vstupy

Pro segment rybářství nepředstavují záruky ani kapitálové vstupy vhodné FN. Záruka je písemný závazek, kterým ručitel přebírá odpovědnost za celek nebo část nových úvěrových transakcí třetí osoby v rámci rizikového financování, např. dluhových, leasingových či kvazikapitálových nástrojů. Jak je uvedeno výše a zároveň jak vyplývá z řízených rozhovorů se zástupci rybářských podniků, tak úvěrové financování, které by bylo podpořeno pouze zárukami nemá v ČR dostatečný potenciál absorpční kapacity. Stejně tak není vhodný ani kapitálový vstup, který představuje vklad do základního kapitálu cílové společnosti, za kterou investor obdrží vlastnický podíl a v praxi se zpravidla využívá spíše v IT sektoru inovativních firem, start-up apod.

Dodavatel v kontextu výše uvedených souvislostí pečlivě zvažoval vhodnost možných forem FN, včetně záruk. S ohledem na jednoznačná specifika rybářského sektoru (viz také dále v textu), který je navíc velmi konzervativní ve svém finančním managementu vyplývá, že v rámci OPR lze reálně zvažovat úvěrové FN. V případě úvěrových nástrojů jsou relevantní zejména zvýhodněné úvěry, které by byly dále kombinovány s finanční podporou z OPR (dotační složka). Dle Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 58, odst. 5 vyplývá následující: „FN lze kombinovat s podporou z programu ve formě grantů v rámci jediné operace FN na základě jedné dohody o financování, přičemž obě tyto odlišné formy podpory poskytuje subjekt provádějící FN. V takových případech se pravidla pro FN použijí i pro tuto jedinou operaci FN“.

V tomto případě by část FN v podobě zvýhodněného úvěru znamenala poskytnutí finančních zdrojů za podmínek, které jsou pro dlužníka výrazně výhodnější oproti obvyklým tržním možnostem, přičemž dodavatel zvažuje variantu nulové sazby. Zvýhodněné úvěry pak rovněž mohou mít i další atraktivní prvky ve svém nastavení, tj. např. možnost odkladu splátek, možnost předčasného splacení, prodloužená nebo

flexibilní délka splatnosti, požadavek na menší než obvyklý podíl vlastních zdrojů (viz MMR, 2021, str. 22).

S ohledem na výsledky finančních kalkulací typových projektů v této závěrečné zprávě projektu vyplývá, že **pro segment rybářského sektoru je nutné nastavit pro první období implementace FN velmi atraktivní podmínky** tak, aby došlo k co nejplynulejšímu přechodu v dílčích intervencích OPR na zcela jiný model jejich financování. Zástupci sektoru rybářství si tímto způsobem budou moci postupně zvykat na tyto jiné možnosti ve svém financování, které by byly v prvních letech implementace FN velmi blízké ke stávajícímu systému standardních dotací z hlediska jejich rentability.

Z tohoto důvodu jsou pro navrhovaný finanční produkt doporučeny následující parametry, tj. zvýhodněný úvěr s nulovou úrokovou sazbou, který bude dále doplněn jednak možností odkladu splátek, a zároveň bude daný FN kombinovaný s dotační složkou. Dle Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 58 (odst. 4, 5, 6, 7), vyplývají následující základní podmínky pro možnosti kombinování FN s podporou z programu ve formě grantů, tj.:

- Podpora z programu ve formě grantů je přímo vázána na FN a je pro něj nezbytná a nesmí překročit hodnotu investic podpořených z finančního produktu.
- V případě kombinované podpory jsou vedeny oddělené záznamy pro každý jednotlivý zdroj podpory.
- Úhrn všech forem kombinované podpory nepřekročí celkovou částku dotčené výdajové položky.
- Granty se nepoužijí na splacení podpory obdržené z FN.
- FN se nepoužijí na předběžné financování grantů.
- Je nutné dodržet platná pravidla pro veřejné zadávání a veřejnou podporu.

Dle metodické příručky FI-COMPASS (2021, str. 4) vyplývají některé **klíčové důvody a také výhody, které může přinášet kombinace FN s dotacemi** v rámci sdíleného řízení. Tato kombinace může hrát důležitou roli při plnění cílů politiky EU a řešení selhání trhu souvisejících s návrhem projektu, životaschopností a přístupem k finančním otázkám. Kombinace jsou potřeba především tam, kde investice nejsou schopny generovat dostatečné ekonomické výnosy nebo úspory nákladů, aby byly životaschopné bez další podpory. Z realizovaných rozhovorů s příjemci jednoznačně vyplývá, že podporované projekty zejména v intervencích investic do akvakultury se v prostředí ČR nijak výrazně nepromítají do zvýšení výnosů (tržeb), ale mají spíše význam pro snížení nákladů v hospodaření rybářských podniků. Toto snížení lze pouze aproximovat pro celkové propočty rentability podporovaných projektů. Spektrum podporovaných způsobitelných výdajů je poměrně rozsáhlé a ve většině případů nejsou spojeny se zajištěním udržování produkce ryb, ale spíše s udržováním environmentálních podmínek týkajících se rybníkářství a jejich působení v krajině.

Hlavní důvody a výhody kombinace FN a dotací v sektoru akvakultury jsou:

- Sektor akvakultury představuje rizikový segment pro investiční projekty s ohledem na působení řady externích faktorů, které negativně ovlivňují potenciální produkci ryb (viz úvodní analýza sektoru). **Kombinace FN a dotační složky potenciálně umožňuje zacetit finanční mezeru a v potřebné míře saturovat potenciální investiční projekty v sektoru akvakultury**, které by jinak nebyly financovány pouze prostřednictvím FN. Navíc nejen dle studie IREAS (2018, str. 30), ale také z provedených rozhovorů v tomto projektu jednoznačně vyplývá stále platné zjištění, tj., že podpořené projekty bývají orientovány na obnovovací/provozní výdaje, kdy podniky z oblasti akvakultury neusilují tolik o investice na inovace, ale mnohem častěji zajišťují obnovu dosluhujícího zařízení nebo koupí základního vybavení potřebného pro fungování – bez zásadního vlivu na tvorbu dodatečných tržeb, ze kterých by bylo možné investici splatit. Tyto výdaje pomáhají vyšší ziskovosti spíše nepřímo a z pohledu poskytovatele zdrojů jsou již z principu považovány za více rizikové. Navíc dle rozhovorů s příjemci realizovaných v roce 2024 vyplynulo, že u většiny tradičních rybářských podniků dosahuje podíl nákladů spojených s údržbou rybníční soustavy více než 1/2 (někdy až 2/3) na celkových výdajích rybářských podniků. Pokud se v těchto případech započítají i mzdové náklady, tak následně zbývá jen velmi malý finanční prostor pro generování zisku. V tomto ohledu lze identifikovat jednoznačné specifikum sektoru akvakultury spojené s nutností průběžné a v zásadě nekončící velmi nákladné údržby produkčních rybníků.
- **Investice do akvakultury** mají jednak dopad na udržení rentability rybářských podniků (nákladovost podniků) a zároveň **představují významný environmentální dopad na krajinotvorbu** (vodohospodářská funkce a soulad s nároky na CHKO), přičemž u některých rybníků se v ČR jedná také o dopad na **socioekonomický rozvoj lokalit s ohledem a kulturní ochranu** (nároky na udržení podmínek národní kulturní památky, např. Rožmberská rybníční soustava).
- **Informační asymetrie a nedokonalý přenos informací** – Rybáři obtížně přesvědčují banky, že zdroje pro realizaci projektu budou v důsledku generovat nové finanční příjmy, které mohou splatit návratné financování. Problém je i na straně bank – nemají dostatečně kvalifikované experty na tuto menší podoblast zemědělství (např. nemožnost ocenění rybníků pro potřeby záruk). S ohledem na výše uvedená dílčí specifika **lze navrhnout flexibilní finanční řešení přizpůsobená potřebám příjemců v sektoru rybářství**. Kombinace dotačních a FN umožňuje nastavit návratnou formu podpory v souladu s úsporami při zachování motivace k realizaci životaschopného projektu. Kombinace může reagovat na potřeby konkrétních investičních projektů, jako je delší doba návratnosti ve srovnání s tržními standardy nebo nedostatečná úroveň ziskovosti s ohledem na náklady na tržní financování.

- **Komplikovaná předvídatelnost budoucích cash flow** – Rentabilita projektů je významně závislá na schopnosti rybářských podniků dosáhnout svých plánů, které ovlivňuje řada externích faktorů (počasí, kvalita a dostupnost vody, choroby, predátoři, změna/trendy stravovacích návyků obyvatel apod.). Rovněž je specifickým i sezónní charakter produkce, které vykazuje velmi silné výkyvy, což se promítá i do tržeb v průběhu roku (tj. vyšší rizikovitost podnikání). **Kombinace FN s dotacemi tak může v sektoru akvakultury poskytovat vyšší pobídky pro realizaci životaschopných a udržitelných investičních projektů.** Kombinace FN s dotací zároveň udržuje v určité míře potřebu generovat dostatečné příjmy pro splácení. Kombinace mohou rovněž pomoci rozvinout zásobu investičních projektů, které mají být financovány.

Nařízení Rady EU č. 2021/1060 nijak neupravuje konkrétní typy a možnosti způsobů, jejichž prostřednictvím by bylo možné kombinovat FN s dotacemi v jedné operaci. Jak vyplývá z metodické příručky FI-COMPAS (2021) a také z metodické příručky MMR (2021), tak jsou představeny nepřímo možnosti, které lze pro případy kombinace FN s různými druhy dotací (dotační složky) využít. V příručce FI-COMPAS (2021, str. 10) je v této souvislosti explicitně uvedeno, že tyto příklady nejsou vyčerpávající a v závislosti na zjištěných selháních trhu a na cílech programu může řídicí orgán rozhodnout o implementaci různých možností. Jedná se zejména a o následující příklady:

- Kombinace FN a dotace úrokových sazeb a poplatků (příspěvků k ceně) za záruky;
- Kombinace FN a příspěvku na technickou podporu;
- Kombinace FN a kapitálových dotací;
- Kombinace FN a výkonnostních dotací (odpouštění splátek), které se dále dělí na tyto podtypy:
 - Kapitálové slevy: část půjčky se přemění na grant
 - Vratné dotace: část dotace se přemění na půjčku
 - Konvertibilní dotace: část dotace se přemění na vlastní kapitál

Dodavatel vyhodnotil pro OPR v ČR jako nejvhodnější typ z výše uvedených příkladů kombinací FN a dotační složky, tj. kombinaci FN a kapitálových dotací.

Pro upřesnění je vhodné uvést, že kapitálová dotace představuje tzv. *dotační složku, která je nutná pro pokrytí té části investice, která negeneruje zisk nebo nepřináší úsporu, a kombinace bude využívána pro investice s mezerou finanční životaschopnosti* (viz FI-COMPASS, 2021, str. 12; MMR, 2021, str. 54). Přesnou definici zde uvádíme z toho důvodu, že se z hlediska názvosloví může splést s jiným FN, tj. kapitálovým vstupem, který však představuje zcela jiný model financování (tj. vklad do základního kapitálu cílové společnosti).

V případě nových investic do RAS, by rovněž připadala v úvahu také kombinace finančních nástrojů a příspěvku na technickou podporu (tj. odborné technické poradenství), která je u těchto typů investic zcela zásadní pro úspěch. Nicméně pro budování nových RAS vychází finanční analýzy spíše ve prospěch udržení stávajícího modelu dotačního managementu.

Naopak kombinace FN a dotace úrokových sazeb a poplatků (příspěvků k ceně) za záruky není pro sektor akvakultury v ČR relevantní s ohledem na výsledky finančních analýz u typových projektů (tj. kombinace zvýhodněného úvěru s nulovou úrokovou sazbou bez kapitálové dotace). Kombinace FN a výkonnostních dotací je rovněž nerelevantní, a to s ohledem na široké spektrum podporovaných aktivit, které nelze generalizovat s kvantifikovatelnými cíli EU např. ve vazbě na životní prostředí (tj. např. energetické úspory).

Kombinace FN a kapitálových dotací představuje situaci, kdy kapitálová dotace je určena na pokrytí části investice, která negeneruje výnosy a nešetří náklady, což ve finančních analýzách představuje variantu rentability, která může být pro rybářské podniky atraktivní. Jedná se o varianty, které se buď ve výsledcích blíží rentabilitě investic podpořených pouze z dotací (tj. stávající model financování projektů v OPR) nebo v lepším případě vychází dané varianty ještě výhodněji. Kombinace FN a kapitálových dotací se tudíž využije k financování investic vykazujících mezery ve finanční životaschopnosti investičních projektů.

Návrh parametrů finančního produktu a konečných příjemců

S ohledem na výše uvedený kontext a souvislosti ve finančním managementu v sektoru akvakultury vyplývají následující parametry, které lze v současné době navrhnout pro nastavení finančního produktu FN.

Jedná se o dva typy vybraných investičních projektů, tj. v aktivitě 2.1.2 Investice do akvakultury (pořízení dopravních prostředků) a dále v aktivitě 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů (investice do nových a modernizace stávajících RAS). Tyto dva typy investičních projektů dosahovaly uspokojivých výsledků v provedených finančních analýzách, tudíž je lze zvažovat pro spuštění jejich podpory v rámci režimu FN.

S ohledem na výše uvedený kontext, souvislosti i specifika však nelze uvažovat o podpoře jen prostřednictvím zvýhodněných úvěrů. Pro dosažení úspěchu implementace FN v rámci OPR bude nutné nastavit podmínky finančních produktů velmi atraktivně, aby nedošlo mezi jednotlivými programovými obdobími k zásadnímu snížení ve využití potenciální absorpční kapacity. Výše navrhované podpory se odvíjí od minimálních i maximálních limitů stanovených pro způsobilé výdaje u daných aktivit v současném programovém období 2021–2027.

Tabulka 32: Parametry finančního produktu v případě vybraných investic v aktivitě 2.1.2 Investice do akvakultury

Parametr	Popis
Relevantní aktivita OPR 2021-2027	2.1.2 Investice do akvakultury
Typ investičního projektu (způsobilé výdaje)	(ZV 100–109) Nákup dopravních prostředků, traktorů, strojů (ZV 035) Nákup valníků, nosičů a jiných přívěsných/návěsných zařízení (ZV 036) Nákup přídatných strojů/zařízení k malotraktorům, traktorům a ostatním dopravním prostředkům
Koneční příjemci	Podniky akvakultury. Podpora může být poskytnuta fyzické nebo právnické osobě, jejíž příjmy pocházejí z akvakultury provozované vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a riziko. Podpora může být rovněž poskytnuta rybářským svazům a rybářským spolkům. Podpora je určena také novým chovatelům ryb.
Forma podpory	Kombinace FN s dotační složkou, tj. zvýhodněný úvěr s nulovou procentní sazbou doplněný kapitálovou dotací ve výši 40 %. Doba splatnosti až 12 let, možnost odklad splátek jistiny v prvním roce.
Výše podpory	Investiční úvěr ve výši 250 tis. Kč až 13 mil. Kč a minimální doba splatnosti úvěru jsou 2 roky. K úvěru bude dále poskytnuta kapitálová dotace ve formě snížení jistiny poskytnutého úvěru, přičemž maximální částka, o kterou může být jistina v okamžiku poskytnutí úvěru snížena, je 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

Tabulka 33: Parametry finančního produktu v případě vybraných investic v aktivitě 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů

Parametr	Popis
Relevantní aktivita OPR 2021-2027	2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů
Typ investičního projektu	Projekty modernizace
Koneční příjemci	Podniky akvakultury. Podpora může být poskytnuta fyzické nebo právnické osobě, jejíž příjmy pocházejí z akvakultury provozované vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a riziko. Podpora není určena pro obce, svazky obcí a kraje.
Forma podpory	Kombinace FN s dotační složkou, tj. zvýhodněný úvěr s nulovou procentní sazbou doplněný kapitálovou dotací ve výši 40 %. Doba splatnosti až 12 let, možnost odklad splátek jistiny v prvním roce.
Výše podpory	Investiční úvěr ve výši 100 tis. Kč až 6 mil. Kč a minimální doba splatnosti úvěru jsou 2 roky. K úvěru bude dále poskytnuta kapitálová dotace ve formě snížení jistiny poskytnutého úvěru, přičemž maximální částka, o kterou může být jistina v okamžiku poskytnutí úvěru snížena, je 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

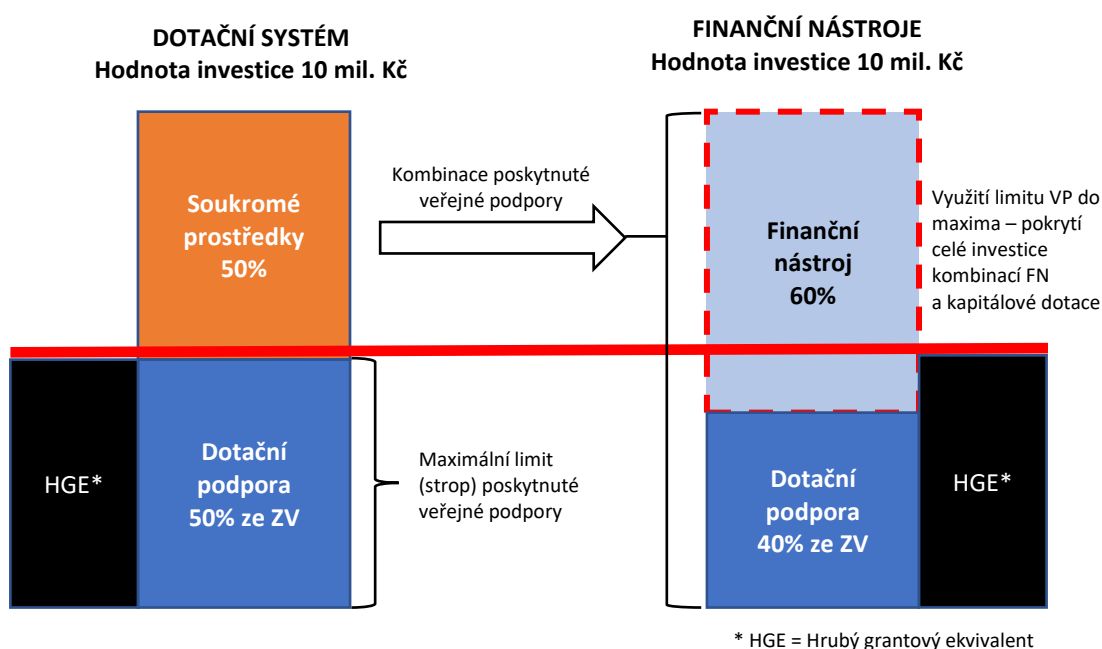
Atraktivita nastavení parametrů finančního nástroje

Jak je již uvedeno výše, tak pro segment rybářského sektoru je nutné nastavit parametry FN velmi atraktivně, a to zejména pro první období jejich implementace. V tomto smyslu dodavatel reflektoval, jakým způsobem by bylo možné výrazněji posílit informovanost o FN nejen zástupcům potenciálních příjemců rybářského sektoru, ale také zástupcům politické sféry, kteří by měli finálně rozhodnout o případném (ne)spuštění FN v rámci programů spadajících do gesce Ministerstva zemědělství. Velmi dobře tak lze prezentovat potenciální atraktivitu výše uvedeného navrhovaného nastavení parametrů finančních produktů prostřednictvím **porovnání**

míry rovnocennosti dotační a návratné podpory. Obdobně již bylo využito ve studii Deloitte (2020, str. 34), ve které se zdůraznila role tzv. celkového hrubého grantového ekvivalentu (HGE) a nikoliv jen intenzita (tj. výše) dotační podpory. Takový přístup je ve výše uvedené studii vnímán jako vyvážený při rovnocenném hodnocení obou mechanismů podpory podnikatelského sektoru. Zároveň je však zdůrazněno, že je „*důležité nepřekročit strop veřejné podpory dané regionální mapou podpory, resp. typem podporovaného subjektu*“ (Deloitte, 2020, str. 34). V tomto kontextu je důležité i pro návaznou osvětu a informovanost využít následující schéma znázorňující porovnání obou možností přístupů v podpoře investičních projektů.

Obr. č. 2: Komparace mechanismů podpory prostřednictvím dotačního systému a finančních nástrojů

Zdroj: Deloitte (2020, str. 34), vlastní úprava ve vazbě na OPR 2028+

Rozdílné zacházení s investory

Dle Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 61 vyplývá, že podporu FN z fondů investovanou do konečných příjemců a všechny typy příjmů vytvořené těmito investicemi, včetně vrácených zdrojů, které připadají na podporu z fondů, lze použít k rozdílnému zacházení s investory působícími podle zásady tržní ekonomiky nebo k jiným formám podpory Unie prostřednictvím přiměřeného sdílení rizik a zisků, přičemž se zohlední zásada řádného finančního řízení. Míra takového rozdílného zacházení však nesmí překročit míru nezbytnou k vytvoření pobídek pro přilákání soukromých zdrojů stanovenou buď konkurenčním procesem nebo nezávislým posouzením.

Výše navrhované finanční produkty FN pro OPR předpokládají aplikaci principu „pari passu“ tak aby veřejný a soukromý investor investovali za rovnocenných podmínek. **Přístup rozdílného zacházení s investory**, tj. přiměřené sdílení rizika a zisků mezi veřejným (prostředky fondů EU na FN) a soukromým investorem, tudíž **nebude uplatněn**. Navrhované finanční produkty jsou konstruovány tak, aby byly v souladu s pravidly vnitřního trhu, co se týče veřejné podpory.

8.3 Očekávané přispění finančního nástroje k dosažení specifických cílů

Pro oba navrhované finanční produkty FN v OPR (viz předchozí kapitola) je relevantní jeden společný specifický cíl definovaný v programovém dokumentu OPR 2021–2027. Pro aktivity 2.1.2 Investice do akvakultury a 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů se jedná o:

ENRAF specifický cíl 2.1 - Podpora udržitelných činností v oblasti akvakultury, zejména posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné

V případě aktivity 2.1.2 Investice do akvakultury bude FN zaměřený na podporu investičních projektů pořízení dopravních prostředků, traktorů a strojů (ZV 100–109) přispívat k posilování konkurenceschopnosti a odolnosti podniků s cílem zachovat tradiční akvakulturu poskytující environmentální služby. Tento typ vybavení využívají rybářské podniky zejména k zajištění mimoprodukčních funkcí rybníční soustavy a tím i udržitelného typu hospodaření. Průběžná obnova strojového parku a mechanizace patří mezi základní prvky týkající se hospodaření v rybářském sektoru. Navíc při pořizování nových moderních dopravních prostředků dochází i k přispěvku environmentálních cílů spojených např. využívání modernějších dopravních prostředků, které splňují náročnější emisní normy.

V případě aktivity 2.1.3 Investice do intenzivních akvakulturních systémů bude FN zaměřený na podporu investičních projektů týkajících se výstavby a modernizace intenzivních zařízení k produkci kvalitních ryb. Tento typ investic bude přispívat k oběma částem specifického cíle 2.1, tj. posilování konkurenceschopnosti produkce akvakultury při současném zajištění toho, aby tyto činnosti byly dlouhodobě environmentálně udržitelné.

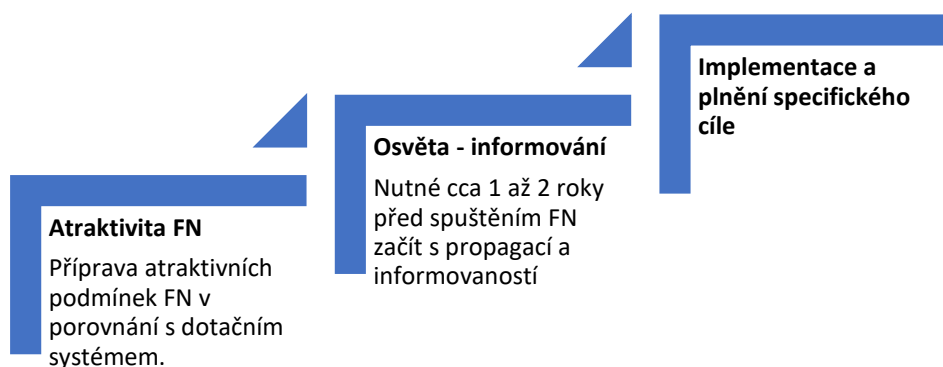
Investiční projekty modernizace intenzivních zařízení k produkci ryb tak budou navyšovat výrobní kapacity, a zároveň přispívat ke snížení spotřeby energie, k optimalizaci využívání vody a jímání, akumulaci a využívání dešťové a užitkové vody, zároveň budou zavádět inovativní prvky a modernizace stávajících zařízení, povedou k aplikaci moderních inovativních metod šetrných k životnímu prostředí a na snižování

uhlíkové stopy, budou posilovat digitalizaci produkce a procesů, a také přispějí k diverzifikaci produkce s cílem snížit závislost na omezeném počtu druhů. Investice zaměřené na úsporu a optimalizaci využívání vody povedou k budování odolnosti vůči klimatickým změnám. V případě úspěšně realizovaných RAS tak výsledkem bude především posílení konkurenceschopnosti a odolnosti podniků.

Základní výchozí předpoklad pro dosažení specifických cílů ENRAF v rámci spuštění FN v OPR

Obr. č. 3: Schéma pro reflexi výchozího faktoru nutného pro splnění specifického cíle ENRAF

Ve výše uvedeném schématu je znázorněna kaskádovitá logika prvních obecných kroků nutných pro spuštění FN v OPR, které zároveň zajistí v dlouhodobé perspektivě plnění stanovených specifických cílů ENRAF. Jedná totiž o komplexní záležitost a v podstatě i zásadní změnu v paradigmatu poskytování finančních prostředků v relativně konzervativním prostředí sektoru rybářství. V tomto smyslu je zcela zásadním výchozím bodem již zmiňovaná atraktivita nastavených podmínek FN (viz předchozí kapitoly) a dále pak věnovaný dostatečný čas na propagaci a průběžné zvyšování informovanosti potenciálních žadatelů.

Podle zkušeností PGRLF, tj. instituce, která již několik dekád v ČR poskytuje různé formy zvýhodněných úvěrů či záruk, vyplývá, že při spouštění nových forem financování se v sektoru zemědělství potýkali vždy s určitým odporem již zavedených příjemců/žadatelů. Příkladem může být jejich „Program Investiční úvěry Zemědělec“, které pilotně spustili již v roce 2016, a **museli věnovat dostatek pozornosti právě k vysvětlování nových podmínek nastavené nové podpory zemědělských subjektů. A v zásadě trvalo několik let, než se jim podařilo přesvědčit potenciální žadatele o prospěšnosti nově koncipovaného nástroje.** Postupem času se však daný nástroj osvědčil a začal být více využíván. V listopadu 2024 pak bylo nově spuštěno již kontinuální přijímání žádostí o tento typ podpory.

Z uvedeného tudíž vyplývají dvě zjištění. Jednak je technicky, a hlavně i z hlediska přípravy doprovázené s příslušnou mírou informovanosti již nereálné spouštět jakýkoliv FN v OPR v současném programovém období 2021–2027. Za druhé,

při přípravě nového FN v návaznosti na OPR 2028+ bude nutné zajistit dvě základní výchozí podmínky nutné pro budoucí úspěšné plnění specifických cílů ENRAF, tj. zajistit atraktivní podmínky FN a následnou intenzivní propagaci a informovanost subjektů v sektoru rybářství, která by měla být zajištěna v délce 1 až 2 roky. Dle realizovaných rozhovorů vyplynulo, že zástupci rybářských podniků znají kontext FN, ale nemají dostatečné povědomí o dílčích detailech a zejména možnostech či výhodách potenciálních finančních produktů. Tyto aspekty lze řešit intenzivní informační kampaní ve výše uvedeném časovém rozmezí.

8.4 Implementační možnosti FN (vč. reflexe rozhovorů se zástupci PGRLF, NRB, SZIF, PRV-MZE)

Ačkoliv dle Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 59, vyplývá, že ŘO může některé typy FN také poskytovat (tj. úvěry nebo záruky), tak tuto možnost limituje česká legislativa, tj. zákon č. 218/2000, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (Rozpočtová pravidla), zakazuje v § 49 organizačním složkám státu poskytovat úvěry.

Z tohoto důvodu je níže uveden seznam potenciálních subjektů, ze kterých může ŘO vybrat subjekt provádějící FN a tomu následně i zadat jeho implementaci, tj. (viz Nařízení Rady EU č. 2021/1060, čl. 59, odst. 3):

- a) EIB;
- b) mezinárodním finančním institucím, jejichž podílníkem je členský stát;
- c) bance nebo instituci ve veřejném vlastnictví zřízené jako právnická osoba, která se zabývá finančními činnostmi na profesionálním základě a která splňuje všechny tyto podmínky:
 - i) žádný soukromý subjekt nemá přímou kapitálovou účast s výjimkou kapitálové účasti, s níž není spojeno ovládání ani možnost blokovat, již v souladu se Smlouvami vyžadují vnitrostátní právní předpisy a jež nezakládá rozhodující vliv na příslušnou banku nebo instituci, a s výjimkou forem soukromé kapitálové účasti, které s sebou nenesou vliv na rozhodování o každodenním řízení FN podporovaného fondy,
 - ii) působí na základě veřejného politického mandátu uděleného příslušným orgánem členského státu na celostátní nebo regionální úrovni, který zahrnuje, výlučně nebo jako součást jiných činností, vykonávání činností v oblasti hospodářského rozvoje, které přispívají k cílům fondů,
 - iii) výlučně nebo jako součást jiných činností vykonává činnosti v oblasti hospodářského rozvoje, které přispívají k cílům fondů v regionech, oblastech politiky nebo odvětvích, pro něž není obecně dostupný nebo dostatečný přístup k financování z tržních zdrojů,
 - iv) nezaměřuje se primárně na maximalizaci zisku, ale zajišťuje dlouhodobou finanční udržitelnost svých činností,

- v) zajišťuje vhodnými opatřeními v souladu s použitelným právem, aby z přímého zadávání zakázek podle písmene b) nevyplyval žádný přímý ani nepřímý prospěch pro komerční činnosti,
- vi) podléhá dohledu nezávislého orgánu v souladu s použitelným právem;
- d) jiným subjektům, které rovněž spadají do působnosti článku 12 směrnice 2014/24/EU.

V ČR byla dosud nejvíce využívána varianta v bodě c), tj. Národní rozvojová banka (resp. dříve ČMZRB), která zároveň spravovala oddělený systém účtů.

V současném programovém období 2021–2027 je novou možností využití správy FN ze strany EIB, resp. program InvestEU, který má za úkol sloučit všechny dosud existující centrálně řízené FN na úrovni EU. EK tím reagovala na roztříštěnost FN na úrovni EU a existenci více sad pravidel pro tyto FN v předchozím programovém období.

Pro výběr nejvhodnějšího správce FN nebo správce HF je nutné reflektovat několik faktorů. Jedná se zejména o:

- **Dosavadní zkušenosti potenciálního správce** – potenciální správce by měl disponovat dostatečnými personálním, odborným i technickým zázemím se zkušenostmi týkající se správy různých typů finančních produktů, v ideálním případě v návaznosti na specifické formy financování v rámci programů EIB;
- **Finanční náročnost správy FN** – dle Nařízení Rady EU č. č. 2021/1060, čl. 68, odst. 4 vyplývá, že poplatky za správu jsou založeny na výkonnosti, tj. např. max. 5 % celkové částky příspěvků z programu vyplacených konečným příjemcům formou úvěrů nebo vyčleněných na smlouvy o zárukách a až 7 % celkové částky příspěvků z programu vyplacených konečným příjemcům v podobě kapitálových a kvazikapitálových investic. Přitom je evidentní, že nejen implementace FN je spojena s vyššími správními náklady, které jsou způsobené zejména z důvodu odlišné délky období správy příslušných zdrojů v porovnání s dotacemi.

S ohledem na výše uvedené dva klíčové faktory nutné pro výběr nejvhodnějšího správce FN či správce HF lze již v této části závěrečné zprávy odpovědět na cíle tohoto projektu, tj. že **v současném programovém období již není možné FN zavádět pro stávající aktivity OPR**. Dle provedených analýz vyplývá, že **je však potřeba zahájit diskuse se zástupci Odboru Řídicího orgánu rozvoje venkova již v současném období ohledně spolupráce při spuštění společných FN**, a tím začít připravovat tuto agendu pro období 2028+, ve kterém by již vybrané finanční produkty mohly být realizovány i pro nový OPR v příštím programovém období. **Intenzita procesu přípravy FN by se měla zvýšit v momentě, kdy budou k dispozici první**

návrhy legislativních předpisů EU pro nové programové období 2028+ a kdy bude zřejmé, že Odbor Řídící orgán rozvoje venkova finanční nástroje spustí.

V ČR připadají v současné době v úvahu pouze dvě varianty institucionálního zabezpečení FN v rámci OPR, tj. NRB nebo PGRLF. Obě instituce disponují zkušenostmi v oblasti úvěrového financování, nicméně mají rozdílné potenciální kapacity pro úspěšné zajištění implementace FN.

V případě NRB vyplývají následující poznatky dle realizovaných rozhovorů a provedených analýz:

- NRB by v ideálním případě měla v delší časové perspektivě implementovat všechny FN pro operační programy financované v rámci kohezní politiky EU, SZP EU i ENRAF. Až do současné doby však nejsou FN v ČR nijak výrazně rozvíjeny a obecně mají ŘO tendenci spíše koncentrovat případnou realizaci dílčích částí svých operačních programů skrze vlastní zprostředkující subjekty;
- NRB se dlouhodobě snaží svými financemi mobilizovat soukromé zdroje, a tím zvyšovat pákový efekt veřejných finančních prostředků;
- NRB představuje instituci se standardní bankovní licenci – hodnotí rizikovost a bonitu klienta na základě informací z veřejných registrů a také hodnotí projekt a specifitu zdrojů, přičemž sektorová příslušnost podniků není zcela zásadní. Pokud má klient dobře promyšlený podnikatelský záměr a také disponuje potřebnými vstupy, tak mu NRB pomáhá ve vyřízení žádosti o finanční produkt;
- Kromě Prahy má NRB celkem 4 regionální pobočky, tj. Brno, Ostrava, Plzeň a Hradec Králové.

V případě PGRLF vyplývají následující poznatky dle realizovaných rozhovorů a provedených analýz:

- PGRLF představuje instituci s více než 30letou zkušeností v oblasti poskytování garancí a dotací části úroku z úvěru v sektoru zemědělství. Jediným akcionářem je Česká republika, jejímž prostřednictvím vykonává příslušná práva Ministerstvo zemědělství;
- Dlouhodobě působí jako standardní finanční instituce, avšak primárně prosazují politiku MZE. Stejně jako komerční banky získávají informace o klientech a jejich bonitě, ale nemají tolik informací, jako banky, u kterých mají klienti účty;
- Aktuálně portfolio PGRLF zahrnuje více než 10 programů podpor a sestává ze tří pilířů – podpora části úroků z komerčních úvěrů, přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, a podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF;
- Významné zkušenosti se zajištěním úvěrového financování v sektoru zemědělství v rámci disponibilních národních zdrojů;
- Kromě Prahy má PGRLF pobočku v Brně. Dále disponuje referenty na oddělení podpor v regionech ČR;
- Dle jejich dosavadních zkušeností s financováním projektů v PGRLF je nutná kontinuální silná propagace a zajištění informovanosti žadatelů u nových

investičních programů, které se postupně z kolových výzev transformovaly v roce 2024 na kontinuální výzvu, ve které se kromě zvýhodněného úvěru poskytuje i dotační složka, což je pro zemědělce nastaveno velmi atraktivně;

- Celkově však pociťují problém v jejich personální kapacitě, která není dostačující pro rozsah intervencí v PRV a OPR.

V případě SZIF vyplývají následující poznatky dle realizovaných rozhovorů a provedených analýz:

- V porovnání s rozhovory realizovanými v podobném projektu ex-ante evaluace FN v OPR v roce 2018 vyplynul značný posun ve vnímání role i možností FN v sektoru rybářství i zemědělství. V rámci OPR bylo identifikována jako jediná vhodná aktivita zaměřená na investice do akvakultury pro FN.
- Dle zkušeností SZIF se žadateli vyplývá, že mají stále velmi vysoké preference pro poskytování dotací. V rámci FN by se však mohla příjemcům v OPR nabídnout možnost pracovat i s kombinací dotace plus zvýhodněný úvěr;
- Pro implementaci FN zatím není žádná politická motivace, takže se tematikou FN v rámci SZIF nijak významně nezabývají;
- Pro poskytování FN v rámci OPR vnímají potenciálně významnou roli NRB;
- V rámci rozhovoru byl také potvrzen specifický kontext sektoru rybářství, tj. zejména pokles spotřeby sladkovodních ryb v posledních letech, což do značné míry komplikuje finanční rentabilitu realizovaných investičních projektů.

V případě PRV (MZE) vyplývají následující poznatky dle realizovaných rozhovorů a provedených analýz:

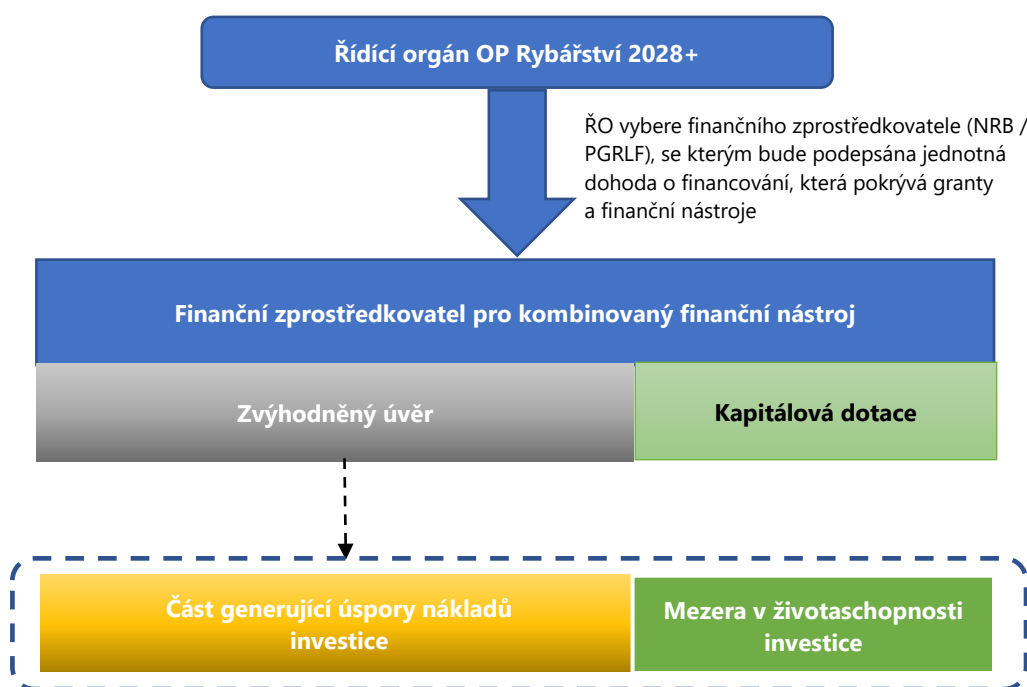
- Situaci ohledně možné implementace FN vnímají na PRV stále stejně jako v posledních letech, tj. zatím nebyla a není politická vůle pro podporu jejich spuštění v rámci sektoru zemědělství či nástrojů politiky rozvoje venkova EU. Z tohoto důvodu se FN zatím nezavedly;
- V rámci rozhovoru však vyplynulo, že stávající absence příprav pro možnou implementaci FN povede k tomu, že se FN začnou řešit na poslední chvíli nebo i pozdě, tj. např. v momentě stanovení určitých podmínek či pravidel v nově připravované legislativě EU, pokud by nastala určitá výrazná změna v přístupu Evropské komise. Zatím však v diskusích na úrovni EK vyplývalo, že i v dalších obdobích budou FN představovat spíše dobrovolnou agendu pro ŘO.

S ohledem na výše uvedené faktory důležité pro výběr nejvhodnějšího správce FN nebo správce HF vyplývá, že nejlepší podmínky pro případné zajištění FN v OPR má NRB a to i s ohledem na časovou perspektivu, kdy lze předpokládat, že bude v horizontu jednoho až dvou programových období docházet i v segmentu provádění FN k institucionální koncentraci na úrovni jednotlivých členských států. Hlavním důvodem budou finanční náklady spojené se správou příslušných FN.

Přesto lze i v tomto kontextu **zvažovat zavedení FN OPR i pod PGRLF, a to za předpokladu, že by tato instituce byla jednak institucionálně posílena a příslušné FN by byly zároveň propojeny i se souběžným prováděním FN v rámci SZP EU.** Tímto způsobem by bylo dosaženo určitých úspor z rozsahu v rámci institucionálního zajištění FN jak pro sektor zemědělství, tak i rybářství. Vizuální podoba institucionálního zabezpečení pro poskytování příslušných finančních produktů, které byly doporučeny v předchozí kapitole je znázorněno v následujícím schématu.

Obr. č. 4: Institucionální zabezpečení poskytování FN v rámci OPR 2028+

Zdroj: vlastní úprava s inspirací dle FI-COMPASS (2021, str. 12)

Pro případ kombinace FN s kapitálovou dotací ŘO přímo pověřuje nebo vybírá implementační subjekty schopné a ochotné řídit FN kombinované s granty. Zároveň je nutné zdůraznit, že při výběru implementačního subjektu bude nutné zohlednit i hledisko možnosti propojování informačních systémů přes společné IT rozhraní. V současném období je již v MS2021+ funkční modul na Finanční nástroje, což bude podle názoru zástupců ŘO OPR patrně pokračovat i v dalším období. Přístupy a celkové pojetí k problematice IT je na MZE i SZIF velice konzervativní, přičemž příslušné agendy se vytváří a postupně budují v průměru 3 roky. V případě nového systému pro FN lze předpokládat i delší časový horizont, což by však mělo být potvrzeno hloubkovou ex-ante procesní analýzou v dané problematice. S danou institucí následně podepisuje jednotnou dohodu o financování pokrývající dotace a FN. Ve fázi implementace FN podávají koneční příjemci jedinou žádost o financování na vybraný subjekt finančního zprostředkovatele, jehož funkcí je analyzovat způsobilost a finanční životaschopnost projektu, a zejména potřebu kapitálové dotace na realizaci projektu a schopnost

konečného příjemce splácet finanční produkt vložený do kombinovaných FN. Následně rozhoduje o obou formách podpory a zpřístupňuje obě formy financování konečnému příjemci. Vyplácení může probíhat buď současně, nebo v dílčích platbách, v závislosti na typu projektu a na potřebách financování konečného příjemce. O schématu vyplácení může rozhodnout finanční zprostředkovatel podle jeho standardních postupů a/nebo případ od případu. Kapitálová dotace nebude vrácena a nebude použita na splacení FN.

V tomto kontextu je možné souhrnně odpovědět na cíle tohoto projektu, tj. že **v současném programovém období již není možné FN zavádět**, protože by se jejich úspěšné spuštění již nedalo časově stihnout.

Nicméně dle provedených analýz vyplývá, že **potřeba zahájit v současném období intenzivní přípravy pro období 2028+**, ve kterém by již vybrané finanční produkty mohly být v rámci FN v OP Rybářství realizovány.

Ideální variantou je využití podmínek NRB a to s ohledem na dlouhodobou perspektivu koncentrace finančních nástrojů v jedné instituci v rámci členských států, kdy s ohledem na nákladovost celého systému bude preferován centralizovaný management.

Lze však zvažovat i variantu spuštění FN skrze PGRLF, který by však musel být výrazněji posílen personálně, regionálně i technicky, a zároveň by mělo dojít k politickému rozhodnutí ke spuštění finančních nástrojů i v rámci PRV, aby se dosahovalo úspor v rozsahu při zajišťování finančních nákladů spojených se správou FN.

Pokud bude v rámci nástrojů rozvoje venkova zahrnutých do Strategického plánu SZP 2023–2027 (resp. navazujících pro období 2028+) rozhodnuto o jejich financování skrze FN, tak dodavatel doporučuje připravit nový projekt na podporu implementace FN v OPR 2028+, který by byl zaměřen na:

- specifikaci dílčích detailů finančních produktů pro vybrané aktivity nebo způsobilé výdaje investičních projektů OPR;
- specifikaci detailní institucionální, legislativní, procesní a personální stránky vybudování systému společné implementace FN pro OPR a také PRV v programovém období 2028+.

Seznam použitých zdrojů

ČSÚ. (2020). Spotřeba potravin v Česku. Český statistický úřad. [on-line]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-potravin-2019>.

ČSÚ. (2024). Hrubá přidaná hodnota podle odvětví a sektorů za rok 2023. [on-line]. Dostupné na: <https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presB>.

Deloitte (2020). *Analýza tržní situace a specifikace vhodných forem podpory pro účely přípravy priority 3 OP TAK – Posun k nízkouhlíkovému hospodářství operačního programu zaměřeného na konkurenceschopnost pro období 2021–2027*. Česká republika – Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Závěrečná zpráva projektu, září 2020. Dostupné na: <https://www.mpo.gov.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/evaluace-a-analyzy/2020/12/TS-P3-Zaverecna-zprava.pdf>

EACE (2020). Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v OP Rybářství (ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA).

EFSA Scientific Committee. (2015). Statement on the benefits of fish/seafood consumption compared to the risks of methylmercury in fish/seafood. EFSA Journal 2015;13(1):3982, 36 pp. doi:10.2903/j.efsa.2015.3982. Dostupné na: <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2015.3982>.

Eurostat. (2024a). Production from aquaculture excluding hatcheries and nurseries (from 2008 onwards). [on-line]. Online data code: fish_aq2a. DOI: https://doi.org/10.2908/FISH_AQ2A. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/fish_aq2a/default/table?lang=en.

Eurostat. (2024b). Comparative price levels for food, beverages and tobacco. [on-line]. ISSN 2443-8219. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Comparative_price_levels_for_food,_beverages_and_tobacco#Price_levels_for_food.2C_beverages_and_tobacco.

FAO. (2024). The State of World Fisheries and Aquaculture 2024 – Blue Transformation in action. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome. <https://doi.org/10.4060/cd0683en>. Dostupné na: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/53a2c5a2-f531-480c-96c0-706a43480571/content>.

FAO. (2023). Per capita consumption of fish and seafood – FAO [dataset]. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Dostupné na: <https://ourworldindata.org/grapher/fish-and-seafood-consumption-per-capita>.

FI-COMPASS (n/a). Financial Instrument for Fisheries and Aquaculture 2014-2020, Estonia Case Study. Dostupné na: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EMFF_Case_Study_02%20OCT%2018.pdf.

FI-COMPASS (2021). Combination of financial instruments and grants under shared management funds in the 2021-2027 programming period. European Commission and European Investment Bank. Factsheet May 2021. Dostupné na: https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/Combination%20of%20financial%20instruments%20and%20grants_1.pdf

IREAS (2018). Analýza zavedení finančních nástrojů v OP Rybářství 2020+ (Finální verze analýzy). Průběžné hodnocení OP Rybářství (k 31. 12. 2018) a analýza zavedení finančních nástrojů. Dostupné na:

https://mze.gov.cz/public/web/file/624434/Ryb_Analyza_FN_pro_OP_Rybarstvi_2020_final.pdf.

Karolína Zábojníková. (2020). Odvětvová skladba české ekonomiky. STATISTIKA&MY. Časopis Českého statistického úřadu. [on-line]. Dostupné na:

<https://statistikaamy.csu.gov.cz/odvetvova-skladba-ceske-ekonomiky>.

MMR (2021). PŘÍRUČKA PRO IMPLEMENTACI FINANČNÍCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021–2027. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci. Verze: 1. Datum: říjen 2021.

Ministerstvo zemědělství. (2021). Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu PRO LÉTA 2021 AŽ 2030. Schváleno usnesením vlády České republiky ze dne 13. září 2021 č. 799. [on-line]. Dostupné na: <https://mze.gov.cz/public/portal/-q306467---yszAxBZ1/vicelety-narodni-strategicky-plan-pro?linka=a426357>.

Ministerstvo zemědělství. (2023). SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA RYBY. Odbor státní správy myslivosti a rybářství MZe. [on-line]. ISBN 978-80-7434-686-6, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003. Dostupné na: <https://mze.gov.cz/public/portal/-a37152---VeKC--P-/publikace-situacni-a-vyhledova-zprava-ryby-2022?linka=a552322>.

Nařízení Rady EU č. 2021/1060. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky

Rybářské sdružení ČR. (2024). Produkce a trh. [on-line]. Dostupné na: <https://www.cz-ryby.cz/produkce-ryb/produkce-a-trh-ryb>.

Seznam příloh

01 – Produkty akvakultury v tunách živé váhy 2013–2022 (ZDROJ)

Příloha 1: Produkty akvakultury v tunách živé váhy 2013-2022 (Eurostat, 2024a)

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
EU – 27 států (od 2020)	:	c	1 035 581,323	e	1 048 264,884	f	1 092 448,8313	e	1 142 374,4857	ep	1 132 966,3887	be	1 120 179,8073	e	798 657,4357	e	1 123 891,8512	be	1 084 339,8425	e
EU – 28 států (2013-2020)	:	c	1 250 208,27	e	1 259 832,85	f	1 286 724,1473	e	1 364 623,4617	ep	1 318 262,3107	be	1 120 179,8073	e	798 657,4357	e	:		:	
Belgie	:	c	214	e	32		44		75		111		86		209		223		243	
Bulharsko	6 292		6 883		10 652,39		12 445,03		9 795,997		10 758,436		11 959,376		8 859,875		10 725,949		9 063,84	
Česká republika	19 360		20 163		20 200		20 950,1		21 685		21 750		20 989		20 402		20 991		19 259	
Dánsko	31 381,539		33 624		35 990		34 770,03		34 327,34		32 166,77		40 221,41		37 839,32		35 639,69		36 200,62	
Německo	25 453,9		26 222,6		26 867,4		32 336,4		36 142,2		31 796,3		37 998,4		32 127,7		32 586,4		26 498,2	
Estonsko	:	c	864,93		798,27		867,73		870,46		943,656		1 061,9693		1 039,888		849,4598		800,8189	
Irsko	32 664,1		29 327	e	37 581,22	e	41 260,4	e	43 247	e	35 252	e	34 977		35 152		39 384		39 963	
Řecko	:	c	104 451,7		:	c	123 620,9		125 639,5	p	132 374,9		128 747,9		130 792,562		143 694,193		140 452,2	
Španělsko	226 220,8		284 976,51		293 509,95		287 281,81		314 957,51		318 701,63		306 507,43		138,42		276 564,8049		272 589,681	
Francie	200 329,9	e	180 064,1918		169 082,9109		175 133,51	e	181 553,5323	e	188 327,4637	b	194 328,3152		191 051,6292		193 394,006	b	184 052,1125	
Chorvatsko	13 719,71		13 767,8		16 875,1		17 268,98		17 114,3		19 680,25		20 443,945		21 770,69		27 919,839		27 217,73	
Itálie	140 879,82		148 730,34		148 138,8	f	141 904,62		156 307,239		142 726,453		132 277,851		122 742,159		145 887,2		130 246,945	
Kypr	5 339,3		4 835,28		5 458,56		6 624,8		7 276,1		7 346,985		8 079,1		7 342,699		7 862,3		7 593,9	
Lotyšsko	643,68		686,29		863		779		806		828		626,4		727,4		901,9		869,9	
Litva	3 840,87		3 353,21		4 084,62		4 098,86		3 459,45		3 449,99		3 775,138		4 069,497		4 814,53		4 393,556	
Maďarsko	14 383		15 366		17 337		16 520,3		18 257,523		17 900,399		17 315,12		18 385,118		17 955,629		18 706,824	
Malta	9 077,2605		8 605,585		10 800,334		12 466,494		15 720,685		19 291,442		13 823,4378		19 829,4347		16 410,2482		18 050,5386	
Nizozemsko	46 605,36		63 089,02	e	62 204,29	e	61 763,44	e	51 030,5		53 004,1		45 750		39 467,6		40 526,9154		39 090	
Rakousko	3 238,49		3 393,31		3 503,06		3 485,5		3 865,686		4 084,324		4 250,025		4 526,915		4 920,413		4 718,738	

Polsko	31 257,97		36 335,83		33 559,64		35 452,0072		35 418,5		36 806,31		39 730,54	45 417,8279	39 609,8838		42 201,4985			
Portugalsko	10 067,23	e	10 794,62	e	9 562,95	ep	11 262,73		12 553,13		11 765,9	b	12 880,76	13 647,68	17 561,74		18 688,19			
Rumunsko	10 146,78	e	10 676,97		11 015,77	e	12 585,479		12 798,04		12 298,45		12 628	e	12 150	e	11 714	e	11 212	e
Slovinsko	1 234,3		1 442		1 590		1 825,9		1 729,6		1 937,7		2 138,2		1 674,1		1 691,9		1 466,3	
Slovensko	1 084,75		1 214,37		1 247,95		1 956,59		2 608,78		2 246,93		2 688,69		2 151,67		2 417,45		2 680,75	
Finsko	:	c	13 324		14 879		14 413		14 584		14 323		15 295,8		15 053		14 399,4		16 280,5	
Švédsko	13 366		12 899		12 277		15 747		14 848		13 094		11 600		12 089,3		15 246		11 800	
Island	:	c	8 387		8 382		15 129		20 850		18 794		:		40 595		53 136		51 348	
Norsko	1 247 854,7		1 332 497,01		1 380 886,645		1 326 190,2198		1 308 624,3496		1 355 115,0472		1 453 042,3826		1 490 412,045		1 665 112,059		1 661 740,3722	
Velká Británie	203 263		214 626,95		211 567,97		194 275,32		222 248,976		185 295,922		:		:		:		:	
Bosna a Hercegovina	:		:		:		:		:		:	c	:	c	:	c	3 674,35		3 753,2	
Černá Hora	:		:		:		:		1 022		:		:		:		:		1 087	
Severní Makedonie	:		:		:		:		:		:		:		:		2 013		1 955,999	
Albánie	3 700		4 000		3 495		4 750		4 430		6 258		6 300		9 084		8 662		8 908	
Srbsko	:		:		:		6 877,66		5 069,65		7 338,7		6 806,77		6 010,26		7 307,89		5 776,47	
Turecko	233 393,9		233 997		238 624		249 561		272 700		310 966		371 029		417 073		466 730		510 924	

Pozn.: : - nedostupná data; be - přerušení časové řady, odhadované; b - přerušení časové řady; c - důvěrné; e - odhadované; f - předpověď; ep - odhadované, prozatímní; p - prozatímní